

Publicatieblad

van de Europese Unie

C 368

Uitgave
in de Nederlandse taal

Mededelingen en bekendmakingen

54e jaargang
16 december 2011

<u>Nummer</u>	Inhoud	Bladzijde
	IV <i>Informatie</i>	
	INFORMATIE AFKOMSTIG VAN DE INSTELLINGEN, ORGANEN EN INSTANTIES VAN DE EUROPESE UNIE	
	Rekenkamer	
2011/C 368/01	Verslag over de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming Artemis betreffende het begrotingsjaar 2010, vergezeld van de antwoorden van de gemeenschappelijke onderneming	1
2011/C 368/02	Verslag over de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming Clean Sky betreffende het begrotingsjaar 2010, vergezeld van de antwoorden van de gemeenschappelijke onderneming	8
2011/C 368/03	Verslag over de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming inzake innovatieve geneesmiddelen betreffende het begrotingsjaar 2010, vergezeld van de antwoorden van de gemeenschappelijke onderneming	17
2011/C 368/04	Verslag over de jaarrekening van de Europese gemeenschappelijke onderneming voor ITER en de ontwikkeling van fusie-energie betreffende het begrotingsjaar 2010, vergezeld van de antwoorden van de gemeenschappelijke onderneming	24
2011/C 368/05	Verslag over de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming SESAR betreffende het begrotingsjaar 2010, vergezeld van de antwoorden van de gemeenschappelijke onderneming	32
2011/C 368/06	Verslag over de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming Brandstofcellen en waterstof betreffende het begrotingsjaar 2010, vergezeld van de antwoorden van de gemeenschappelijke onderneming	40
2011/C 368/07	Verslag over de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC betreffende het begrotingsjaar 2010, vergezeld van de antwoorden van de gemeenschappelijke onderneming	48

Prijs:
4 EUR

IV

(Informatie)

INFORMATIE AFKOMSTIG VAN DE INSTELLINGEN, ORGANEN EN
INSTANTIES VAN DE EUROPESE UNIE

REKENKAMER

VERSLAG

over de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming Artemis betreffende het
begrotingsjaar 2010, vergezeld van de antwoorden van de gemeenschappelijke onderneming

(2011/C 368/01)

INLEIDING

1. De gemeenschappelijke onderneming Artemis, gevestigd te Brussel, werd in december 2007 ⁽¹⁾ opgericht voor een periode van 10 jaar.

2. De voornaamste doelstelling van de gemeenschappelijke onderneming is het vaststellen en ten uitvoer leggen van een „onderzoeksagenda” voor de ontwikkeling van cruciale technologieën voor ingebedde computersystemen voor verschillende toepassingsgebieden, teneinde het Europese concurrentievermogen en de duurzaamheid van de economie te versterken en het ontstaan van nieuwe markten en maatschappelijke toepassingen te bevorderen ⁽²⁾.

3. De oprichtende leden van de gemeenschappelijke onderneming Artemis zijn de Europese Unie, vertegenwoordigd door de Commissie, de lidstaten België, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Ierland, Italië, Nederland, Oostenrijk, Portugal, Roemenië, Slovenië, Spanje, het Verenigd Koninkrijk, en Zweden en Artemisia, een vereniging die optreedt als vertegenwoordiger van ondernemingen en andere onderzoeksorganisaties die actief zijn op het gebied van ingebedde computersystemen in Europa. In 2009 werden ook Cyprus, Letland, Noorwegen en de Tsjechië lid van de gemeenschappelijke onderneming.

4. De maximale EU-bijdrage in de gemeenschappelijke onderneming Artemis ter dekking van de bedrijfskosten en onderzoeksactiviteiten bedraagt 420 miljoen euro en wordt betaald

uit de kredieten van het zevende kaderprogramma voor onderzoek ⁽³⁾. De vereniging Artemisia betaalt een maximale bijdrage van 30 miljoen euro voor de bedrijfskosten. De lidstaten van Artemis betalen bijdragen in natura voor de bedrijfskosten (door het bevorderen van de uitvoering van projecten) alsook financiële bijdragen die ten minste 1,8 maal de EU-bijdrage belopen. Bijdragen in natura worden ook betaald door de onderzoeksorganisaties die deelnemen aan projecten.

5. De gemeenschappelijke onderneming begon autonoom te werken op 26 oktober 2009.

BETROUWBAARHEIDSVERKLARING

6. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 287, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie controleerde de Rekenkamer de jaarrekening ⁽⁴⁾ van de gemeenschappelijke onderneming Artemis, die bestaat uit de „financiële staten” ⁽⁵⁾ en de „verslagen over de uitvoering van de begroting” ⁽⁶⁾ betreffende het per 31 december 2010 afgesloten begrotingsjaar, alsmede de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekening.

⁽¹⁾ Verordening (EG) nr. 74/2008 van de Raad van 20 december 2007 betreffende de oprichting van de „gemeenschappelijke onderneming Artemis” voor de tenuitvoerlegging van een gezamenlijk technologie-initiatief inzake ingebedde computersystemen (PB L 30 van 4.2.2008, blz. 52).

⁽²⁾ Ter informatie geeft de *bijlage* een overzicht van de bevoegdheden, activiteiten en beschikbare middelen van de gemeenschappelijke onderneming.

⁽³⁾ Het zevende kaderprogramma, vastgesteld bij Besluit nr. 1982/2006/EG van het Europees Parlement en de Raad, brengt alle onderzoeksgelateerde EU-initiatieven samen onder één dak en speelt een cruciale rol bij de verwezenlijking van de doelstellingen voor groei, concurrentievermogen en werkgelegenheid. Het is ook een hoeksteen van de Europese onderzoeksruimte.

⁽⁴⁾ Bij deze rekening is een verslag gevoegd over het budgettaire en financieel beheer tijdens het jaar, dat onder meer de uitvoeringsgraad van de kredieten vermeldt en beknopte informatie geeft over de kredietoverschrijvingen tussen de verschillende begrotingsonderdelen.

⁽⁵⁾ De financiële staten omvatten de balans en de economische resultatenrekening, de tabel van de kasstromen, de staat van de veranderingen van de nettoactiva en de bijlage bij de financiële staten met een beschrijving van de voornaamste grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

⁽⁶⁾ De verslagen over de begrotingsuitvoering omvatten ook de resultatenrekening van de begrotingsuitvoering en de bijlage daarbij.

7. Deze verklaring is krachtens artikel 185, lid 2, van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 van de Raad (7) aan het Europees Parlement en aan de Raad gericht.

De verantwoordelijkheid van de directeur

8. Als ordonnateur voert de directeur de begroting aan de ontvangsten- en uitgavenzijde uit overeenkomstig de financiële regeling van de gemeenschappelijke onderneming, onder zijn eigen verantwoordelijkheid en binnen de grens van de toegekende kredieten (8). De directeur is verantwoordelijk voor het opzetten (9) van de organisatorische structuur en van de systemen en procedures voor beheer en interne controle die van belang zijn om definitieve rekeningen (10) te kunnen opstellen die geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevatten en om te verzekeren dat de onderliggende verrichtingen bij deze rekeningen wettig en regelmatig zijn.

De verantwoordelijkheid van de Rekenkamer

9. De Rekenkamer heeft de verantwoordelijkheid om op basis van haar controle een verklaring af te geven over de betrouwbaarheid van de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming en over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekening.

10. De Rekenkamer heeft haar controle uitgevoerd overeenkomstig de internationale controlestandaarden en de regels inzake beroepsethiek van IFAC en ISSAI (11). Volgens die standaarden moet de Rekenkamer voldoen aan ethische voorschriften en de controle zodanig plannen en uitvoeren dat redelijke zekerheid wordt verkregen dat de rekeningen geen afwijkingen van materieel belang bevatten en de onderliggende verrichtingen wettig en regelmatig zijn.

11. De controle van de Rekenkamer houdt in dat procedures worden uitgevoerd om controle-informatie te ver-

krijgen over de bedragen en mededelingen in de rekeningen en over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen daarbij. De keuze van de procedures, waaronder de beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang in de rekeningen of van onwettige of onregelmatige verrichtingen als gevolg van fraude of fouten, is afhankelijk van haar controleoordeel. Bij deze risicobeoordelingen wordt gekeken naar de interne controle met betrekking tot de opstelling en presentatie van de rekeningen door de entiteit om controleprocedures op te zetten die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn. De controle van de Rekenkamer houdt tevens een beoordeling in van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaglegging en de redelijkheid van de door de leiding gemaakte boekhoudkundige schattingen, evenals een beoordeling van de algehele presentatie van de rekeningen.

12. De Rekenkamer is van oordeel dat de verkregen controle-informatie toereikend is en geschikt als grondslag voor de navolgende oordelen.

Oordeel over de betrouwbaarheid van de rekeningen

13. Naar het oordeel van de Rekenkamer geeft de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming een getrouw beeld van haar financiële situatie per 31 december 2010 en van de resultaten van haar verrichtingen en kasstromen in het op die datum afgesloten jaar, overeenkomstig de bepalingen van haar financiële regeling.

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij de rekeningen

14. Naar het oordeel van de Rekenkamer zijn de onderliggende verrichtingen bij de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming betreffende het per 31 december 2010 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

15. De hiernavolgende opmerkingen in de paragrafen 16-26 doen niets af aan het oordeel van de Rekenkamer.

OPMERKINGEN OVER HET BUDGETTAIR EN FINANCIËEL BEHEER

Uitvoering van de begroting

16. In strijd met de artikelen 29-31 van de financiële regeling van de gemeenschappelijke onderneming werd de begroting 2010 niet vastgesteld vóór het eind van het voorgaande jaar (vastgesteld op 28 januari 2010). De opzet en presentatie ervan strookten niet met de bepalingen van de financiële regeling.

(7) PB L 248 van 16.9.2002, blz. 1.

(8) Artikel 33 van Verordening (EG, Euratom) nr. 2343/2002 van de Commissie (PB L 357 van 31.12.2002, blz. 72).

(9) Artikel 38 van Verordening (EG, Euratom) nr. 2343/2002.

(10) De regels inzake de rekening en verantwoording en de boekhouding van de EU-organen zijn vastgelegd in hoofdstuk 1 van titel VII van Verordening (EG, Euratom) nr. 2343/2002, zoals laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG, Euratom) nr. 652/2008 (PB L 181 van 10.7.2008, blz. 23), en zijn als zodanig opgenomen in de financiële regeling van de gemeenschappelijke onderneming.

(11) Internationale Federatie van Accountants (IFAC) en Internationale Standaarden van Hoge Controle-instanties (ISSAI).

17. De definitieve begroting omvatte een bedrag van 27 miljoen euro aan betalingskredieten. De bestedingsgraad beliep 37,7 %. De deposito's op bankrekeningen beliepen aan het eind van het jaar in totaal 16,6 miljoen euro (60 % van de beschikbare betalingskredieten in 2010). Volgens de gemeenschappelijke onderneming vloeit de betrekkelijk lage uitvoeringsgraad voor betalingskredieten voort uit de vertragingen op het niveau van de lidstaten bij de ondertekening van nationale subsidieovereenkomsten ⁽¹²⁾.

Internecontrolesystemen

18. De gemeenschappelijke onderneming heeft haar systemen voor interne controle en financiële informatie in 2010 nog niet volledig in gebruik genomen. Met name moet verder worden gewerkt aan de operationele verificatie van kostendeclaraties, de door de certificaten van de nationale instanties verschaft zekerheid en de strategie voor controle achteraf. Dit zijn belangrijke elementen in het internecontrolesysteem van de gemeenschappelijke onderneming.

19. Op het gebied van de verificatie vooraf wordt volledig vertrouwd op de door de nationale instanties afgegeven certificaten en werden geen andere controles verricht om de wettigheid en regelmatigheid van de door de begunstigden gedeclareerde kosten te waarborgen.

20. De controle achteraf van de met projecten verband houdende kostendeclaraties is volledig gedelegeerd aan de lidstaten, zonder dat de gemeenschappelijke onderneming ⁽¹³⁾ enige controle uitoefent. Hierdoor is het voor de gemeenschappelijke onderneming moeilijker om: i) ervoor te zorgen dat de financiële belangen van haar leden op adequate wijze worden beschermd, zoals voorgeschreven door de desbetreffende verordening van de Raad ⁽¹⁴⁾, en ii) de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen te waarborgen.

21. Een beperkte beoordeling van de IT-controles wees uit dat de gemeenschappelijke onderneming, gelet op haar omvang

⁽¹²⁾ De gemeenschappelijke onderneming doet voorfinancieringsbetalingen voor projecten pas zodra de nationale instanties de nationale subsidieovereenkomsten hebben ondertekend. Aan het eind van het jaar waren er nog steeds niet-ondertekende nationale subsidieovereenkomsten voor de oproepen van 2008 en 2009.

⁽¹³⁾ De met de nationale financieringsinstanties (NFI's) gesloten administratieve overeenkomsten omvatten geen expliciete bijzonderheden ten aanzien van de praktische regelingen voor door de NFI's te verrichten controles achteraf (d.w.z. controlemethodologie, te hanteren procedures). De NFI's zijn slechts wettelijk verplicht om de resultaten van deze controles bekend te maken aan de gemeenschappelijke onderneming.

⁽¹⁴⁾ In artikel 12 van de Verordening van de Raad betreffende de oprichting van de gemeenschappelijke onderneming wordt bepaald dat de gemeenschappelijke onderneming er „door het uitvoeren of laten uitvoeren van de nodige interne en externe controles, (over waakt) dat de financiële belangen van haar leden op adequate wijze worden beschermd” en dat zij „ter plaatse controles en financiële verificaties uit(voert) bij de ontvangers van openbare financiering door de gemeenschappelijke onderneming Artemis. Deze controles en verificaties kunnen worden uitgevoerd, hetzij direct door de gemeenschappelijke onderneming Artemis, hetzij door de Artemislidstaten namens de gemeenschappelijke onderneming.”

en taken, beschikt over een toereikende IT-organisatie en toereikende IT-praktijken, maar dat de formalisering van beleid en procedures op bepaalde terreinen evenwel achterloopt ⁽¹⁵⁾.

22. De rekenplichtige van de gemeenschappelijke onderneming heeft de financiële en boekhoudsystemen (ABAC en SAP) gevalideerd, maar nog niet de onderliggende bedrijfsprocessen waaruit financiële informatie voortkomt, met name het proces dat financiële informatie levert over de validering en betaling van de van de nationale instanties ontvangen kostendeclaraties.

23. In strijd met artikel 103 van haar financiële regeling heeft de gemeenschappelijke onderneming nog geen interne procedure doorgevoerd om de door de voorfinanciering ontstane rente in mindering te brengen op de betaling van het saldo van de aan begunstigden verschuldigde bedragen.

ANDERE AANGELEGENHEDEN

De interne-auditfunctie en de dienst Interne audit van de Commissie

24. Artikel 6, lid 2, van de Verordening van de Raad tot oprichting van Artemis bepaalt dat de gemeenschappelijke onderneming zal beschikken over een eigen intern controleorgaan. Dit belangrijke onderdeel van het internecontrolesysteem was eind 2010 echter nog niet ingesteld.

25. In haar voorgaande verslag wees de Rekenkamer op de noodzaak om de huidige bepaling in de statuten van de gemeenschappelijke onderneming betreffende de rol van de interne auditor van de Commissie te verduidelijken. Hoewel de financiële regeling van de gemeenschappelijke onderneming nog niet is gewijzigd om de bepaling ten aanzien van de bevoegdheden van de intern controleur van de Commissie erin op te nemen, hebben de Commissie en de gemeenschappelijke onderneming maatregelen getroffen om te waarborgen dat de respectieve operationele rollen van de dienst Interne audit van de Commissie en de interne-auditfunctie van de gemeenschappelijke onderneming duidelijk zijn omschreven.

Ontbrekende gastheerschapsovereenkomst

26. Zoals eerder werd aangegeven door de Rekenkamer, dient krachtens de verordening van de Raad tot oprichting van de gemeenschappelijke onderneming een gastheerschapsovereenkomst te worden gesloten tussen de gemeenschappelijke onderneming en België betreffende kantooruimte, de voorrechten en immuniteiten en andere ondersteunende maatregelen die door België worden verstrekt. Eind 2010 was een dergelijke overeenkomst echter nog niet gesloten.

⁽¹⁵⁾ a) Onvolledige cyclus voor strategische IT-planning en toezicht, b) gebrek aan volledig, formeel veiligheidsbeleid en -regels, c) onvolledig IT-risicobeheer, en d) ontbreken van een formeel plan voor bedrijfscontinuïteit (BCP) en een volledig en getest rampherstelplan (DRP).

Dit verslag werd door kamer IV onder voorzitterschap van de heer Igors LUDBORŽS, lid van de Rekenkamer, te Luxemburg vastgesteld op haar vergadering van 25 oktober 2011.

Voor de Rekenkamer

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

President

BIJLAGE

Gemeenschappelijke onderneming Artemis (Brussel)**Bevoegdheden en activiteiten**

<p>Bevoegdheden van de Unie volgens het Verdrag</p> <p><i>(Uit artikel 187 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie)</i></p>	<p>De Unie kan gemeenschappelijke ondernemingen of andere structuren in het leven roepen die noodzakelijk zijn voor de goede uitvoering van programma's voor onderzoek en technologische ontwikkeling en demonstratie in de Unie.</p>
<p>Bevoegdheden van de gemeenschappelijke onderneming</p> <p><i>(Verordening nr. 74/2008 van de Raad)</i></p>	<p>Doelstellingen</p> <p>De gemeenschappelijke onderneming Artemis draagt bij tot de uitvoering van het zevende kaderprogramma en het thema „Informatie- en communicatietechnologieën” van het specifiek programma „Samenwerking”.</p> <p>Taken</p> <ul style="list-style-type: none"> — Een „onderzoeksagenda” vaststellen en ten uitvoer leggen voor de ontwikkeling van cruciale technologieën voor ingebedde computersystemen; — de tenuitvoerlegging ondersteunen van de O&O-activiteiten door financiering toe te kennen aan deelnemers in aan de hand van vergelijkende uitnodigingen tot het indienen van voorstellen geselecteerde projecten; — een publiek-privaat partnerschap bevorderen dat gericht is op het mobiliseren en samenbrengen van EU-, nationale en particuliere inspanningen, waardoor de totale investeringen voor onderzoek en ontwikkeling op het gebied van ingebedde computersystemen worden verhoogd; — de synergie en coördinatie bewerkstelligen van de Europese O&O-inspanningen op het gebied van ingebedde computersystemen; — de betrokkenheid van het mkb bevorderen.
<p>Organisatie</p>	<p>1. De raad van bestuur (rvb)</p> <p>heeft de eindverantwoordelijkheid voor de werkzaamheden van de gemeenschappelijke onderneming en houdt toezicht op de tenuitvoerlegging van haar activiteiten.</p> <p>2. De directeur</p> <p>is als hoogste uitvoerende functionaris belast met het dagelijks beheer van de gemeenschappelijke onderneming overeenkomstig de besluiten van de raad van bestuur.</p> <p>3. De raad van openbare instanties</p> <p>is verantwoordelijk voor besluiten over het toepassingsgebied en de begroting voor uitnodigingen tot het indienen van voorstellen, de selectie van voorstellen en toewijzing van overheidsfinanciering voor geselecteerde voorstellen.</p> <p>4. Het Comité industrie en onderzoek</p> <p>werkt het strategisch meerjarenplan uit, evenals de onderzoeksagenda en het jaarlijks werkprogramma.</p> <p>5. Externe controle</p> <p>De Europese Rekenkamer.</p> <p>6. Kwijtingverlenende autoriteit</p> <p>Het Europees Parlement, op aanbeveling van de Raad.</p>

In 2010 ter beschikking van de gemeenschappelijke onderneming gestelde middelen	Begroting de begroting omvatte 38,5 miljoen euro aan vastleggingskredieten en 27 miljoen euro aan betalingskredieten. Personeelsbestand per 31 december 2010 8 posten opgenomen in de lijst van het aantal ambten, waarvan er 7 bezet waren. Andere dienstverbanden: — gedetacheerde nationale deskundigen: 0, — arbeidscontractanten: 4, — plaatselijke functionarissen: 0, totaal aantal werknemers: 11, waarvan er: — 5 operationele activiteiten, — 4 administratieve taken, en — 2 gemengde taken verrichten.
In 2010 geleverde producten en diensten	In 2010 werd een oproep tot het indienen van voorstellen georganiseerd met een algehele begroting van 93 miljoen euro.

Bron: Door de gemeenschappelijke onderneming verstrekte gegevens.

ANTWOORDEN VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE ONDERNEMING ARTEMIS**Paragraaf 16**

Aangezien het operationele deel van de begroting afhankelijk is van de toezeggingen van de lidstaten, die alleen mogelijk zijn nadat zij hun nationale begroting hebben vastgesteld, is de begroting door de raad van bestuur vastgesteld in de vergadering van januari 2011.

De structuur en de presentatie zijn aangepast voor de begroting voor het jaar 2011 overeenkomstig de door de Rekenkamer gemaakte opmerkingen en aanbevelingen.

Paragraaf 17

Wij stemmen in met de opmerkingen van de Rekenkamer. Artemis verricht inspanningen om dit proces te versnellen.

Paragraaf 20

De controles achteraf zijn hoofdzakelijk gedelegeerd aan de bij Artemis aangesloten lidstaten. Uitzonderingen zijn voorzien in de vastgestelde strategie voor controle achteraf. Artemis verzamelt momenteel de verschillende nationale strategieën van de lidstaten en de bijbehorende resultaten van de controles achteraf. Vervolgens zullen wij samen met de IAS (de interne auditor van Artemis) analyseren hoe wij onze strategie kunnen verbeteren en herzien.

Paragraaf 21

De formalisering van beleid en procedures is in volle gang en inderdaad nog niet afgerond vanwege de tijdelijke huisvestingssituatie van de gemeenschappelijke onderneming Artemis in 2010.

Paragraaf 22

Artemis baseert zich voor de overige onderliggende bedrijfsprocessen op de door de nationale autoriteiten verstrekte informatie en neemt maatregelen het systeem te verbeteren (zie paragraaf 20).

Paragraaf 23

Artemis heeft in ABAC, het IT-hulpmiddel voor het beheren van facturen en betalingen, een procedure om de door de voorfinancieringen ontstane rente af te trekken, zoals voorzien en vastgelegd in ABAC door de Europese Commissie. Tot nu toe hebben de nationale autoriteiten echter geen rente op voorfinancieringen opgegeven. Artemis zal de nationale autoriteiten vragen hun regelingen met betrekking tot de verplichting voor begunstigden tot opgave van de door de voorfinanciering ontstane rente over te leggen.

Paragraaf 24

Dit punt wordt opgepakt met de dienst Interne audit van de Commissie.

Paragraaf 25

De statuten van de dienst Interne audit van de Commissie zijn op 25 november 2010 door de raad van bestuur vastgesteld. De financiële regeling van Artemis zal te gelegener tijd dienovereenkomstig worden aangepast.

Paragraaf 26

De gemeenschappelijke onderneming Artemis blijft werken aan het sluiten van een gastlandovereenkomst en gaat ervan uit dat de resultaten van de volgende fase in de procedure tot het ondertekenen van een overeenkomst zullen leiden.

VERSLAG

over de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming Clean Sky betreffende het begrotingsjaar 2010, vergezeld van de antwoorden van de gemeenschappelijke onderneming

(2011/C 368/02)

INLEIDING

1. De gemeenschappelijke onderneming Clean Sky, gevestigd te Brussel, werd in december 2007 ⁽¹⁾ opgericht voor een periode van tien jaar.
2. De gemeenschappelijke onderneming Clean Sky heeft tot doel in de Europese Unie de ontwikkeling, validering en demonstratie van schone luchtvaarttechnologieën te versnellen, zodat ze zo spoedig mogelijk kunnen worden ingevoerd ⁽²⁾. De door de gemeenschappelijke onderneming gecoördineerde onderzoeksactiviteiten zijn verdeeld over zes technologische terreinen of „demonstratiemodellen van geïntegreerde technologie” (ITD's).
3. De oprichtende leden van de gemeenschappelijke onderneming zijn de Europese Unie, vertegenwoordigd door de Commissie, en industriële partners als leiders van de ITD's, tezamen met de geassocieerde leden van de ITD's.
4. De maximale EU-bijdrage aan de gemeenschappelijke onderneming Clean Sky ter dekking van de lopende kosten en onderzoeksactiviteiten bedraagt 800 miljoen euro en komt ten laste van de kredieten van het zevende kaderprogramma voor onderzoek ⁽³⁾. Andere leden van de gemeenschappelijke onderneming moeten een bijdrage in de middelen leveren die ten minste gelijk is aan die van de EU, inclusief middelen in natura.
5. De gemeenschappelijke begon autonoom te werken op 16 november 2009.

BETROUWBAARHEIDSVERKLARING

6. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 287, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie controleerde de Rekenkamer de jaarrekening ⁽⁴⁾ van de gemeenschappelijke onderneming Clean Sky, die bestaat uit de

„financiële staten” ⁽⁵⁾ en de „verslagen over de uitvoering van de begroting” ⁽⁶⁾ betreffende het per 31 december 2010 afgesloten begrotingsjaar, alsmede de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekening.

7. Deze betrouwbaarheidsverklaring is krachtens artikel 185, lid 2, van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 van de Raad ⁽⁷⁾ aan het Europees Parlement en aan de Raad gericht.

De verantwoordelijkheid van de directeur

8. Als ordonnateur voert de directeur de begroting aan de ontvangsten- en uitgavenzijde uit overeenkomstig de financiële regeling van de gemeenschappelijke onderneming, onder zijn eigen verantwoordelijkheid en binnen de grens van de toegekende kredieten ⁽⁸⁾. De directeur is verantwoordelijk voor het opzetten ⁽⁹⁾ van de organisatorische structuur en van de systemen en procedures voor beheer en interne controle die van belang zijn om definitieve rekeningen ⁽¹⁰⁾ te kunnen opstellen die geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevatten en om te verzekeren dat de onderliggende verrichtingen bij deze rekeningen wettig en regelmatig zijn.

De verantwoordelijkheid van de Rekenkamer

9. De Rekenkamer heeft de verantwoordelijkheid om op basis van haar controle een verklaring af te geven over de betrouwbaarheid van de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming en over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekening.

10. De Rekenkamer heeft haar controle uitgevoerd overeenkomstig de internationale controlestandaarden en de regels inzake beroepsethiek van IFAC en ISSAI ⁽¹¹⁾. Volgens die standaarden moet de Rekenkamer voldoen aan ethische voorschriften en de controle zodanig plannen en uitvoeren dat redelijke zekerheid wordt verkregen dat de rekeningen geen afwijkingen van materieel belang bevatten en de onderliggende verrichtingen wettig en regelmatig zijn.

⁽¹⁾ Verordening (EG) nr. 71/2008 van de Raad van 20 december 2007 betreffende de oprichting van de gemeenschappelijke onderneming Clean Sky (PB L 30 van 4.2.2008, blz. 1).

⁽²⁾ Ter informatie geeft de *bijlage* een overzicht van de bevoegdheden, activiteiten en beschikbare middelen van de gemeenschappelijke onderneming.

⁽³⁾ Het zevende kaderprogramma, vastgesteld bij Besluit nr. 1982/2006/EG van het Europees Parlement en de Raad, brengt alle onderzoeksgelateerde EU-initiatieven samen onder één dak en speelt een essentiële rol bij de verwezenlijking van de doelstellingen voor groei, concurrentievermogen en werkgelegenheid. Het is tevens een hoeksteen van de Europese onderzoeksruimte.

⁽⁴⁾ Bij deze rekening is een verslag gevoegd over het budgetair en financieel beheer tijdens het jaar, dat onder meer de uitvoeringsgraad van de kredieten vermeldt en beknopte informatie geeft over de kredietoverschrijvingen tussen de verschillende begrotingsonderdelen.

⁽⁵⁾ De financiële staten omvatten de balans en de economische resultatenrekening, de tabel van de kasstromen, de staat van de veranderingen in de netto activa en de bijlage bij de financiële staten met een beschrijving van de voornaamste grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

⁽⁶⁾ De verslagen over de begrotingsuitvoering omvatten ook de resultatenrekening van de begrotingsuitvoering en de bijlage daarbij.

⁽⁷⁾ PB L 248 van 16.9.2002, blz. 1.

⁽⁸⁾ Artikel 33 van Verordening (EG, Euratom) nr. 2343/2002 van de Commissie (PB L 357 van 31.12.2002, blz. 72).

⁽⁹⁾ Artikel 38 van Verordening (EG, Euratom) nr. 2343/2002.

⁽¹⁰⁾ De regels inzake de rekening en verantwoording en de boekhouding van de EU-organen zijn vastgelegd in hoofdstuk 1 van titel VII van Verordening (EG, Euratom) nr. 2343/2002, zoals laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG, Euratom) nr. 652/2008 (PB L 181 van 10.7.2008, blz. 23), en zijn als zodanig opgenomen in de financiële regeling van de gemeenschappelijke onderneming.

⁽¹¹⁾ Internationale Federatie van Accountants (IFAC) en Internationale Standaarden van Hoge Controle-instansies (ISSAI).

11. De controle van de Rekenkamer houdt in dat procedures worden uitgevoerd om controle-informatie te verkrijgen over de bedragen en mededelingen in de rekeningen en over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen daarbij. De keuze van de procedures, waaronder de beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang in de rekeningen of van onwettige of onregelmatige verrichtingen als gevolg van fraude of fouten, is afhankelijk van haar controloordeel. Bij deze risicobeoordelingen wordt gekeken naar de interne controle met betrekking tot de opstelling en presentatie van de rekeningen door de entiteit om controleprocedures op te zetten die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn. De controle van de Rekenkamer houdt tevens een beoordeling in van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en de redelijkheid van de door de leiding gemaakte boekhoudkundige schattingen, evenals een beoordeling van de algehele presentatie van de rekeningen.

12. De Rekenkamer is van oordeel dat de verkregen controle-informatie toereikend is en geschikt als grondslag voor de navolgende oordelen.

Oordeel over de betrouwbaarheid van de rekeningen

13. Naar het oordeel van de Rekenkamer geeft de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming op alle materiële punten een getrouw beeld van haar financiële situatie per 31 december 2010 en van de resultaten van haar verrichtingen en kasstromen in het op die datum afgesloten jaar, overeenkomstig de bepalingen van haar financiële regeling.

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij de rekeningen

14. Naar het oordeel van de Rekenkamer zijn de onderliggende verrichtingen bij de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming betreffende het per 31 december 2010 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

15. De hiernavolgende opmerkingen in de paragrafen 16-25 doen niets af aan het oordeel van de Rekenkamer.

OPMERKINGEN OVER HET BUDGETTAIR EN FINANCIËEL BEHEER

Begrotingsuitvoering

16. De opzet en presentatie van de begroting 2010 strookten niet met de voorschriften van de verordening van de Raad betreffende de oprichting van de gemeenschappelijke onderneming, noch met haar financiële regeling⁽¹²⁾.

17. De definitieve begroting omvatte een bedrag van 168 miljoen euro aan vastleggingskredieten en van 129 miljoen euro aan betalingskredieten. Terwijl de bestedingsgraad voor vastleggingskredieten op 96 % uitkwam, bedroeg deze voor betalingskredieten slechts 58 %. Dit weerspiegelt de ernstige

⁽¹²⁾ De begroting werd niet gepresenteerd als één enkel document maar als onderdeel van het jaarlijkse uitvoeringsplan, en bevatte niet alle vereiste elementen (bijvoorbeeld de lijst van het aantal ambten).

vertragingen bij de uitvoering van de activiteiten, afgezet tegen het oorspronkelijke plan⁽¹³⁾. De lage graad van de begrotingsuitvoering wordt ook weerspiegeld in het kassaldo, dat aan het eind van het jaar 53 miljoen euro beliep (41 % van de beschikbare betalingskredieten in 2010).

Internecontrolesystemen

18. De gemeenschappelijke onderneming heeft haar systemen voor interne controle en financiële informatie in 2010 nog niet volledig in gebruik genomen. Met name moet nog verder worden gewerkt aan de procedures voor controles vooraf, die worden toegepast voor de validering van kostendeclaraties. Dit zijn belangrijke elementen in het internecontrolesysteem van de gemeenschappelijke onderneming.

19. De Rekenkamer stelde vast dat in de gevallen waarin een lid of een partner verzuidde het vereiste controlecertificaat⁽¹⁴⁾ in te dienen, de gemeenschappelijke onderneming de kostendeclaraties terecht niet aanvaardde. In vier gevallen hield de gemeenschappelijke onderneming bij de validatie van de kostendeclaraties echter geen rekening met de in de controlecertificaten opgenomen uitzonderingen.

20. Een beperkte beoordeling van de IT-controles wees uit dat de gemeenschappelijke onderneming, gelet op haar omvang en taken, beschikt over een toereikende IT-organisatie en toereikende IT-praktijken, maar dat de formalisering van beleid en procedures op bepaalde terreinen evenwel achterloopt⁽¹⁵⁾.

21. De rekenplichtige van de gemeenschappelijke onderneming Clean Sky heeft de financiële en boekhoudsystemen (ABAC en SAP) gevalideerd. De onderliggende bedrijfsprocessen waaruit de financiële informatie voortkomt, werden niet gevalideerd, met name het systeem dat financiële informatie levert over de validering van kostendeclaraties.

22. In oktober 2010 heeft de gemeenschappelijke onderneming een uitgebreid strategisch plan voor de interne audit vastgesteld voor de periode 2010-2012. Opgemerkt zij echter dat enkele van de kernprocessen, zoals de validering vooraf van de kostendeclaraties, volgens planning in 2011 worden onderzocht en dat de controles achteraf – een essentiële controle die erop gericht is de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen te beoordelen – volgens planning pas in 2011 zullen aanvangen.

⁽¹³⁾ De geplande activiteiten voor 2008 en 2009 waren eind 2009 niet volledig uitgevoerd, hetgeen leidde tot terugvorderingen ten belope van 4,9 miljoen euro in 2010. Eind 2010 had de gemeenschappelijke onderneming de kostendeclaraties voor haar activiteiten van 2010 niet ontvangen. Deze worden na 1 maart 2011 door de begunstigden verzonden.

⁽¹⁴⁾ Kostendeclaraties dienen krachtens de beschrijving van de opdracht in de subsidieovereenkomsten vergezeld te gaan van een onafhankelijk verslag, afgegeven door een gecertificeerde auditor.

⁽¹⁵⁾ a) Onvolledige cyclus voor strategische IT-planning en toezicht, b) gebrek aan formeel veiligheidsbeleid en -regels, c) onvolledig IT-risicobeheer, en d) ontbreken van een formeel plan voor bedrijfscontinuïteit (BCP) en een volledig en getest rampherstelplan (DRP).

ANDERE AANGELEGENHEDEN***Bescherming van intellectuele eigendom***

23. Per ultimo 2010 had de gemeenschappelijke onderneming de interne procedures om toezicht te houden op de toepassing van de in de consortium- en subsidieovereenkomsten opgenomen bepalingen betreffende de bescherming, het gebruik en de verspreiding van onderzoekresultaten, nog niet voltooid.

De interne-auditfunctie en de dienst Interne audit van de Commissie

24. In haar voorgaande verslag wees de Rekenkamer op de noodzaak om de huidige bepaling in de statuten van de gemeenschappelijke onderneming betreffende de rol van de interne auditor van de Commissie te verduidelijken. Hoewel de financiële regeling van de gemeenschappelijke onderneming nog

niet is gewijzigd om de bepaling ten aanzien van de bevoegdheden van de interne auditor van de Commissie erin op te nemen, hebben de Commissie en de gemeenschappelijke onderneming maatregelen getroffen om te waarborgen dat de respectieve operationele taken van de dienst Interne audit van de Commissie en de interne-auditfunctie van de gemeenschappelijke onderneming duidelijk zijn omschreven.

Geen gastheerschapsovereenkomst

25. Zoals eerder werd aangegeven door de Rekenkamer, dient krachtens de verordening van de Raad tot oprichting van de gemeenschappelijke onderneming een gastheerschapsovereenkomst te worden gesloten tussen de gemeenschappelijke onderneming en België betreffende kantoorruimte, de voorrechten en immuniteiten en andere ondersteunende maatregelen die door België worden verstrekt. Eind 2010 was een dergelijke overeenkomst echter nog niet gesloten.

Dit verslag werd door kamer IV onder voorzitterschap van de heer Igors LUDBORŽS, lid van de Rekenkamer, te Luxemburg vastgesteld op haar vergadering van 25 oktober 2011.

Voor de Rekenkamer

Vitor Manuel da SILVA CALDEIRA

President

BIJLAGE

Gemeenschappelijke onderneming Clean Sky (Brussel)

Bevoegdheden en activiteiten

<p>Bevoegdheden van de Unie volgens het Verdrag</p> <p><i>(Uittreksels uit de artikelen 171 en 172 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie)</i></p>	<p>Besluit nr. 1982/2006/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2006 betreffende het zevende kaderprogramma voorziet in een communautaire bijdrage voor de oprichting van publiek-private partnerschappen op lange termijn in de vorm van gezamenlijke technologie-initiatieven die zouden kunnen worden uitgevoerd via gemeenschappelijke ondernemingen in de zin van artikel 171 van het Verdrag.</p> <p>Verordening (EG) nr. 71/2008 van de Raad van 20 december 2007 betreffende de oprichting van de gemeenschappelijke onderneming Clean Sky (PB L 30 van 4.2.2008, blz. 1).</p>
<p>Bevoegdheden van de gemeenschappelijke onderneming</p> <p><i>(Verordening (EG) nr. 71/2008 van de Raad)</i></p>	<p>Doelstellingen</p> <ul style="list-style-type: none"> — De gemeenschappelijke onderneming Clean Sky draagt bij tot de uitvoering van het zevende kaderprogramma en in het bijzonder van thema 7, Vervoer (waaronder de luchtvaart) van het specifiek programma Samenwerking; — in de Europese Unie de ontwikkeling, validering en demonstratie van schone luchtvaarttechnologieën versnellen, zodat ze zo spoedig mogelijk kunnen worden ingevoerd; — zorgen voor een coherente uitvoering van Europees onderzoek gericht op milieuverbeteringen op het gebied van luchtvervoer; — een radicaal innovatief luchtvervoersysteem creëren door geavanceerde technologieën te integreren en full scale demonstratiemodellen te produceren, met als uiteindelijk doel de milieubelasting van het luchtvervoer te verminderen door op significante wijze de geluidshinder en de emissies te reduceren en het brandstofverbruik van vliegtuigen te verminderen; — de productie van nieuwe kennis en innovatie bespoedigen en sneller onderzoeksresultaten gebruiken om aan te tonen dat, in een volledig geïntegreerde systeem van systemen en in de juiste operationele omgeving, desbetreffende technieken werken, hetgeen tot een versterking van het industriële concurrentievermogen leidt. <p>Taken</p> <ul style="list-style-type: none"> — Bijeenbrengen van een spectrum aan ITD's, met de nadruk op innovatieve technologieën en de ontwikkeling van full scale demonstratiemodellen; — de werkzaamheden in het kader van de ITD's concentreren op cruciale resultaten die kunnen bijdragen tot het bereiken van de doelen van Europa op milieu- en concurrentiegebied; — versterken van het technologische verificatieproces zodat zaken die toekomstige marktpenetratie belemmeren, kunnen worden geïdentificeerd en weggenomen; — bundelen van gebruikerseisen zodat richting kan worden gegeven aan investeringen in onderzoek en ontwikkeling van werkbare en commercieel interessante oplossingen; — uitvoeren van de benodigde onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten, waar passend door subsidies toe te kennen naar aanleiding van uitnodigingen tot het indienen van voorstellen; — subsidies toekennen ter ondersteuning van onderzoek door haar leden en andere entiteiten die zijn geselecteerd na uitnodigingen tot het indienen van voorstellen, overeenkomstig de door de raad van bestuur goedgekeurde open criteria; — publiceren van informatie over de projecten, met inbegrip van de naam van de begunstigden en de hoogte van de financiële bijdrage van de gemeenschappelijke onderneming Clear Sky per begunstigde; — waar nodig, zorgen voor de aanwezigheid van dienstverlenings- en leveringscontracten, door middel van openbare aanbestedingen;

	<ul style="list-style-type: none"> — mobiliseren van de benodigde publieke en particuliere fondsen; — als schakel fungeren tussen nationale en internationale activiteiten in het technische domein van de gemeenschappelijke onderneming, met name met de gemeenschappelijke onderneming SESAR; — informeren van de groep vertegenwoordigers van de nationale staten door middel van periodieke vergaderingen en daarbij ACARE betrekken; — juridische entiteiten die een subsidieovereenkomst hebben gesloten met de gemeenschappelijke onderneming Clean Sky op de hoogte brengen van de mogelijkheden te lenen van de Europese Investeringsbank, met name van de in het kader van het zevende kaderprogramma opgezette risicodelende financieringsfaciliteit.
<p>Organisatie</p>	<p>1. Raad van bestuur</p> <p>De raad van bestuur is het bestuurslichaam van de gemeenschappelijke onderneming Clean Sky.</p> <p>2. Directeur</p> <p>De uitvoerend directeur is belast met het dagelijks beheer van de gemeenschappelijke onderneming Clean Sky en is de wettige vertegenwoordiger ervan. Hij is verantwoordelijk verschuldigd aan de raad van bestuur.</p> <p>3. Stuurgroepen ITD's</p> <p>De raad van bestuur stelt voor elk van de zes ITD's een stuurgroep in. De volgende ITD's worden vastgesteld:</p> <ul style="list-style-type: none"> — smart-vliegtuig met vaste vleugels, — groen regiovliegtuig, — groen draaivleugelvliegtuig, — systemen voor groen luchtverkeer, — duurzame en groene motoren, — eco-Design. <p>Voor de gehele duur van Clean Sky zal een onafhankelijk technisch beoordelaar worden aangewezen.</p> <p>4. Groep vertegenwoordigers van nationale staten</p> <p>De groep vertegenwoordigers van nationale staten is samengesteld uit één vertegenwoordiger uit elke lidstaat en één uit elk met het zevende kaderprogramma geassocieerd land. De groep kiest een voorzitter onder haar leden.</p> <p>5. Algemeen forum</p> <p>Het algemeen forum is een overlegorgaan bij de gemeenschappelijke onderneming Clean Sky. Het bestaat uit één vertegenwoordiger van</p> <ul style="list-style-type: none"> — elk lid van de gemeenschappelijke onderneming Clean Sky, — elke partner. <p>6. Wetenschappelijke en technologische adviesraad</p> <p>De wetenschappelijke en technologische adviesraad is een adviesorgaan voor de raad van bestuur. Deze bestaat uit topwetenschappers en -ingenieurs en richt zich op de wetenschappelijke en technische analyse van de gemeenschappelijke onderneming Clean Sky, vanuit verschillende invalshoeken: milieu-impact; technologie en wetenschappelijke vooruitzichten; maatschappelijke aspecten; economie.</p> <p>7. Externe controle</p> <p>De Europese Rekenkamer.</p> <p>8. Kwijtingverlenende autoriteit</p> <p>Het Europees Parlement, op aanbeveling van de Raad.</p>

<p>In 2010 ter beschikking van de gemeenschappelijke onderneming gestelde middelen</p>	<p>Begroting</p> <p>168 553 053 euro</p> <p>Personeelsbestand per 31 december 2010</p> <p>24 posten opgenomen in de lijst van het aantal ambten (tijdelijke functionarissen en arbeidscontractanten), waarvan er 20 bezet waren.</p> <p>Andere dienstverbanden:</p> <ul style="list-style-type: none"> — gedetacheerde nationale deskundigen: 0, — arbeidscontractanten: 3, — plaatselijke functionarissen: 0, — totaal aantal werknemers: 20, <p>waarvan er</p> <ul style="list-style-type: none"> — 8 uitvoerende taken, — 9 administratieve taken, en — 3 gemengde taken vervullen.
<p>Activiteiten en geleverde diensten in 2010</p>	<p>Smart-vliegtuig met vaste vleugels</p> <p>De aerodynamische definitie van het laminaire vleugelontwerp. De haalbaarheidsfase voor de integratie van de CROR-motor en de CROR-demonstratie-FTB, inclusief een numerieke simulatie en tests op de grond op kleine schaal, werd uitgevoerd. Aan de voorwaarden om het ontwerp en de productie van de HSDP-vliegtestonderdelen („High Speed Demonstrator Passive”) te starten, werd voldaan. De eerste laminaire vleugel (het bovenste vleugelpaneel) voor demonstratie op de grond werd met succes geproduceerd.</p> <p>Groen regiovliegtuig</p> <p>Op drie activiteitenterreinen — LWC, LNC en AEA — werden in 2010 belangrijke mijlpalen bereikt, waaronder een voorlopige definitie van het 3D-model van de vleugel met natuurlijke laminaire stroming, de architectuur van het concept van „volledig elektrische toestellen”, demonstratie van intelligente „Structural Health Monitoring” (SHM) op het schaalmodel van het vleugelpaneel, verbetering van de eigenschappen van composietmaterialen (positieve laboratoriumtests voor hagelinslag). Deze terreinen dragen bij tot de thans geplande vliegtest met een ATR-toestel.</p> <p>Groen draaivleugelvliegtuig</p> <p>(alleen belangrijkste punten ...) Het „active twist”-concept van Friendcopter werd onderzocht en beoordeeld. Er werden methoden ontwikkeld die nodig zijn voor de optimalisering van het rotorbladontwerp, de integratie van het bedieningssysteem, de verzending van sensorgegevens, en voor vermogensoverdracht en besturingsalgoritmen. Er werden definities opgesteld van zowel model- als windtunneltests. De lancering van de partneractiviteit voor de elektrische staartrotor, een grote mijlpaal voor GRC3, vond plaats in november. De studie van de dieselmotor en de optimalisering van de aan te drijven helikopter werd opgestart. Het stappenplan voor de samenstelling van het vliegende demonstratiemodel van de helikopter werd vastgelegd, met de aanpassing van de helikopterspecificaties aan een dieselmotor voor de luchtvaart en het transformeren van een turbine-aangedreven lichte helikopter. Er werden specificaties opgesteld voor milieuvriendelijke vluchtpaden en geluidsarme procedures, na een evaluatie van de bestaande vereisten die van toepassing zijn op de H/C-vlucht. Er werd een grote inspanning geleverd voor de invoering van het PHOENIX-simulatieplatform (wat staat voor Platform Hosting Operational & Environmental Investigations for Rotorcraft).</p> <p>Duurzame en groene machines (onder andere ...)</p> <p>De analyse van de gegevens uit de windtunneltest van de open rotor ging vooruit en de instrumenten voor geluidsmodellen werden herzien om rekening te houden met nieuwe informatie uit de tests met de proefinstallatie. Er werd een studie uitgevoerd ten aanzien van de voor- en nadelen van directe aandrijving ten opzichte van een open rotor met geschakelde aandrijving.</p> <ul style="list-style-type: none"> — Evaluatie voor selectie van ringvormig vulontwerp.

- Evaluatie ringvormig vulmateriaal en productieproces.
- Evaluatie van materiaal composietbehuizing en productieproces.
- Initiële evaluatie van het voorontwerp voor wijzigingen aan modules en motor.
- Initiële evaluatie van het voorontwerp voor hogedrukcompressor.
- Initiële evaluatie van het voorontwerp voor lagedrukturbine met hoge snelheid.

Voor de kernstudie en de studie van de hele motor werd de ontwerpbeoordeling verricht. Er werden vele technologieën beoordeeld en er werd een selectie gemaakt voor het demonstratiemodel.

Systemen voor groen luchtverkeer

De vereisten voor grote en regionale vliegtuigen werden geanalyseerd. Verdere ontwikkeling van de modelleringsinstrumenten om verschillende architecturen te beoordelen op vliegtuigniveau; verdere specificatie van de elektrische architectuur.

Verdere ontwikkeling van de technologieën van de verschillende onderdelen, zoals ijsbestrijdingssystemen, stroomgeneratoren/-omzetters, elektrisch milieucontrolesysteem, elektrische motorgondelsystemen.

Veelbelovende functies voor MTM werden verder onderzocht en de volgende werden gekozen:

- groene start- en klimfunctie;
- groene kruisvluchtfunctie (getrapt klimmen en continu klimmen);
- groene naderingsfunctie.

Eco-design

Invoering van het „Modelling Computer Platform” (MCP): systeemvereisten en valideringsplan uitgegeven in november 2010.

Keuze van simulatie-instrument voor „Electrical Network Analysis Model” (ENAM) (SABER); de overeenkomstige specificatie / documentatie werd gepubliceerd in oktober 2010.

Ontwikkeling van een softwarehulpmiddel voor SABER-conversie: Cfp „SMART”-project gestart in september 2010.

Technology Evaluator

Analyse van de resultaten van externe gerelateerde projecten (met inbegrip van Sourdine II, OPTIMAL en ERAT) en gerelateerde topnetwerken. Het doel was, om de ervaringen met de gebruikte modellen, gegevens en beoordelingsprocedures te onderzoeken teneinde na te gaan of er mogelijkheden voor synergieën en samenwerking zijn.

Aan de hand van een aantal specifieke workshops werden er samen met SGO ook uitwisselingen gestart met SESAR. In 2011 zal dankzij het memorandum van overeenstemming tussen Clean Sky en SESAR meer op detailniveau kunnen worden samengewerkt.

ANTWOORDEN VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE ONDERNEMING CLEAN SKY**Paragraaf 16**

De gemeenschappelijke onderneming heeft maatregelen getroffen ter verbetering van de opzet en presentatie van haar begroting 2011, zodat wordt voldaan aan de wettelijke vereisten.

Paragraaf 17

De Rekenkamer is op de hoogte van de reden van de vertraging bij de uitvoering. De gemeenschappelijke onderneming heeft in 2010 actie ondernomen om binnen de grenzen van het mogelijke ervoor te zorgen dat er tijdens het programma geen verdere vertraging en dus geen lagere begrotingsuitvoering meer plaatsvinden. Zij heeft na de kostendeclaraties over 2010 te hebben ontvangen opgemerkt dat het activiteitenritme en de begrotingsuitvoering verbeterden. De gemeenschappelijke onderneming spant zich in deze trend voort te zetten met haar leden en partners.

Paragraaf 18

De gemeenschappelijke onderneming nam kennis van de lessen van het eerste jaar en heeft in 2011 verbeteringen doorgevoerd bij haar ex-antecontroles. Er werd in 2011 een meer consistente en allesomvattende controle uitgevoerd, die tevens een herziening van de kostendeclaraties van 2008 en 2009 omvatte.

Paragraaf 19

Zoals hierboven vermeld zijn de door de Rekenkamer belichte gevallen aan de hand van de herziening van de ex-antecontroles van de kostendeclaraties van 2008 en 2009 nog eens doorgenomen en momenteel worden er vervolgmaatregelen getroffen om voor eind 2011 de situatie met de betrokken begunstigen op te lossen.

Paragraaf 20

De gemeenschappelijke onderneming werkt nauw samen met andere gemeenschappelijke ondernemingen om ervoor te zorgen dat de nodige documentatie aanwezig is. Er zijn stappen ondernomen op alle door de Rekenkamer genoemde paragrafen en deze zullen in 2011 worden afgerond.

Paragraaf 21

De rekenplichtige heeft kennis genomen van de diverse richtsnoeren ter zake en is in de loop van augustus 2011 hiermee bij de gemeenschappelijke onderneming begonnen.

Paragraaf 22

De interne controleur van de gemeenschappelijke onderneming heeft na de opmerkingen van de Rekenkamer en op basis van een specifieke risicobeoordeling van de interne-auditfunctie van de gemeenschappelijke onderneming, professionele raad en advisering verstrekt met betrekking tot de ex-antevalidering van de kostendeclaraties in 2010 en 2011. Bovendien coördineerde en beheerde zij het ex-postauditproces van de gemeenschappelijke onderneming in 2011. Het is de bedoeling dat de dienst Interne audit van de Commissie (IAS) om redenen van objectiviteit een controle gaat uitvoeren van de financiële uitvoering van het subsidiebeheer van de gemeenschappelijke onderneming in 2012.

Paragraaf 23

De gemeenschappelijke onderneming neemt maatregelen ter voltooiing van de interne bewakingsprocedures voor de al in de subsidie- en consortiumovereenkomsten opgenomen voorschriften met betrekking tot de bescherming, het gebruik en de verspreiding van onderzoekresultaten.

Paragraaf 24

In verband met de herziening van de financiële kaderregeling voor de gemeenschappelijke ondernemingen zal de gemeenschappelijke onderneming beoordelen of het nodig is haar financieel reglement met het oog op de rol van de interne auditor van de Commissie aan te passen.

Paragraaf 25

Een ontwerp van de gastheerschapsovereenkomst is bij de Belgische regering ter goedkeuring ingediend. Deze goedkeuring is weliswaar informeel bevestigd, maar officieel nog niet ontvangen. De ondertekening door de gemeenschappelijke onderneming en België volgt zodra de hiermee verband houdende goedkeuring van het document door de raad van bestuur heeft plaatsgevonden.

VERSLAG

over de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming inzake innovatieve geneesmiddelen betreffende het begrotingsjaar 2010, vergezeld van de antwoorden van de gemeenschappelijke onderneming

(2011/C 368/03)

INLEIDING

1. De Europese gemeenschappelijke onderneming voor de uitvoering van het gezamenlijk technologie-initiatief inzake innovatieve geneesmiddelen (gemeenschappelijke onderneming IMI), gevestigd te Brussel, werd in december 2007 ⁽¹⁾ opgericht voor een periode van tien jaar.

2. De doelstelling van de gemeenschappelijke IMI is de efficiency en effectiviteit van het ontwikkelingsproces van geneesmiddelen aanzienlijk te verbeteren, zodat de farmaceutische sector op de lange termijn doeltreffender en veiliger innovatieve geneesmiddelen ontwikkelt ⁽²⁾.

3. De oprichtende leden van de gemeenschappelijke onderneming zijn de Europese Unie, vertegenwoordigd door de Commissie, en de „European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations” (EFPIA). Elke juridische entiteit die direct of indirect onderzoek en ontwikkeling ondersteunt in een lidstaat of in een met het zevende kaderprogramma ⁽³⁾ geassocieerd land kan zich kandidaat stellen om lid te worden van de gemeenschappelijke onderneming IMI.

4. De maximale EU-bijdrage aan de gemeenschappelijke onderneming IMI ter dekking van de lopende kosten en onderzoeksactiviteiten bedraagt 1 miljard euro, te betalen uit de begroting van het zevende kaderprogramma. De EU en de EFPIA dragen als oprichtende leden in gelijke mate bij aan de lopende kosten, elk voor ten hoogste 4 % van de totale bijdrage van de EU. Elk ander lid draagt bij aan de lopende kosten in verhouding tot zijn bijdrage aan de onderzoeksactiviteiten. De onderzoeksgebaseerde bedrijven die lid zijn van de EFPIA, dragen bij aan de financiering van de onderzoeksactiviteiten met bijdragen in natura ⁽⁴⁾ die minstens gelijk zijn aan de financiële bijdrage van de EU ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Verordening (EG) nr. 73/2008 van de Raad van 20 december 2007 tot oprichting van de gemeenschappelijke onderneming voor de uitvoering van het gezamenlijk technologie-initiatief inzake innovatieve geneesmiddelen (PB L 30 van 4.2.2008, blz. 38).

⁽²⁾ Ter informatie geeft de bijlage een overzicht van de bevoegdheden, activiteiten en beschikbare middelen van de gemeenschappelijke onderneming.

⁽³⁾ Het zevende kaderprogramma, vastgesteld bij Besluit nr. 1982/2006/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2006, brengt alle onderzoeksgerelateerde EU-initiatieven samen onder één dak en speelt een cruciale rol bij de verwezenlijking van de doelstellingen van groei, concurrentievermogen en werkgelegenheid. Het is ook een hoeksteen van de Europese Onderzoeksruimte.

⁽⁴⁾ Volgens artikel 11, lid 4, van de bijlage bij de verordening van de Raad tot oprichting van de gemeenschappelijke onderneming zijn bijdragen in natura „niet-geldelijke bijdragen door de onderzoeksgebaseerde farmaceutische bedrijven die lid zijn van EFPIA, met middelen (zoals personeel, uitrusting, verbruiksgoederen, enz.) ...”.

⁽⁵⁾ Artikel 11, lid 5, van de bijlage bij de verordening van de Raad tot oprichting van de gemeenschappelijke onderneming bepaalt: „De deelnemende onderzoeksgebaseerde farmaceutische bedrijven die lid zijn van EFPIA komen voor geen enkele activiteit in aanmerking voor financiële steun van de gemeenschappelijke onderneming IMI.”.

5. De gemeenschappelijke onderneming begon autonoom te werken op 16 november 2009.

BETROUWBAARHEIDSVERKLARING

6. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 287, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie controleerde de Rekenkamer de jaarrekening ⁽⁶⁾ van de gemeenschappelijke onderneming IMI, die bestaat uit de „financiële staten” ⁽⁷⁾ en de „verslagen over de uitvoering van de begroting” ⁽⁸⁾ betreffende het per 31 december 2010 afgesloten begrotingsjaar, alsmede de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekening.

7. Deze betrouwbaarheidsverklaring is krachtens artikel 185, lid 2, van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 van de Raad ⁽⁹⁾ aan het Europees Parlement en aan de Raad gericht.

De verantwoordelijkheid van de directeur

8. Als ordonnateur voert de directeur de begroting aan de ontvangsten- en uitgavenzijde uit overeenkomstig de financiële regeling van de gemeenschappelijke onderneming, onder zijn eigen verantwoordelijkheid en binnen de grens van de toegekende kredieten ⁽¹⁰⁾. De directeur is verantwoordelijk voor het opzetten ⁽¹¹⁾ van de organisatorische structuur en van de systemen en procedures voor beheer en interne controle die van belang zijn om definitieve rekeningen ⁽¹²⁾ te kunnen opstellen die geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevatten en om te verzekeren dat de onderliggende verrichtingen bij deze rekeningen wettig en regelmatig zijn.

⁽⁶⁾ Bij deze rekening is een verslag gevoegd over het budgettair en financieel beheer tijdens het jaar, dat onder meer de uitvoeringsgraad van de kredieten vermeldt en beknopte informatie geeft over de kredietoverschrijvingen tussen de verschillende begrotingsonderdelen.

⁽⁷⁾ De financiële staten omvatten de balans en de economische resultatenrekening, de tabel van de kasstromen, de staat van de veranderingen van de nettoactiva en de bijlage bij de financiële staten met een beschrijving van de voornaamste grondslagen voor financiële vastlegging en andere toelichtingen.

⁽⁸⁾ De verslagen over de begrotingsuitvoering omvatten ook de resultatenrekening van de begrotingsuitvoering en de bijlage daarbij.

⁽⁹⁾ PB L 248 van 16.9.2002, blz. 1.

⁽¹⁰⁾ Artikel 33 van Verordening (EG, Euratom) nr. 2343/2002 van de Commissie (PB L 357 van 31.12.2002, blz. 72).

⁽¹¹⁾ Artikel 38 van Verordening (EG, Euratom) nr. 2343/2002.

⁽¹²⁾ De regels inzake de rekening en verantwoording en de boekhouding van EU-organen zijn vastgelegd in hoofdstuk 1 van titel VII van Verordening (EG, Euratom) nr. 2343/2002, zoals laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG, Euratom) nr. 652/2008 (PB L 181 van 10.7.2008, blz. 23), en zijn als zodanig opgenomen in het de financiële regeling van de gemeenschappelijke onderneming.

De verantwoordelijkheid van de Rekenkamer

9. De Rekenkamer heeft de verantwoordelijkheid om op basis van haar controle een verklaring af te geven over de betrouwbaarheid van de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming en over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekening.

10. De Rekenkamer heeft haar controle uitgevoerd overeenkomstig de internationale controlestandaarden en de regels inzake beroepsethiek van IFAC en ISSAI⁽¹³⁾. Volgens die standaarden moet de Rekenkamer voldoen aan ethische voorschriften en de controle zodanig plannen en uitvoeren dat redelijke zekerheid wordt verkregen dat de rekeningen geen afwijkingen van materieel belang bevatten en de onderliggende verrichtingen wettig en regelmatig zijn.

11. De controle van de Rekenkamer houdt in dat procedures worden uitgevoerd om controle-informatie te verkrijgen over de bedragen en mededelingen in de rekeningen en over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen daarbij. De keuze van de procedures, waaronder de beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang in de rekeningen of van onwettige of onregelmatige verrichtingen als gevolg van fraude of fouten, is afhankelijk van haar controleoordeel. Bij deze risicobeoordelingen wordt gekeken naar de interne controle met betrekking tot de opstelling en presentatie van de rekeningen door de entiteit om controleprocedures op te zetten die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn. De controle van de Rekenkamer houdt tevens een beoordeling in van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en de redelijkheid van de door de leiding gemaakte boekhoudkundige schattingen, evenals een beoordeling van de algehele presentatie van de rekeningen.

12. De Rekenkamer is van oordeel dat de verkregen controle-informatie toereikend is en geschikt als grondslag voor de navolgende oordelen.

Oordeel over de betrouwbaarheid van de rekeningen

13. Naar het oordeel van de Rekenkamer geeft de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming op alle materiële punten een getrouw beeld van haar financiële situatie per 31 december 2010 en van de resultaten van haar verrichtingen en haar kasstromen in het op die datum afgesloten jaar, overeenkomstig de bepalingen van haar financiële regeling.

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij de rekeningen

14. Naar het oordeel van de Rekenkamer zijn de onderliggende verrichtingen bij de jaarrekening van de

gemeenschappelijke onderneming betreffende het per 31 december 2010 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

15. De hiernavolgende opmerkingen in de paragrafen 16-24 doen niets af aan het oordeel van de Rekenkamer.

OPMERKINGEN OVER HET BUDGETTAIR EN FINANCIËEL BEHEER

Uitvoering van de begroting

16. De jaarlijkse begroting 2010 en het uitvoeringsplan werden door de raad van bestuur pas op 16 maart 2010 vastgesteld⁽¹⁴⁾. Deze late vaststelling was te wijten aan het feit dat de leden van de gemeenschappelijke onderneming zich veel tijd gaven voor het kiezen en afspreken van de wetenschappelijke prioriteiten die in het jaarlijkse uitvoeringsplan moesten worden opgenomen. Daardoor werd de oproep tot het indienen van voorstellen met vertraging gedaan. In de loop van het jaar deed de gemeenschappelijke onderneming een derde oproep tot het indienen van voorstellen⁽¹⁵⁾, rondde zij de onderhandelingen af betreffende de tweede oproep⁽¹⁶⁾ en startte zij de ontvangst en betaling van de kostendeclaraties van begunstigen die deelnamen aan de krachtens de eerste oproep gefinancierde projecten⁽¹⁷⁾.

17. De definitieve begroting omvatte een bedrag van 107 miljoen euro aan vastleggingskredieten en van 29 miljoen euro aan betalingskredieten. Daarenboven was uit 2009 drie miljoen euro aan vastleggingskredieten en 78,6 miljoen euro aan betalingskredieten overgedragen. De bestedingsgraad van de beschikbare vastleggings- en betalingskredieten bedroeg respectievelijk 6 % en 35 %. Vastleggingskredieten ten belope van 98,6 miljoen euro werden overgedragen naar 2011 en uit 2009 overgedragen betalingskredieten ten belope van 64 miljoen euro werden aan het eind van het jaar geannuleerd. De lage graad van de begrotingsuitvoering wordt ook weerspiegeld in het kas-saldo, dat aan het eind van het jaar 71 miljoen euro beliep (65 % van de beschikbare betalingskredieten in 2010).

Internecontrolesystemen

18. De gemeenschappelijke onderneming heeft haar systemen voor interne controle en financiële informatie in 2010 nog niet volledig in gebruik genomen. Met name moet verder worden gewerkt aan de vaststelling en documentatie van de boekhoudprocedures en controles bij de afsluiting van de rekeningen en bij de vaststelling en meting van de beleidsuitgaven. Dit zijn belangrijke elementen in het internecontrolesysteem van de gemeenschappelijke onderneming.

⁽¹⁴⁾ Er werd gebruikgemaakt van de begrotingsregel 1/12 om betalingen te maken totdat de begroting was vastgesteld.

⁽¹⁵⁾ De derde oproep tot het indienen van voorstellen werd gedaan op 22 oktober 2010.

⁽¹⁶⁾ De tweede oproep tot het indienen van voorstellen werd gedaan op 27 november 2009.

⁽¹⁷⁾ De eerste oproep tot het indienen van voorstellen werd gedaan op 30 april 2008 en werd beheerd door de Commissie.

⁽¹³⁾ Internationale Federatie van Accountants (IFAC) en Internationale Standaarden van Hoge Controle-instanties (ISSAI).

19. Ook waren eind 2010 de onderliggende bedrijfsprocessen nog niet geformaliseerd en door de rekenplichtige gevalideerd, zoals de financiële regeling van de gemeenschappelijke onderneming voorschrijft.

20. Een beperkte beoordeling van de IT-controles wees uit dat de gemeenschappelijke onderneming, gelet op haar omvang en taken, beschikt over een toereikende IT-organisatie en toereikende IT-praktijken, maar dat de formalisering van beleid en procedures op bepaalde terreinen evenwel achterloopt⁽¹⁸⁾.

21. De strategie voor controle achteraf⁽¹⁹⁾ van de gemeenschappelijke onderneming werd vastgesteld bij besluit van de raad van bestuur van 14 december 2010 en vormt een essentiële controle bij de beoordeling van de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen. Deze strategie voorziet een geleidelijke uitbreiding van de controlepopulatie⁽²⁰⁾ vanaf 2011 wanneer er tegelijk projecten in verband met verscheidene oproepen lopen en voor deze projecten kostendeclaraties worden gepresenteerd.

Methodie voor het evalueren van bijdragen in natura

22. De methode voor het evalueren van bijdragen in natura is nog niet vastgesteld door de raad van bestuur⁽²¹⁾ omdat het moeilijk bleek tot overeenstemming te komen. Dit had tot

gevolg dat de EFPIA-leden niet in staat waren te rapporteren over de tijdens de eerste rapportageperiode gemaakte kosten, zoals in de subsidieovereenkomsten wordt bepaald.

ANDERE AANGELEGENHEDEN

De interne-auditfunctie en de dienst Interne audit van de Commissie

23. In haar voorgaande verslag wees de Rekenkamer op de noodzaak om de huidige bepaling in de statuten van de gemeenschappelijke onderneming betreffende de rol van de intern controleur van de Commissie te verduidelijken. Hoewel de financiële regeling van de gemeenschappelijke onderneming nog niet is gewijzigd om de bepaling ten aanzien van de bevoegdheden van de interne controleur van de Commissie erin op te nemen, hebben de Commissie en de gemeenschappelijke onderneming maatregelen getroffen om te waarborgen dat de respectieve operationele rollen van de dienst Interne audit van de Commissie en de interne-auditfunctie van de gemeenschappelijke onderneming duidelijk zijn omschreven.

Geen gastheerschapsovereenkomst

24. Zoals eerder werd aangegeven door de Rekenkamer, dient krachtens de verordening van de Raad tot oprichting van de gemeenschappelijke onderneming een gastheerschapsovereenkomst te worden gesloten tussen de gemeenschappelijke onderneming en België betreffende kantoorruimte, de voorrechten en immuniteiten en andere ondersteunende maatregelen die door België worden verstrekt. Eind 2010 was een dergelijke overeenkomst echter nog niet gesloten.

Dit verslag werd door kamer IV onder voorzitterschap van de heer Igors LUDBORŽS, lid van de Rekenkamer, te Luxemburg vastgesteld op haar vergadering van 25 oktober 2011.

Voor de Rekenkamer

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

President

⁽¹⁸⁾ a) Onvolledige cyclus voor strategische IT-planning en toezicht, b) gebrek aan formeel veiligheidsbeleid en -regels, c) onvolledig IT-risicobeheer en d) ontbreken van een formeel plan voor bedrijfscontinuïteit (BCP) en een volledig en getest rampherstelplan (DRP).

⁽¹⁹⁾ Artikel 12, lid 4, van de verordening van de Raad tot oprichting van de gemeenschappelijke onderneming bepaalt: „De gemeenschappelijke onderneming IMI voert ter plaatse controles en financiële verificaties uit bij de deelnemers aan de onderzoeksactiviteiten die worden gefinancierd door de gemeenschappelijke onderneming.”

⁽²⁰⁾ De controlepopulatie wordt gevormd door de van de projectbegunsten ontvangen kostendeclaraties op basis van de subsidiabele kosten en van EFPIA-leden op basis van de bijdragen in natura. De waarde van de kostendeclaraties betreffende 2010 wordt geschat op 24,6 miljoen euro.

⁽²¹⁾ Artikel 11, lid 4, van de bijlage bij de Verordening van de Raad tot oprichting van de gemeenschappelijke onderneming bepaalt: „De methode voor het evalueren van bijdragen in natura wordt omschreven in de interne voorschriften en procedures van de gemeenschappelijke onderneming IMI overeenkomstig het financieel reglement en op basis van de regels voor deelname aan het zevende kaderprogramma.”

BIJLAGE

Gemeenschappelijke onderneming voor het initiatief inzake innovatieve geneesmiddelen (Brussel)

Bevoegdheden en activiteiten

<p>Bevoegdheden van de Unie volgens het Verdrag</p> <p><i>(Uittreksels uit de artikelen 187 en 188 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie)</i></p>	<p>Artikel 187:</p> <p>De Unie kan gemeenschappelijke ondernemingen of andere structuren in het leven roepen die noodzakelijk zijn voor de goede uitvoering van programma's voor onderzoek en technologische ontwikkeling en demonstratie in de Unie.</p> <p>Artikel 188:</p> <p>De Raad stelt, op voorstel van de Commissie en na raadpleging van het Europees Parlement en het Economisch en Sociaal Comité, de in artikel 187 bedoelde voorzieningen vast.</p> <p>Het Europees Parlement en de Raad stellen, volgens de gewone wetgevingsprocedure en na raadpleging van het Economisch en Sociaal Comité, de in de artikelen 183, 184 en 185 bedoelde voorzieningen vast. Voor de vaststelling van de aanvullende programma's is de goedkeuring van de betrokken lidstaat vereist.</p>
<p>Bevoegdheden van de gemeenschappelijke onderneming</p>	<p>Doelstellingen</p> <p><i>(Artikel 2 van Verordening (EG) nr. 73/2008 van de Raad tot oprichting van de gemeenschappelijke onderneming)</i></p> <p>De gemeenschappelijke onderneming IMI draagt bij tot de uitvoering van het zevende kaderprogramma en in het bijzonder van het thema Gezondheid van het specifiek programma Samenwerking tot uitvoering van het zevende kaderprogramma. Zij heeft ten doel de efficiency en effectiviteit van het ontwikkelingsproces van geneesmiddelen aanzienlijk te verbeteren, zodat de farmaceutische sector op de lange termijn doeltreffender en veiliger innovatieve geneesmiddelen ontwikkelt. Zij is er in het bijzonder op gericht om:</p> <ol style="list-style-type: none"> „preconcurrentieel farmaceutisch onderzoek en ontwikkeling” in de lidstaten en de met het zevende kaderprogramma geassocieerde landen te ondersteunen via een gecoördineerde aanpak om de vastgestelde onderzoeksbottlenecks in het geneesmiddelenontwikkelingsproces te ondervangen; de uitvoering te ondersteunen van de onderzoeksprioriteiten als opgenomen in de onderzoeksagenda van het Gezamenlijk technologie-initiatief inzake innovatieve geneesmiddelen (hierna „onderzoeksactiviteiten” genoemd), met name door het toekennen van subsidies ingevolge vergelijkende uitnodigingen tot het indienen van voorstellen; de complementariteit met andere activiteiten in het kader van het zevende kaderprogramma te waarborgen; een publiek-privaat partnerschap te zijn dat streeft naar het vergroten van de onderzoeksinvesteringen in de biofarmaceutische sector in de lidstaten en de met het zevende kaderprogramma geassocieerde landen door het poolen van middelen en bevorderen van samenwerking tussen de publieke en private sector; de betrokkenheid van kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) bij haar activiteiten te bevorderen, overeenkomstig de doelstellingen van het zevende kaderprogramma. <p>Taken</p> <p><i>(Artikel 1 van de bijlage — Statuten van de gemeenschappelijke onderneming voor de uitvoering van het gezamenlijk technologie-initiatief inzake innovatieve geneesmiddelen)</i></p> <p>De gemeenschappelijke onderneming voor de uitvoering van het gezamenlijk technologie-initiatief inzake innovatieve geneesmiddelen (hierna: gemeenschappelijke onderneming IMI) heeft de onderstaande hoofdtaken en -activiteiten:</p> <ol style="list-style-type: none"> zorgen voor de opzet en het duurzame beheer van het gezamenlijk technologie-initiatief inzake innovatieve geneesmiddelen; bepalen en uitvoeren, middels oproepen tot het indienen van projecten, van het jaarlijkse uitvoeringsplan als bedoeld in artikel 18; regelmatig evalueren van en aanbrengen van de nodige aanpassingen in de onderzoeksagenda van het gezamenlijk technologie-initiatief inzake innovatieve geneesmiddelen in het licht van de wetenschappelijke ontwikkelingen tijdens de uitvoering ervan;

	<p>d) mobiliseren van de benodigde middelen van de publieke en private sector;</p> <p>e) tot stand brengen en ontwikkelen van nauwe samenwerking op lange termijn tussen de Gemeenschap, industrie en andere belanghebbenden zoals toezichthouders, patiëntenorganisaties, academische wereld en klinische centra, evenals samenwerking tussen bedrijfsleven en de academische wereld;</p> <p>f) vergemakkelijken van de coördinatie met nationale en internationale activiteiten op dit gebied;</p> <p>g) verrichten van werkzaamheden op het gebied van communicatie en verspreiding;</p> <p>h) communiceren en interageren met de lidstaten en de met het zevende kaderprogramma geassocieerde landen via een specifiek met dit doel opgerichte groep, hierna de „Groep van vertegenwoordigers van IMI-staten” genoemd;</p> <p>i) organiseren van ten minste één jaarlijkse vergadering (hierna het Forum van belanghebbenden genoemd) met belangengroepen voor het verzekeren van de openheid en transparantie van de onderzoeksactiviteiten van de gemeenschappelijke onderneming IMI ten opzichte van haar belanghebbenden;</p> <p>j) de juridische entiteiten die met de gemeenschappelijke onderneming IMI een subsidieovereenkomst hebben gesloten, in kennis stellen van de mogelijkheden om te lenen bij de Europese Investeringsbank, met name de in het kader van het zevende kaderprogramma ingestelde Risicodelende Financieringsfaciliteit;</p> <p>k) publiceren van informatie over de projecten, met inbegrip van de naam van de deelnemers, en de hoogte van de financiële bijdrage per deelnemer, van de gemeenschappelijke onderneming IMI;</p> <p>l) zorgen voor de efficiëntie van het gezamenlijk technologie-initiatief inzake innovatieve geneesmiddelen;</p> <p>m) uitvoeren van alle andere werkzaamheden die nodig zijn om de in artikel 2 van de Verordening genoemde doelstellingen te bereiken.</p>
<p>Organisatie</p>	<p><i>(Artikel 4 van de bijlage bij Verordening (EG) nr. 73/2008 van de Raad — Statuten van de gemeenschappelijke onderneming voor de uitvoering van het gezamenlijk technologie-initiatief inzake innovatieve geneesmiddelen)</i></p> <p>1. De raad van bestuur</p> <p>2. De uitvoerend directeur</p> <p>3. Het wetenschappelijk comité</p> <p>4. Twee adviesorganen</p> <p>De Groep vertegenwoordigers van de IMI-staten en het forum van belanghebbenden.</p> <p>5. Interne controle</p> <p>— De interne controleur van de Europese Commissie</p> <p><i>(Artikel 10 van de bijlage bij Verordening (EG) nr. 73/2008 van de Raad — Statuten van de gemeenschappelijke onderneming voor de uitvoering van het gezamenlijk technologie-initiatief inzake innovatieve geneesmiddelen)</i></p> <p>— Intern controleorgaan van de GO IMI.</p> <p><i>(Artikel 6 van Verordening (EG) nr. 73/2008 van de Raad)</i></p> <p>6. Externe controle</p> <p>De Europese Rekenkamer.</p> <p><i>(Artikel 17, lid 5, van de bij Verordening (EG) nr. 73/2008 van de Raad gevoegde statuten en artikel 126 van de financiële regeling van IMI)</i></p> <p>7. Kwijtingverlenende autoriteit</p> <p>Het Europees Parlement, op aanbeveling van de Raad.</p> <p><i>(Artikel 11, lid 4, van Verordening (EG) nr. 73/2008 van de Raad en artikel 129 van de financiële regeling van IMI)</i></p>

<p>In 2010 ter beschikking van de gemeenschappelijke onderneming gestelde middelen</p>	<p>Begroting</p> <p>(Artikel 7, lid 4, van Verordening (EG) nr. 73/2008 van de Raad over de personele middelen)</p> <p>De definitieve begroting omvatte een bedrag van 107 miljoen euro aan vastleggingskredieten en van 29 miljoen euro aan betalingskredieten. Daarenboven was uit 2009 drie miljoen euro aan vastleggingskredieten en 78,6 miljoen euro aan betalingskredieten overgedragen.</p> <p>Personeelsbestand per 31 december 2010</p> <p>29 posten opgenomen in de lijst van het aantal ambten, waarvan 18 bezet.</p> <p>Andere dienstverbanden:</p> <ul style="list-style-type: none"> — gedetacheerde nationale deskundigen: 0, — arbeidscontractanten: 4, — plaatselijk personeel: 0, <p>plaatselijk personeel: 22,</p> <p>waarvan er:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 4 uitvoerende activiteiten, — 7 ⁽¹⁾ administratieve taken, en — 11 gemengde taken verrichten.
<p>In 2010 geleverde producten en diensten</p>	<p>Vorbereiden en uitschrijven van nieuwe oproepen tot het indienen van voorstellen, evaluatie, onderhandeling, subsidiebeheer, doorlopend contact met en steun en voorlichting voor begunstigen en andere deelnemers, communicatie en organisatie van vergaderingen en evenementen met de voornaamste belanghebbenden, alsook overleg met en steun aan de stichtende leden over de strategie voor het onderzoek naar innovatieve geneesmiddelen en daarbij aansluitende activiteiten.</p>

Bron: Door de gemeenschappelijke onderneming IMI verstrekte gegevens.

⁽¹⁾ Dit cijfer betreft administratieve assistenten met administratieve taken.

ANTWOORDEN VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE ONDERNEMING VOOR HET INITIATIEF INZAKE INNOVATIEVE GENEESMIDDELEN

Uitvoering van de begroting

Paragrafen 16 en 17

De gemeenschappelijke onderneming IMI heeft verscheidene initiatieven genomen om de uitvoering van de begroting te bespoedigen: herziening van de agenda voor wetenschappelijk onderzoek, een derde en vierde oproep tot het indienen van voorstellen, afronding van onderhandelingen en ondertekening van subsidie-overeenkomsten voor nieuwe projecten die in aansluiting op de tweede oproep worden gefinancierd en de ontvangst en betaling van kostendeclaraties van de begunstigden die deelnamen aan de krachtens de eerste oproep gefinancierde projecten. In samenwerking met de oprichtende leden verkent het Uitvoerend Bureau ook de mogelijkheden om de procedures voor de oproepen te vereenvoudigen en te stroomlijnen en de termijnen te verkorten.

Internecontrolesystemen

Paragrafen 18 en 21

Het systeem voor interne controle van de gemeenschappelijke onderneming IMI wordt momenteel geconsolideerd door een systematische beoordeling, versterking en formalisering van de interne procedures, waaronder ook het IT-beleid en de IT-procedures. Eind 2011 zal tevens een begin worden gemaakt met controles achteraf van de eerste kostendeclaraties van projectbegunstigden.

Daarnaast zorgt de nieuwe functie van hoofd Administratie en financiën en de invoering van de functies interne controle en interne audit voor verdere versterking van het management en toezicht op de uitvoering van het internecontrolekader van de gemeenschappelijke onderneming IMI.

De rekenplichtige heeft in juni 2011 de bedrijfsprocessen ter ondersteuning van het boekhoudsysteem gevalideerd. Uitvoering van de daaruit voortvloeiende aanbevelingen zullen leiden tot een verdere verbetering van de interne controle.

Methode voor het evalueren van bijdragen in natura

Paragraaf 22

Er is overleg gaande over de te hanteren methode voor de beoordeling van bijdragen in natura aan projecten van de gemeenschappelijke onderneming IMI door de bij de European Foundation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA) aangesloten organisaties. Rapporten van elke bijdrage in natura afzonderlijk zullen worden voorgelegd na goedkeuring door de raad van bestuur van het herziene model voor een subsidieovereenkomst.

De interne-auditfunctie en de dienst Interne audit van de Commissie

Paragraaf 23

De rollen van het hoofd van de Interne audit van de gemeenschappelijke onderneming IMI (IAC) en van de dienst Interne audit van de Europese Commissie (IAS) werden in maart 2011 verduidelijkt en geformaliseerd door de goedkeuring van de IAS- en IAC-audithandvesten. Ook is er een gecoördineerd strategisch auditplan voor de periode 2012-2014 in voorbereiding om te zorgen voor een optimale impact van geplande audits en om dubbel auditwerk door IAS en IAC zoveel mogelijk te voorkomen.

Na afronding van de momenteel in gang zijnde herziening van de financiële kaderregeling van de Europese Commissie zal worden beoordeeld of een verdere verduidelijking van de rol van de IAS in de financiële regeling van de gemeenschappelijke onderneming IMI noodzakelijk is.

Geen gastheerschapsovereenkomst

Paragraaf 24

Met de Belgische instanties wordt onderhandeld over de gastheerschapsovereenkomst. De overeenkomst wordt naar verwachting eind 2011 ondertekend.

VERSLAG

over de jaarrekening van de Europese gemeenschappelijke onderneming voor ITER en de ontwikkeling van fusie-energie betreffende het begrotingsjaar 2010, vergezeld van de antwoorden van de gemeenschappelijke onderneming

(2011/C 368/04)

INLEIDING

1. De Europese gemeenschappelijke onderneming voor ITER ⁽¹⁾ en de ontwikkeling van fusie-energie werd in maart 2007 ⁽²⁾ opgericht voor een periode van 35 jaar. Hoewel de belangrijkste fusiefaciliteiten in Cadarache in Frankrijk ontwikkeld zullen worden, is de gemeenschappelijke onderneming gevestigd te Barcelona.

2. De taken van de gemeenschappelijke onderneming zijn ⁽³⁾:

- a) het leveren van de bijdrage van Euratom aan de Internationale ITER-organisatie voor fusie-energie ⁽⁴⁾;
- b) het leveren van de bijdrage van Euratom aan de activiteiten in het kader van de bredere aanpak (aanvullend gemeenschappelijk fusie-onderzoek) met Japan voor de snelle ontwikkeling van fusie-energie;
- c) het opstellen en coördineren van een activiteitenprogramma ter voorbereiding van de bouw van een demonstratiefusie-reactor en gerelateerde faciliteiten inclusief de International Fusion Materials Irradiation Facility.

3. De leden van de gemeenschappelijke onderneming zijn Euratom, vertegenwoordigd door de Europese Commissie, de lidstaten van Euratom en andere landen die met Euratom een samenwerkingsovereenkomst hebben gesloten op het gebied van beheerste kernfusie en de wens hebben uitgesproken om lid te worden (per 31 december 2010: Zwitserland).

4. Toen de gemeenschappelijke onderneming werd opgericht, werden voor de periode 2007-2041 indicatieve totale middelen voor de gemeenschappelijke onderneming nodig geacht ten belope van 9 653 miljoen euro. De totale bijdrage van Euratom werd vastgesteld op 7 649 miljoen euro, waarvan maximaal 15 % voor administratieve uitgaven. Andere middelen komen uit bijdragen van het ITER-gastland (Frankrijk), de jaarlijkse lidmaatschapsbijdragen, vrijwillige bijdragen van leden buiten Euratom, en additionele middelen die kunnen worden ontvangen onder door de raad van bestuur goedgekeurde voorwaarden. De

⁽¹⁾ ITER: internationale thermonucleaire experimentele reactor.

⁽²⁾ Beschikking 2007/198/Euratom van de Raad van 27 maart 2007 tot oprichting van de Europese gemeenschappelijke onderneming voor ITER en de ontwikkeling van fusie-energie van gunsten daaraan (PB L 90 van 30.3.2007, blz. 58).

⁽³⁾ Ter informatie geeft de *bijlage* een overzicht van de bevoegdheden, activiteiten en beschikbare middelen van de gemeenschappelijke onderneming.

⁽⁴⁾ De internationale ITER-organisatie voor fusie-energie werd in oktober 2007 opgericht voor een aanvankelijke periode van 35 jaar voor de uitvoering van het ITER-project, dat beoogt de wetenschappelijke en technologische haalbaarheid van fusie-energie aan te tonen. De leden zijn Euratom, de Volksrepubliek China, de Republiek India, Japan, de Republiek Korea, de Russische Federatie en de Verenigde Staten.

Rekenkamer vestigt de aandacht op de noodzaak, de middelen voor het ITER-project aanzienlijk te verhogen (zie de paragrafen 27-29).

BETROUWBAARHEIDSVERKLARING

5. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 287, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie controleerde de Rekenkamer de jaarrekening ⁽⁵⁾ van de gemeenschappelijke onderneming voor ITER en de ontwikkeling van fusie-energie, die bestaat uit de „financiële staten” ⁽⁶⁾ en de „verslagen over de uitvoering van de begroting” ⁽⁷⁾ betreffende het per 31 december 2010 afgesloten begrotingsjaar, alsmede de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekening.

6. Deze betrouwbaarheidsverklaring is krachtens artikel 185, lid 2, van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 van de Raad ⁽⁸⁾ aan het Europees Parlement en aan de Raad gericht.

De verantwoordelijkheid van de directeur

7. Als ordonnateur voert de directeur de begroting aan de ontvangsten- en uitgavenzijde uit overeenkomstig het financieel reglement van de gemeenschappelijke onderneming, onder zijn eigen verantwoordelijkheid en binnen de grens van de toegekende kredieten ⁽⁹⁾. De directeur is verantwoordelijk voor het opzetten ⁽¹⁰⁾ van de organisatorische structuur en van de systemen en procedures voor beheer en interne controle die van belang zijn om definitieve rekeningen ⁽¹¹⁾ te kunnen opstellen die geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevatten en om te verzekeren dat de onderliggende verrichtingen bij deze rekeningen wettig en regelmatig zijn.

⁽⁵⁾ Bij deze rekening is een verslag gevoegd over het budgettaire en financieel beheer tijdens het jaar, dat onder meer de uitvoeringsgraad van de kredieten vermeldt en beknopte informatie geeft over de kredietoverschrijvingen tussen de verschillende begrotingsonderdelen.

⁽⁶⁾ De financiële staten omvatten de balans en de economische resultatenrekening, de tabel van de kasstromen, de staat van de veranderingen in de nettoactiva en de bijlage bij de financiële staten met een beschrijving van de voornaamste grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

⁽⁷⁾ De verslagen over de begrotingsuitvoering omvatten ook de resultatenrekening van de begrotingsuitvoering en de bijlage daarbij.

⁽⁸⁾ PB L 248 van 16.9.2002, blz. 1.

⁽⁹⁾ Artikel 33 van Verordening (EG, Euratom) nr. 2343/2002 van de Commissie (PB L 357 van 31.12.2002, blz. 72).

⁽¹⁰⁾ Artikel 38 van Verordening (EG, Euratom) nr. 2343/2002.

⁽¹¹⁾ De regels inzake de rekening en verantwoording en de boekhouding van de EU-organen zijn vastgelegd in hoofdstuk 1 van titel VII van Verordening (EG, Euratom) nr. 2343/2002, zoals laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG, Euratom) nr. 652/2008 (PB L 181 van 10.7.2008, blz. 23), en zijn als zodanig opgenomen in het financieel reglement van de Europese gemeenschappelijke onderneming voor ITER en de ontwikkeling van fusie-energie.

De verantwoordelijkheid van de Rekenkamer

8. De Rekenkamer heeft de verantwoordelijkheid om op basis van haar controle een verklaring af te geven over de betrouwbaarheid van de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming en over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekening.

9. De Rekenkamer heeft haar controle uitgevoerd overeenkomstig de internationale controlestandaarden en de regels inzake beroepsethiek van IFAC en ISSAI⁽¹²⁾. Volgens die standaarden moet de Rekenkamer voldoen aan ethische voorschriften en de controle zodanig plannen en uitvoeren dat redelijke zekerheid wordt verkregen dat de rekeningen geen afwijkingen van materieel belang bevatten en de onderliggende verrichtingen wettig en regelmatig zijn.

10. De controle van de Rekenkamer houdt in dat procedures worden uitgevoerd om controle-informatie te verkrijgen over de bedragen en mededelingen in de rekeningen en over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen daarbij. De keuze van de procedures, waaronder de beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang in de rekeningen of van onwettige of onregelmatige verrichtingen als gevolg van fraude of fouten, is afhankelijk van haar controleoordeel. Bij deze risicobeoordelingen wordt gekeken naar de interne controle met betrekking tot de opstelling en presentatie van de rekeningen door de entiteit om controleprocedures op te zetten die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn. De controle van de Rekenkamer houdt tevens een beoordeling in van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en de redelijkheid van de door de leiding gemaakte boekhoudkundige schattingen, evenals een beoordeling van de algehele presentatie van de rekeningen.

11. De Rekenkamer is van oordeel dat de verkregen controle-informatie toereikend is en geschikt als grondslag voor de navolgende oordelen.

Oordeel over de betrouwbaarheid van de rekeningen

12. Naar het oordeel van de Rekenkamer geeft de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming op alle materiële punten een getrouw beeld van haar financiële situatie per 31 december 2010 en van de resultaten van haar verrichtingen en kasstromen in het op die datum afgesloten jaar, overeenkomstig de bepalingen van haar financieel reglement.

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij de rekeningen

13. Naar het oordeel van de Rekenkamer zijn de onderliggende verrichtingen bij de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming voor ITER en de ontwikkeling

van fusie-energie betreffende het per 31 december 2010 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

14. De hiernavolgende opmerkingen doen niets af aan het oordeel van de Rekenkamer.

OPMERKINGEN OVER HET BUDGETTAIR EN FINANCIËEL BEHEER

Begrotingsuitvoering

15. De definitieve begroting omvatte een bedrag van 444,1 miljoen euro aan vastleggingskredieten en een bedrag van 241,7 miljoen euro aan betalingskredieten. De uit 2009 overgedragen kredieten beliepen 106,8 miljoen euro aan vastleggingskredieten en 52,2 miljoen euro aan betalingskredieten (met name kredieten afkomstig van het ITER-gastland en bestemd voor de bouw van ITER). De bestedingsgraad voor betalingskredieten bedroeg slechts 63,4 %⁽¹³⁾ als gevolg van de vertragingen bij de uitvoering van activiteiten, en dit wordt ook weerspiegeld in het hoge kassaldo, dat aan het eind van het jaar 78,8 miljoen euro beliep (26,8 % van de beschikbare betalingskredieten in 2010).

Reorganisatie van de gemeenschappelijke onderneming en internecontrolesystemen

16. In haar twee voorgaande specifieke jaarverslagen meldde de Rekenkamer dat de gemeenschappelijke onderneming de internecontrolesystemen nog niet geheel had opgezet en ten uitvoer had gebracht zoals wordt voorgescreven door haar financieel reglement⁽¹⁴⁾. In dezelfde lijn bracht de interne auditor van de gemeenschappelijke onderneming op 31 mei 2010 een verslag uit over de financiële procedures waarin zorgen werden geuit over de financiële procedures en de scheiding van taken.

17. In antwoord daarop nam de raad van bestuur in juni 2010 een plan aan voor de verbetering van het beheer, en in oktober een voorstel tot wijziging van de organisatiestructuur. De nieuwe organisatiestructuur⁽¹⁵⁾ werd operationeel op 1 januari 2011.

18. Ondanks deze wijzigingen was de verantwoordelijkheid voor de financiële procedures ten tijde van de controle (april 2011) nog altijd niet volledig toegewezen, aangezien enkele essentiële functies nog steeds vacant waren⁽¹⁶⁾ (bv. hoofd van de afdeling ITER, hoofd van de administratie en hoofd van de eenheid begroting en financiën).

⁽¹³⁾ 55,8 miljoen euro aan betalingskredieten werd overgedragen naar 2011, en 51,8 miljoen euro aan uit 2009 overgedragen betalingskredieten werd aan het eind van het jaar geannuleerd.

⁽¹⁴⁾ Paragraaf 21 van het verslag over 2009 verwees naar de wijzigingen in de afdelingsstructuur van de gemeenschappelijke onderneming, die naar het oordeel van de Rekenkamer vragen oproepen in verband met de noodzakelijke scheiding van taken bij financiële en operationele activiteiten.

⁽¹⁵⁾ De nieuwe organisatiestructuur is gericht op „projectbeheer”.

⁽¹⁶⁾ Naar verwachting worden deze functies in de loop van 2011 ingevuld.

⁽¹²⁾ Internationale Federatie van Accountants (IFAC) en Internationale Standaarden van Hoge Controleinstanties (ISSAI).

IT-systemen

19. Terwijl de door de gemeenschappelijke onderneming gebruikte financiële en boekhoudsystemen (ABAC en SAP) eigendom zijn van de Commissie en zijn gevalideerd door de rekenplichtige, zijn de andere belangrijke bedrijfsprocessen waaruit die financiële informatie voortkomt nog niet gevalideerd. Zoals gemeld in het verslag van de Rekenkamer over 2009⁽¹⁷⁾, is er nog geen geschikt, met de systemen voor budgettaire en financiële verslaglegging geïntegreerd instrument voor het beheer van de operationele contracten („ABAC contracten” of vergelijkbaar).

ANDERE AANGELEGENHEDEN

Subsidies en de plaatsing van opdrachten

20. De Rekenkamer controleerde een steekproef van negen procedures voor de plaatsing van opdrachten en zes procedures voor de toekenning van subsidies. Bij drie van de negen gecontroleerde procedures voor de plaatsing van opdrachten werd door de gemeenschappelijke onderneming slechts één offerte ontvangen. Voor de subsidies beliep het gemiddelde aantal ontvangen voorstellen slechts één per oproep. Hoewel de Rekenkamer erkent dat de gemeenschappelijke onderneming actief is op een in hoge mate gespecialiseerd industrieel terrein, beveelt zij haar aan om meer inspanningen te doen om de concurrentie te optimaliseren en om het „prijs-kwaliteit”-beginsel toe te passen bij de voorbereiding en bekendmaking van de oproep, de beoordeling en het contractbeheer.

21. De door de gemeenschappelijke onderneming gehanteerde controles die worden verricht voorafgaand aan betalingen in het kader van subsidieovereenkomsten worden onvoldoende gedocumenteerd om zekerheid te verschaffen ten aanzien van de naleving van de financiële voorschriften en de subsidiabiliteit van de onderliggende kosten⁽¹⁸⁾.

22. De Rekenkamer is ingenomen met het feit dat de gemeenschappelijke onderneming begonnen is een strategie voor controle achteraf te ontwikkelen, welke in 2012 ten uitvoer moet worden gebracht. De strategie voor controle achteraf is een essentiële controle gericht op het beoordelen van de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen en dient zo snel mogelijk te worden doorgevoerd. Ze dient tevens van toepassing te zijn op subsidies en operationele overheidsopdrachten.

Te late betaling van de lidmaatschapsbijdragen

23. In 2008 en 2009 merkte de Rekenkamer op dat een aantal leden van de gemeenschappelijke onderneming hun lidmaatschapsbijdragen niet hadden betaald binnen de door de raad van bestuur gestelde termijn. In 2010 was de uiterste datum voor betaling 31 mei 2010, maar slechts 14 van de 28 leden betaalden op tijd.

Dienst Interne audit van de Commissie

24. In haar Advies nr. 4/2008 wees de Rekenkamer op het feit dat het financieel reglement van de gemeenschappelijke onderneming geen melding maakt van de bevoegdheid van de

interne auditor van de Commissie om controles bij de gemeenschappelijke onderneming te verrichten. Hoewel het financieel reglement van de gemeenschappelijke onderneming nog niet is gewijzigd om de bepaling ten aanzien van de bevoegdheden van de intern controleur van de Commissie erin op te nemen⁽¹⁹⁾, hebben de Commissie en de gemeenschappelijke onderneming maatregelen getroffen om te waarborgen dat de respectieve operationele rollen van de dienst Interne audit van de Commissie en de interne-auditfunctie van de gemeenschappelijke onderneming duidelijk zijn omschreven.

Auditcomité van de gemeenschappelijke onderneming

25. De Rekenkamer wees er in haar Advies nr. 4/2008 tevens op, dat gezien het volume van de begroting van de gemeenschappelijke onderneming en de complexiteit van de door haar te verrichten taken een auditcomité moest worden opgericht dat rechtstreeks verantwoording aflegt aan de raad van bestuur. De Rekenkamer is ingenomen met het besluit van de raad van bestuur om een auditcomité in te stellen⁽²⁰⁾.

Gastheerschapsovereenkomst

26. In de gastheerschapsovereenkomst over de locatie, ondersteuning, voorrechten en immuniteiten, die op 28 juni 2007 werd ondertekend door het koninkrijk Spanje en de gemeenschappelijke onderneming, wordt bepaald dat de permanente kantoorruimte niet later dan 3 jaar na ondertekening van de overeenkomst beschikbaar wordt gesteld aan de gemeenschappelijke onderneming. Ten tijde van de controle was nog geen permanente kantoorruimte beschikbaar gesteld aan de gemeenschappelijke onderneming.

Stand van zaken betreffende de financiering van het ITER-project

27. In mei 2010 bracht Commissie een mededeling aan het Europees Parlement en de Raad uit over de stand van zaken bij het ITER-project⁽²¹⁾, waarin zij schatte dat er ongeveer 1,4 miljard euro nodig zal zijn ter dekking van de kostenstijgingen in de Euratom-bijdrage voor ITER in 2012 en 2013.

28. In juli 2010 heeft de Commissie een voorstel gedaan om het huidige meerjarige financiële kader te wijzigen en tegemoet te komen aan de bijkomende financieringsbehoeften voor 2012 en 2013⁽²²⁾. Het Europees Parlement en de Raad hebben geen overeenstemming bereikt over dit voorstel. Ten tijde van de controle (april 2011) was de financiering van de EU-bijdrage aan het ITER-project nog niet geregeld.

29. De Rekenkamer merkt op dat deze ontwikkelingen een aanzienlijke weerslag kunnen hebben op de activiteiten en de begroting van de gemeenschappelijke onderneming, en de Euratom-bijdrage aan de bouwfase van het ITER-project mogelijk kunnen vertragen.

⁽¹⁹⁾ Zie Advies nr. 4/2008 van de Rekenkamer.

⁽²⁰⁾ Het auditcomité wordt aanvankelijk ingesteld voor een periode van twee jaar en bestaat uit vijf personen, waarvan er één wordt aangewezen door Euratom.

⁽²¹⁾ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad: ITER, stand van zaken en mogelijke verdere maatregelen (COM(2010) 226 van 4 mei 2010).

⁽²²⁾ Voorstel voor een Besluit van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van het Interinstitutioneel Akkoord van 17 mei 2006 betreffende de begrotingsdiscipline en een goed financieel beheer ten aanzien van het meerjarig financieel kader om in de extra financieringsbehoeften van het ITER-project te voorzien, COM(2010) 403 definitief van 20 juli 2010.

⁽¹⁷⁾ Paragraaf 20 van het verslag van de Rekenkamer over 2009.

⁽¹⁸⁾ De interne auditor van de gemeenschappelijke onderneming heeft ook opgemerkt dat de aanpak voor de controle vooraf van betalingen voor kostendeclaraties niet doeltreffend is en niet voldoende geschikt is om kostendeclaraties te verwerken, hoewel de onderliggende verrichtingen wettig en regelmatig zijn.

Dit verslag werd door kamer IV onder voorzitterschap van de heer Igors LUDBORŽS, lid van de Rekenkamer, te Luxemburg vastgesteld op haar vergadering van 25 oktober 2011.

Voor de Rekenkamer

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

President

BIJLAGE

Europese gemeenschappelijke onderneming voor ITER en de ontwikkeling van fusie-energie (Barcelona)

Bevoegdheden en activiteiten

<p>Communautaire bevoegdheden volgens het Verdrag</p> <p><i>(Uittreksels uit de artikelen 45 en 49 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie)</i></p>	<p>Hoofdstuk 5, „Gemeenschappelijke ondernemingen” van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, en met name:</p> <p>Artikel 45:</p> <p>„Ondernemingen welke van fundamenteel belang zijn voor de ontwikkeling van de industrie op het gebied van de kernenergie binnen de Gemeenschap, kunnen worden opgericht als gemeenschappelijke ondernemingen in de zin van dit Verdrag, overeenkomstig de bepalingen van de hiernavolgende artikelen”.</p> <p>Artikel 49:</p> <p>De oprichting van een gemeenschappelijke onderneming geschiedt ingevolge besluit van de Raad. Iedere gemeenschappelijke onderneming bezit rechtspersoonlijkheid.</p>
<p>Bevoegdheden van de gemeenschappelijke onderneming</p> <p><i>(Beschikking 2007/198/Euratom van de Raad)</i></p>	<p>Doelstellingen</p> <ul style="list-style-type: none"> — Het leveren van de bijdrage van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie („Euratom”) aan de Internationale ITER-organisatie voor fusie-energie; — het leveren van de bijdrage van Euratom aan de activiteiten in het kader van de bredere aanpak met Japan voor de snelle verwezenlijking van fusie-energie; — het opstellen en coördineren van een programma van activiteiten ter voorbereiding van de bouw van een demonstratiefusiereactor en gerelateerde faciliteiten inclusief de International Fusion Materials Irradiation Facility (IFMIF). <p>Taken</p> <ul style="list-style-type: none"> — Het toezicht op de voorbereiding van de locatie van het ITER-project; — de levering van onderdelen, uitrusting, materialen en andere middelen aan de ITER-organisatie; — het beheer van regelingen voor het plaatsen van opdrachten met betrekking tot de ITER-organisatie en met name de desbetreffende procedures voor kwaliteitsborging; — de voorbereiding en coördinatie van de bijdrage van Euratom aan de wetenschappelijke en technische exploitatie van het ITER-project; — het coördineren van activiteiten voor wetenschappelijk en technologisch onderzoek en ontwikkeling ter ondersteuning van de bijdrage van Euratom aan de ITER-organisatie; — het verlenen van de financiële bijdrage van Euratom aan de ITER-organisatie; — het treffen van regelingen om personeel beschikbaar te stellen voor de ITER-organisatie; — de samenwerking met de ITER-organisatie en de uitvoering van alle andere activiteiten ter bevordering van de ITER-overeenkomst.
<p>Organisatie</p>	<p>1. Raad van bestuur</p> <p>De Raad van bestuur is verantwoordelijk voor het toezicht op de gemeenschappelijke onderneming bij de verwezenlijking van haar doelstellingen en verzekert de nauwe samenwerking tussen de gemeenschappelijke onderneming en haar leden bij de uitvoering van haar activiteiten.</p> <p>2. Uitvoerend comité</p> <p>Het uitvoerend comité staat de raad van bestuur bij in de voorbereiding van zijn besluiten en voert alle andere taken uit die de raad van bestuur aan het comité kan opdragen.</p> <p>3. Wetenschappelijke programmaraad</p> <p>De wetenschappelijke programmaraad adviseert de raad van bestuur en de directeur, voor zover nodig, over de aanneming en uitvoering van het projectplan en de werkprogramma's.</p>

	<p>4. Directeur</p> <p>De directeur is als algemeen directeur belast met het dagelijks beheer van de gemeenschappelijke onderneming en is de wettelijke vertegenwoordiger ervan.</p> <p>5. Externe controle</p> <p>De Europese Rekenkamer.</p> <p>6. Interne audit</p> <p>Opgericht per 1 juli 2009.</p> <p>7. Kwijtingverlenende autoriteit</p> <p>Het Europees Parlement op aanbeveling van de Raad.</p>
<p>In 2010 ter beschikking van de gemeenschappelijke onderneming gestelde middelen</p>	<p>Begroting</p> <p>241,70 miljoen euro, waarvan 93 % gefinancierd door de communautaire bijdrage</p> <p>Personeelsbestand per 31 december 2010</p> <p>234 vaste posten opgenomen in de lijst van het aantal ambten, waarvan 185 bezet.</p> <p>Andere dienstverbanden:</p> <ul style="list-style-type: none"> — gedetacheerde nationale deskundigen: 6, — arbeidscontractanten: 84, — plaatselijke functionarissen: n.v.t., — totaal aantal werknemers: 275, <p>waarvan er:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 160 operationele activiteiten, — 60 administratieve taken, en — 55 gemengde taken verrichten.
<p>In 2010 geleverde diensten en activiteiten</p>	<ul style="list-style-type: none"> — 44 operationele contracten gesloten met een totale waarde van 826 miljoen euro (42 gestart) — 7 administratieve contracten gesloten met een totale waarde van 6 miljoen euro (5 gestart) — 23 subsidies met een totale waarde van 8 miljoen euro (16 gestart) — Begrotingsuitvoering: <ul style="list-style-type: none"> — 99,9 % voor de vastleggingskredieten (99,8 % operationeel en 99 % administratief) — 63,4 % voor de betalingskredieten (61,8 % operationeel en 77 % administratief) — Aanbestedingsregelingen: <ul style="list-style-type: none"> — 4 voor het ITER-project (384,44 kIUA ⁽¹⁾ gelijk aan 615 miljoen euro) (totaal van 803,7 op 1 135,9 kIUA ofwel 66 % van alle geplande Europese bijdragen in natura) — 5 voor de bredere-aanpakactiviteiten (98,4 kBAUA gelijk aan 66 miljoen euro op een totaal van 236,4 kBAUA gepland voor alle Europese bijdragen) — ITER-krediet voor 10,4 kIUA (gelijk aan 16,6 miljoen euro)

Bron: Door de gemeenschappelijke onderneming verstrekte gegevens.

⁽¹⁾ IUA: ITER unit of account (ITER-rekeneenheid).

ANTWOORDEN VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPELIJKE ONDERNEMING VOOR ITER EN DE ONTWIKKELING VAN FUSIE-ENERGIE

Opmerkingen over het budgettair en financieel beheer

Reorganisatie van de gemeenschappelijke onderneming en internecontrolesystemen

Paragrafen 16, 17 en 18

Na de in februari 2010 doorgevoerde wijziging in het beheer zette de gemeenschappelijke onderneming in de tweede helft van hetzelfde jaar een grote reorganisatie in gang, gericht op invoering van projectbeheer en versterking van de systemen voor interne controle. Als onderdeel van deze reorganisatie en in reactie op de aanbevelingen voortvloeiend uit de door de interne auditor verrichte controle van de financiële procedures werd het financieel beheer versterkt door in januari 2011 de financiële procedures te herzien en een eenheid begroting & financiën in het leven te roepen. Tegelijkertijd werd een werkgroep voor financiële procedures gecreëerd om financiële procedures te documenteren, controles en controlelijsten te herzien en richtsnoeren te verstrekken ter verbetering van het systeem voor financieel beheer bij de gemeenschappelijke onderneming.

Daarnaast is een coördinator voor interne controle benoemd die belast is met de algehele coördinatie van de controlewerkzaamheden van de eenheid begroting en financiën bij de gemeenschappelijke onderneming.

De reorganisatie van het beheer van de gemeenschappelijke onderneming is in 2011 in gestaag tempo doorgegaan. Geleidelijk aan werden aanvullende controles ingevoerd en vacante managementfuncties ingevuld. De nieuwe financiële procedures zijn nu over de hele linie ingevoerd, evenals periodieke rapportage over het beheer, en de beheersystemen komen in het stadium van volledige operationaliteit.

Gelet op het hoog gespecialiseerde industriële terrein waarop de gemeenschappelijke onderneming werkzaam is, past de organisatie tevens een op ISO gebaseerd kwaliteitsborgsysteem toe dat sinds 2009 in werking is. De systemen van kwaliteitsborg en interne controle zullen in aansluiting op de behoefte van de organisatie en om dubbel werk te voorkomen samen worden gevoegd in een breder opgezet systeem voor het beheer van de gemeenschappelijke onderneming.

IT-systemen

Paragraaf 19

De gemeenschappelijke onderneming is zich ten volle bewust van de mankementen bij het integreren van de budgettaire en financiële gegevens in haar operationele werkzaamheden. Zo hebben onder meer technische beperkingen ten aanzien van de toegang tot financiële gegevens, door de systeemeigenaar opgelegd, tot vertraging bij het opzetten van instrumenten voor beheer en rapportage geleid. Dit probleem is onlangs opgelost met een extra dienstverleningsovereenkomst bij DG Begroting.

Bovendien hebben de complexiteit van het ITER-project en het beheer van de onderliggende juridische verplichtingen hiervan, zowel op administratief als op operationeel gebied, vertraging bij de opzet van één enkel contractbeheersysteem tot gevolg gehad. Ten tijde van de opstelling van deze antwoorden lag één centraal contractbeheersysteem ter goedkeuring bij de leiding voor. Tevens wordt op dit moment een actieplan ontwikkeld om achterstanden op het gebied van codering in te lopen en de situatie te normaliseren.

Andere aangelegenheden

Subsidies en de plaatsing van opdrachten

Paragraaf 20

De gemeenschappelijke onderneming is van mening dat zij de aanbeveling van de Rekenkamer al ten uitvoer heeft gelegd met de bestaande processen en haar publicatiebeleid. Opgemerkt zij dat op minder gespecialiseerde industriële terreinen de gemeenschappelijke onderneming tot 33 offertes in antwoord op haar oproepen heeft ontvangen, waaruit duidelijk blijkt dat het probleem niet inherent is aan de door de gemeenschappelijke onderneming gehanteerde communicatie- en informatiemethoden, maar eerder samenhangt met het gespecialiseerde karakter van het betrokken industrieel terrein, zoals de auditor zelf al onderstreepte. De gemeenschappelijke onderneming kan geen invloed uitoefenen op de omvang van de op de markt beschikbare expertise.

Paragraaf 21

De technischebeoordelingsrapporten en acceptatienota's worden afgetekend en bevestigen dat de in rekening gebrachte kosten in overeenstemming zijn met de voor de werkzaamheden geldende regels. Bovendien worden op de geclaimde kosten financiële controles uitgevoerd. De gemeenschappelijke onderneming is het er echter mee eens dat er ruimte voor verbetering is wat betreft de documentering van deze controles. Deze kwestie wordt nu bekeken door de werkgroep voor interne controles en de procedures worden momenteel versterkt.

Te late betaling van de lidmaatschapsbijdragen

Paragraaf 23

Op grond van de statuten van de gemeenschappelijke onderneming is er geen ander wettelijk middel dan het versturen van herinneringen om ervoor te zorgen dat leden hun contributie op tijd betalen. Na de steeds terugkerende te late betaling van de lidmaatschapsbijdragen is dit punt op de agenda van de vergadering van de raad van bestuur (eind mei 2011) gezet.

Als gevolg hiervan werden maatregelen goedgekeurd om in geval van te late betaling rente te heffen op de jaarlijkse bijdrage voor het lidmaatschap. Voorts werd een kader voor definiëring van de voorwaarden voor toepassing van de rentepercentages en de debetnota's vastgesteld en ingevoerd.

Gastheerschapsovereenkomst

Paragraaf 26

In de tussen de gemeenschappelijke onderneming en het koninkrijk Spanje in 2007 ondertekende overeenkomst wordt inderdaad bepaald dat Spanje niet later dan 3 jaar na ondertekening van de overeenkomst permanente kantoorruimte aan de gemeenschappelijke onderneming beschikbaar zal stellen. In de overeenkomst is tevens bepaald dat Spanje in de tussentijd, voordat het definitieve kantoor vrij komt, voor tijdelijke kantoorruimte zorgt. Daar Spanje nog geen permanente kantoorruimte beschikbaar heeft gesteld, maakt de gemeenschappelijke onderneming gratis gebruik van het tijdelijke kantoor, daar Spanje de totaliteit van de kosten draagt (huur- en onderhoudskosten volgens de gastheerschapsovereenkomst. De gemeenschappelijke onderneming betaalt het huurdersdeel van de tijdelijke kantoorruimte). Tijdens kort geleden gehouden besprekingen met het gastheerland werd ons medegedeeld dat Spanje zoekt naar een permanente oplossing die de gemeenschappelijke onderneming normaal gesproken voor eind 2011 ter aanvaarding zal worden voorgelegd.

Het is trouwens belangrijk te vermelden dat de huidige situatie geen negatieve impact op de organisatie heeft.

Stand van zaken betreffende de financiering van het ITER-project

Paragrafen 27, 28 en 29

Ter voorbereiding van de ITER-Raad van juli 2010 beoordeelde de gemeenschappelijke onderneming de haalbaarheid van een herziene ITER-basislijn (de basislijn). November 2010 wordt hierin geprogrammeerd als einddatum voor de bouwfase en tevens worden hierin de benodigde hulpmiddelen voor de uitvoering vastgesteld. Met dit doel voor ogen analyseerde de gemeenschappelijke onderneming de verschillende mogelijkheden om de bouw te realiseren en evalueerde zij de gevolgen in termen van kosten en risico's. Tijdens de bijeenkomst van de ITER-raad werd de basislijn goedgekeurd. De EU gaf haar steun „ad referendum”, daar de begrotingsautoriteit de financiering nog moest goedkeuren en veilig stellen.

In 2010 heeft de gemeenschappelijke onderneming haar ITER-werkzaamheden volgens de basislijn uitgevoerd. 95 % van de in het Werkprogramma 2010 van de gemeenschappelijke onderneming geprogrammeerde werkzaamheden werden volgens planning in gang gezet. Daar waar sprake was van uitstel werd actie ondernomen om de gevolgen hiervan enigszins op te vangen en het schema voor het eerste plasma te handhaven.

In 2011 heeft de gemeenschappelijke onderneming haar ITER-werkzaamheden verder overeenkomstig de basislijn uitgevoerd en er is op veel fronten goede vooruitgang geboekt. Tegelijkertijd is er bij enkele zeer belangrijke EU- en niet-EU-programmapunten vertraging opgetreden. Daar komt bij dat in maart de impact van de aardbeving in Oost-Japan negatieve gevolgen heeft gehad voor het tijdschema voor ITER. Daarom werd de internationale organisatie tijdens de onlangs in juni gehouden ITER-Raad met name door de EU verzocht een speciale taskforce in het leven te roepen die onder leiding zou staan van haar directeur-generaal in samenspraak met alle nationale agentschappen, met het doel plannen vast te stellen voor de opvang van programmapunten met een kritiek pad, om deze vertragingen tot een minimum terug te brengen en tegelijkertijd binnen de algehele ramingen voor de maximumkosten te blijven.

Ongeacht deze nieuwe optimalisering van het tijdschema zullen de voor 2012 en 2013 gevraagde extra fondsen met name worden gebruikt om toewijzing van zeer grote contracten voor de belangrijkste ITER-gebouwen te ondersteunen. De bouw hiervan staat nog steeds voor 2012 en 2013 gepland.

De aanvullende begroting voor 2012 en 2013 is op 27 september in de bijeenkomst van het begrotingscomité van de Raad met de lidstaten besproken. Het Voorzitterschap streeft nu naar indiening van zijn ontwerpvoorstel voor een mandaat dat met het Europees Parlement moet worden besproken tijdens de begrotingstriloog op 19 oktober, met het doel tot een overeenkomst te komen vóór de bijeenkomst van de ITER-Raad half november, tijdens welke de nieuwe basislijn naar verwachting zal worden goedgekeurd.

VERSLAG

over de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming SESAR betreffende het begrotingsjaar 2010, vergezeld van de antwoorden van de gemeenschappelijke onderneming

(2011/C 368/05)

INLEIDING

1. De gemeenschappelijke onderneming SESAR, gevestigd te Brussel, werd in februari 2007 ⁽¹⁾ opgericht voor het beheer van de activiteiten van het SESAR-project (Single European Sky Air Traffic Management Research).

2. Het SESAR-project beoogt de modernisering van de luchtverkeersbeveiliging (ATM) in Europa en is in drie fasen verdeeld:

- a) de in 2005 begonnen „definitiefase”, geleid door de Europese Organisatie voor de Veiligheid van de Luchtvaart (Eurocontrol) en gefinancierd uit de begroting van de Europese Unie (EU) via het programma voor het trans-Europese vervoersnetwerk. Het resultaat is het Europese „ATM-masterplan”, dat de inhoud en ontwikkeling van, en ontplooiingsplannen voor de nieuwe generatie ATM-systemen bepaalt;
- b) de „ontwikkelingsfase” (2008-2013), die wordt beheerd door de gemeenschappelijke onderneming SESAR ⁽²⁾, en leidt tot de totstandbrenging van nieuwe technologische systemen, bestanddelen en operationele procedures zoals bepaald in het Europese ATM-masterplan;
- c) de „ontplooiingsfase” (2014-2020), die zal worden geleid door het bedrijfsleven en belanghebbenden, voor de grootschalige productie en invoering van de nieuwe luchtverkeersbeveiligingsinfrastructuur.

3. De gemeenschappelijke onderneming is opgezet als publiek-privaat partnerschap. De stichtende leden zijn de Europese Unie, vertegenwoordigd door de Europese Commissie, en Eurocontrol, vertegenwoordigd door haar agentschap. Na een oproep tot het indienen van blijken van belangstelling zijn 15 publieke en private ondernemingen uit de luchtvaartindustrie lid van de gemeenschappelijke onderneming. Hieronder bevinden zich vervoerders van luchtvaartnavigatiediensten, grond- en luchtmaterieelproducerende industrie, vliegtuigfabrikanten, luchthavenautoriteiten en fabrikanten van boordapparatuur.

4. Het budget voor de ontwikkelingsfase van het SESAR-project is 2,1 miljard euro, dat in gelijke delen door de EU, Eurocontrol en de deelnemende publieke en private partners moet worden gedragen. De bijdrage van de EU wordt betaald uit het zevende onderzoekskaderprogramma en het programma voor de trans-Europese vervoersnetwerken. Ongeveer 90 % van de bijdrage van Eurocontrol en de andere belanghebbenden wordt in natura geleverd.

⁽¹⁾ Verordening (EG) nr. 219/2007 van de Raad betreffende de oprichting van een gemeenschappelijke onderneming voor de realisering van het Europese nieuwe generatie luchtverkeersbeveiligingssysteem (SESAR) (PB L 64 van 2.3.2007, blz. 1), gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1361/2008 (PB L 352 van 31.12.2008, blz. 12).

⁽²⁾ Ter informatie geeft de *bijlage* een overzicht van de bevoegdheden en activiteiten van de gemeenschappelijke onderneming.

5. De gemeenschappelijke onderneming Sesar begon autonoom te werken op 10 augustus 2007.

BETROUWBAARHEIDSVERKLARING

6. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 287, lid 1, tweede alinea, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie controleerde de Rekenkamer de jaarrekening ⁽³⁾ van de gemeenschappelijke onderneming SESAR, die bestaat uit de „financiële staten” ⁽⁴⁾ en de „verslagen over de uitvoering van de begroting” ⁽⁵⁾ betreffende het per 31 december 2010 afgesloten begrotingsjaar, alsmede de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekening.

7. Deze betrouwbaarheidsverklaring is krachtens artikel 185, lid 2, van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 van de Raad ⁽⁶⁾ aan het Europees Parlement en aan de Raad gericht.

De verantwoordelijkheid van de directeur

8. Als ordonnateur voert de directeur de begroting aan de ontvangsten- en uitgavenzijde uit overeenkomstig de financiële regeling van de gemeenschappelijke onderneming ⁽⁷⁾, onder zijn eigen verantwoordelijkheid en binnen de grens van de toegekende kredieten ⁽⁸⁾. De directeur is verantwoordelijk voor het opzetten van de organisatorische structuur en van de systemen en procedures voor beheer en interne controle die van belang zijn om definitieve rekeningen ⁽⁹⁾ te kunnen opstellen die geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevatten en om te verzekeren dat de onderliggende verrichtingen bij deze rekeningen wettig en regelmatig zijn.

⁽³⁾ Bij deze rekening is een verslag gevoegd over het budgettaire en financieel beheer tijdens het jaar, dat onder meer de uitvoeringsgraad van de kredieten vermeldt en beknopte informatie geeft over de kredietoverschrijvingen tussen de verschillende begrotingsonderdelen.

⁽⁴⁾ De financiële staten omvatten de balans en de economische resultatenrekening, de tabel van de kasstromen, de staat van de veranderingen van het eigen vermogen en de bijlage bij de financiële staten met een beschrijving van de voornaamste grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

⁽⁵⁾ De verslagen over de begrotingsuitvoering omvatten ook de resultatenrekening van de begrotingsuitvoering en de bijlage daarbij.

⁽⁶⁾ PB L 248 van 16.9.2002, blz. 1.

⁽⁷⁾ Financiële regeling van SESAR, vastgesteld door de raad van bestuur op 28 juli 2009.

⁽⁸⁾ Artikel 33 van Verordening (EG, Euratom) nr. 2343/2002 van de Commissie (PB L 357 van 31.12.2002, blz. 72).

⁽⁹⁾ De regels inzake de rekening en verantwoording en de boekhouding van EU-organen zijn vastgelegd in hoofdstuk 1 van titel VII van Verordening (EG, Euratom) nr. 2343/2002, zoals laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG, Euratom) nr. 652/2008 (PB L 181 van 10.7.2008, blz. 23), en zijn opgenomen in de financiële regeling van de gemeenschappelijke onderneming SESAR.

De verantwoordelijkheid van de Rekenkamer

9. De Rekenkamer heeft de verantwoordelijkheid om op basis van haar controle een verklaring af te geven over de betrouwbaarheid van de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming en over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekening.

10. De Rekenkamer heeft haar controle uitgevoerd overeenkomstig de internationale controlestandaarden en de regels inzake beroepsethiek van IFAC en ISSAI⁽¹⁰⁾. Volgens die standaarden moet de Rekenkamer voldoen aan ethische voorschriften en de controle zodanig plannen en uitvoeren dat redelijke zekerheid wordt verkregen dat de rekeningen geen afwijkingen van materieel belang bevatten en de onderliggende verrichtingen wettig en regelmatig zijn.

11. De controle van de Rekenkamer houdt in dat procedures worden uitgevoerd om controle-informatie te verkrijgen over de bedragen en mededelingen in de rekeningen en over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen daarbij. De keuze van de procedures is afhankelijk van haar controleoordeel, waaronder de beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang in de rekeningen of van onwettige of onregelmatige verrichtingen als gevolg van fraude of fouten. Bij deze risicobeoordelingen wordt gekeken naar de interne controle met betrekking tot de opstelling en presentatie van de rekeningen door de entiteit om controleprocedures op te zetten die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn. De controle van de Rekenkamer houdt tevens een beoordeling in van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en de redelijkheid van de door de leiding gemaakte boekhoudkundige schattingen, evenals een beoordeling van de algehele presentatie van de rekeningen.

12. De Rekenkamer is van oordeel dat de verkregen controle-informatie toereikend is en geschikt als grondslag voor de navolgende oordelen.

Oordeel over de betrouwbaarheid van de rekeningen

13. Naar het oordeel van de Rekenkamer geeft de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming SESAR op alle materiële punten een getrouw beeld van haar financiële situatie per 31 december 2010 en van de resultaten van haar verrichtingen en kasstromen in het op die datum afgesloten jaar, overeenkomstig de bepalingen van haar financiële regeling.

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij de rekeningen

14. Naar het oordeel van de Rekenkamer zijn de onderliggende verrichtingen bij de jaarrekening van de gemeen-

schappelijke onderneming Sesar betreffende het per 31 december 2010 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

15. De hiernavolgende opmerkingen doen niets af aan het oordeel van de Rekenkamer.

BUDGETTAIR EN FINANCIËEL BEHEER

16. De door de raad van bestuur vastgestelde definitieve begroting 2010 omvatte vastleggingskredieten ten bedrage van 135 miljoen euro en betalingskredieten ten belope van 143 miljoen euro. De bestedingsgraad bedroeg 97,3 % voor de vastleggingskredieten en 82,2 % voor de betalingskredieten.

17. In 2010 beliepen de bijdragen van de leden (55,6 miljoen euro) samen met het resultaat van het voorgaande jaar (86,5 miljoen euro) 142,1 miljoen euro, terwijl de betalingen 84,9 miljoen euro beliepen en de overdracht van kredieten 3,7 miljoen euro betrof. Dit leidde tot een positief begrotingsresultaat van 53,5 miljoen euro en deposito's op bankrekeningen aan het eind van het jaar van in totaal 57,2 miljoen euro. Dit is in strijd met het begrotingsbeginsel van evenwicht.

18. Overeenkomstig artikel 6 van de financiële regeling van de gemeenschappelijke onderneming SESAR mogen geen uitgaven worden vastgelegd of goedgekeurd boven de door de begroting toegestane kredieten. Voor twee begrotingsonderdelen — administratieve uitgaven en studies en ontwikkeling — vielen de goedgekeurde uitgaven respectievelijk 9 en 11 % hoger uit dan de begrotingskredieten.

ANDERE AANGELEGENHEDEN

Internecontrolesystemen

19. In 2010 begon de gemeenschappelijke onderneming gebruik te maken van de systemen voor financiële verslaggeving die ook worden gebruikt door de Commissie (ABAC en SAP). Het systeem van de gemeenschappelijke onderneming Sesar voor het beheer van het operationele programma is echter niet geïntegreerd in deze systemen voor financiële verslaggeving. Aan het eind van 2010 waren de onderliggende bedrijfsprocessen nog niet gevalideerd door de rekenplichtige, zoals de financiële regeling van de gemeenschappelijke onderneming voorschrijft.

Te late betaling van de lidmaatschapsbijdragen

20. De termijn van 1 juli 2010 voor betaling aan de gemeenschappelijke onderneming van de contante bijdragen van haar leden voor dat jaar werd niet in acht genomen. De vertragingen bij de betalingen liepen uiteen van 12 tot 113 dagen. Twee leden hadden eind 2010 in het geheel geen bijdrage betaald.

⁽¹⁰⁾ Internationale Federatie van Accountants (IFAC) en Internationale Standaarden van Hoge Controle-instansies (ISSAI).

De interne-auditfunctie en de dienst Interne audit van de Commissie

21. In haar voorgaande verslag wees de Rekenkamer op de noodzaak om de bepaling in de statuten van de gemeenschappelijke onderneming betreffende de rol van de interne auditor van de Commissie te verduidelijken. Hoewel de statuten niet zijn gewijzigd, stelt de Rekenkamer vast dat de Commissie en de gemeenschappelijke onderneming maatregelen hebben getroffen om te zorgen dat de omschrijvingen van de respectieve operationele rollen van de dienst Interne audit (DIA) van de Commissie en de interne-auditfunctie van de gemeenschappelijke onderneming duidelijker worden.

22. In lijn met het door de Rekenkamer uitgesproken oordeel bevestigde de directeur-generaal van de DIA in een nota aan alle gemeenschappelijke ondernemingen van de EU de verantwoordelijkheden van de DIA krachtens het Financieel Reglement, om op te treden als intern auditor van de gemeenschappelijke ondernemingen. De raad van bestuur van de gemeenschappelijke onderneming SESAR heeft het handvest van haar interne-auditfunctie dienovereenkomstig gewijzigd.

Dit verslag werd door kamer II onder voorzitterschap van de heer Harald NOACK, lid van de Rekenkamer, te Luxemburg vastgesteld op haar vergadering van 12 oktober 2011.

Voor de Rekenkamer
Vitor Manuel da SILVA CALDEIRA
President

BIJLAGE

Gemeenschappelijke onderneming SESAR (Brussel)

Bevoegdheden en activiteiten

<p>Bevoegdheden van de EU volgens het Verdrag (Artikel 187)</p>	<p>Onderzoek en technologische ontwikkeling en ruimte</p> <p>Goede uitvoering van programma's voor onderzoek en technologische ontwikkeling en demonstratie in de Europese Unie.</p>
<p>Bevoegdheden van de gemeenschappelijke onderneming (Verordening (EG) nr. 219/2007 van de Raad, zoals laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1361/2008 van de Raad)</p>	<p>Hoofddoelstellingen</p> <p>De gemeenschappelijke onderneming heeft tot doel door coördinatie en concentratie van alle relevante onderzoek- en ontwikkelingsinspanningen in de EU te zorgen voor de modernisering van het Europese luchtverkeersbeveiligingssysteem. Zij is belast met de uitvoering van het ATM-masterplan, met name met de volgende taken:</p> <ul style="list-style-type: none"> — in overeenstemming met het ATM-masterplan zorgen voor de organisatie en de coördinatie van de activiteiten van de ontwikkelingsfase van het SESAR project, zoals deze resulteren uit de door Eurocontrol beheerde definitiefase van het project, door de publieke en de particuliere financiële middelen in één enkele structuur te bundelen en te beheren; — de nodige financiering voor de activiteiten van de ontwikkelingsfase van het SESAR-project aantrekken, in overeenstemming met het ATM-masterplan; — de betrokkenheid van de belanghebbenden van de luchtverkeersbeveiligingssector in Europa garanderen; het gaat met name om: verleners van luchtvaartnavigatiediensten, luchtvaartgebruikers, belangenorganisaties van beroepspersoneel, luchtavens, en de industrie, alsmede de relevante wetenschappelijke instellingen of de relevante wetenschappelijke gemeenschap; — de technische onderzoeks-, ontwikkelings-, validerings- en studiewerkzaamheden organiseren die onder haar gezag moeten worden uitgevoerd en aldus versnippering van deze activiteiten voorkomen; — toezicht uitoefenen op de activiteiten met betrekking tot de ontwikkeling van naar behoren in het ATM-masterplan aangegeven gemeenschappelijke producten en, zo nodig, speciale openbare aanbestedingen organiseren.
<p>Organisatie</p>	<p>1. Raad van bestuur</p> <p>De raad van bestuur heeft tot taak:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) het door de Raad goedgekeurde ATM-masterplan, als bedoeld in artikel 1, lid 2, van de verordening vast te stellen en alle wijzigingsvoorstellen goed te keuren; b) de nodige richtsnoeren te geven en besluiten te nemen die nodig zijn voor de uitvoering van de ontwikkelingsfase van het SESAR-project en algemeen toezicht uit te oefenen op de uitvoering daarvan; c) het in artikel 16, lid 1, bedoelde werkprogramma en de jaarlijkse werkprogramma's van de gemeenschappelijke onderneming, alsmede de jaarlijkse begroting, met inbegrip van de personeelsformatie goed te keuren; d) een onderhandelingsmandaat te verlenen en te beslissen over de toetreding van nieuwe leden en over de bijbehorende, in artikel 1, lid 3, bedoelde lidmaatschaps-overeenkomsten; e) toe te zien op de uitvoering van de overeenkomsten tussen de leden en de gemeenschappelijke onderneming; f) de uitvoerend directeur te benoemen en te ontslaan en het organogram goed te keuren; en toezicht op de prestaties van de uitvoerend directeur; g) te beslissen over de hoogte van de financiële bijdragen en de procedures voor de betaling daarvan en over de raming van de bijdragen in natura van de leden; h) de financiële regeling van de gemeenschappelijke onderneming vast te stellen; i) de jaarrekeningen en de balans goed te keuren; j) het jaarverslag over de vorderingen in de ontwikkelingsfase van het SESAR-project en de financiële situatie bedoeld in artikel 16, lid 2, goed te keuren;

- k) te besluiten over de voorstellen aan de Commissie betreffende de verlenging en de ontbinding van de gemeenschappelijke onderneming;
- l) de voorwaarden vast te stellen voor verlening van toegangsrechten tot materiële en immateriële activa die het eigendom zijn van de gemeenschappelijke onderneming en voor de overdracht van deze activa;
- m) de regels en procedures vast te stellen voor het sluiten van de overeenkomsten die nodig zijn voor uitvoering van „het ATM-masterplan”, met inbegrip van specifieke procedures voor belangenverstrengeling;
- n) overeenkomstig artikel 24 besluiten te nemen over voorstellen aan de Commissie tot wijziging van de statuten;
- o) andere bevoegdheden uit te oefenen en andere functies op zich te nemen, met inbegrip van de eventuele oprichting van ondersteunende instellingen die nodig zijn voor de doeleinden van de ontwikkelingsfase van het SESAR-project;
- p) de regelingen ter uitvoering van artikel 8 aan te nemen.

2. Uitvoerend directeur

De uitvoerend directeur verricht zijn taken in alle onafhankelijkheid binnen de grenzen van de hem of haar verleende bevoegdheden.

De uitvoerend directeur heeft de leiding over de uitvoering van het SESAR-project in het kader van de richtsnoeren die zijn vastgelegd door de raad van bestuur, waaraan hij verantwoording verschuldigd is. Hij verstrekt aan de raad van bestuur alle inlichtingen die noodzakelijk zijn voor de vervulling van zijn functies.

De uitvoerend directeur heeft de volgende taken:

- a) het tewerkstellen, leiden en controleren van het personeel van de gemeenschappelijke onderneming met inbegrip van al het in artikel 8 bedoelde personeel;
- b) het organiseren, leiden en controleren van de activiteiten van de gemeenschappelijke onderneming;
- c) zijn voorstellen betreffende het organogram aan de raad van bestuur voor te leggen;
- d) het algehele en het jaarlijks werkprogramma van de gemeenschappelijke onderneming, met inbegrip van een programmabestek op te stellen en geregeld bij te werken, en het aan de raad van bestuur voor te leggen;
- e) een ontwerp van jaarlijkse begroting, met inbegrip van de personeelsformatie op te stellen, overeenkomstig de financiële regeling, en dit voor te leggen aan de raad van bestuur;
- f) erop toe te zien dat de verplichtingen van de gemeenschappelijke onderneming die voortvloeien uit door haar gesloten contracten en overeenkomsten, worden nagekomen;
- g) zich ervan te vergewissen dat de activiteiten van de gemeenschappelijke onderneming volledig onafhankelijk en zonder enige belangenverstrengeling worden uitgevoerd;
- h) het jaarverslag over de vorderingen van het SESAR-project en de financiële positie op te stellen, alsmede elk ander rapport waarom de raad van bestuur kan verzoeken, en deze rapporten voor te leggen aan de raad van bestuur;
- i) aan de raad van bestuur de jaarrekeningen en de balans voor te leggen;
- j) de raad van bestuur elk voorstel voor te leggen betreffende wijzigingen in het concept van het SESAR-project.

3. Interne audit

Dienst Interne audit van de Commissie.

4. Externe controle

De Europese Rekenkamer.

5. Kwijtingverlenende autoriteit

Het Europees Parlement, Raad en de raad van bestuur van de gemeenschappelijke onderneming SESAR

<p>In 2010 (2009) ter beschikking van de gemeenschappelijke onderneming gestelde middelen</p>	<p>Begroting</p> <p>134,7 miljoen euro (325,1 miljoen euro)</p> <p>Personeelsbestand per 31 december 2010</p> <p>De operationele begroting 2010 omvat een personeelsformatie met 39 tijdelijke functionarissen en 3 gedetacheerde nationale deskundigen, wat leidt tot een totaal van 42 ambten, waarvan er eind 2010 37 bezet waren (18 in 2009):</p> <ul style="list-style-type: none"> — 23 tijdelijk personeel, extern aangeworven, — 10 door leden van de gemeenschappelijke onderneming gedetacheerde personeelsleden overeenkomstig artikel 8 van Verordening (EG) nr. 219/2007 van de Raad, — 2 arbeidscontractanten, — 2 gedetacheerde nationale deskundigen, <p>waarvan</p> <ul style="list-style-type: none"> — 21 met uitvoerende, — 15 met administratieve en ondersteunende, en — 1 met gemengde taken.
<p>In 2010 geleverde producten en diensten</p>	<p>Sinds de lancering van de activiteiten van het SESAR-programma in juni 2009:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) waren er eind 2010 285 projecten gestart en 232 overgegaan tot de uitvoeringsfase; de integratie van de activiteiten die zijn gegund in het kader van IBAFO II zijn in gang gezet en ongeveer 1 800 personen zijn thans betrokken bij de verschillende projecten van het SESAR-programma. De programma-activiteiten ontwikkelen zich volgens plan en vormen een basis voor verdere vooruitgang om bij te dragen tot de verwezenlijking van de strategische doelstellingen voor 2012; b) in juni 2010 vond de eerste Engineering Review Session (technische beoordelings-sessie) plaats, d.w.z. de beoordeling van de vooruitgang van de verschillende werkpakketten/projecten richting de streefdoelen van de gemeenschappelijke onderneming SESAR. De beoordeling maakte met name duidelijk hoe de kritische afhankelijkheden zijn vastgesteld en bijdragen tot samenhangende vorderingen van de projecten richting de streefdoelen, alsmede dat enkele corrigerende maatregelen nodig zijn om schema's, inhoud en technische methodologie te harmoniseren; c) wat betreft de verslaglegging van het programma heeft de gemeenschappelijke onderneming een gestructureerde kwartaalrapportage ingevoerd op basis van de inspanningsbenutting die de leden vanaf kwartaal III 2010 moeten indienen. Met dit verslag verwerft de gemeenschappelijke onderneming aanvullend inzicht in de afstemming van de inspanningen van de leden op de programmadoelstellingen en de risico's die worden gelopen; d) wat betreft validering bereikten de SESAR-partners overeenstemming over een routekaart voor validering & verificatie, waarin wordt benadrukt hoe belangrijk het is om bij alle valideringsactiviteiten de werkelijke operationele omgeving zo dicht mogelijk te benaderen; e) werkpakket E (langetermijnonderzoek) en werkpakket 11 (Systemen voor het centrum van de luchtverkeersleiding) zijn gelanceerd, en de activiteiten begonnen volledig aan het eind van het jaar, respectievelijk in het eerste kwartaal van 2011; f) om de betrokkenheid van alle belanghebbenden bij het programma te waarborgen heeft de GOS hun deelname verzekerd door de gunning van contracten die voortvloeien uit aanbestedingsprocedures, ofwel rechtstreeks, ofwel via Eurocontrol: <ul style="list-style-type: none"> — in de eerste maanden van 2010 werd een contract getekend om deskundigheid op het gebied van „low-cost luchtruimgebruikers” toe te voegen. Het in 2010 vastgelegde bedrag belooft 1,5 miljoen euro; — wat betreft de militaire betrokkenheid worden steeds meer contracten ontwikkeld met de verschillende nationale defensieadministraties alsmede via Eurocontrol DCMAC. Het aantrekken van een senior militair adviseur in mei 2010 heeft ervoor gezorgd dat men in de militaire gemeenschap veel beter op de hoogte is van SESAR;

	<p>— de betrokkenheid van de belangenorganisaties van beroepspersoneel is verzekerd omdat Eurocontrol namens de gemeenschappelijke onderneming vijf contracten heeft gesloten met alle organisaties. Het voor de periode 2010-2012 vastgelegde bedrag beloopt 1 miljoen euro in de vorm van een contante bijdrage van Eurocontrol. De administratie en betalingen worden beheerd door Eurocontrol, zodra de te leveren producten zijn goedgekeurd door de gemeenschappelijke onderneming;</p> <p>g) de tweede fase van de aanbestedingsprocedure voor AIRE (Atlantic Interoperability Initiative to Reduce Emissions) werd gelanceerd en afgerond, wat leidde tot de gunning van 18 contracten met verschillende consortia die belast zijn met de uitvoering van de activiteiten. Het totale vastgelegde bedrag beloopt 2,7 miljoen euro;</p> <p>h) de gemeenschappelijke onderneming startte in mei 2010 een onderzoek naar draadloze communicatie en er werden 2 contracten getekend voor een bedrag van 0,5 miljoen euro;</p> <p>i) op grond van de ondertekening van een memorandum voor samenwerking tussen de EU en de US Federal Aviation Administration zal de gemeenschappelijke onderneming in samenwerking met de Europese Commissie en Eurocontrol het meest geschikte kader vaststellen om met concrete activiteiten uitvoering te geven aan dit memorandum. In dit verband streeft de gemeenschappelijke onderneming ernaar te verzekeren dat haar leden die bij de uitvoering van de projecten betrokken zijn, met hun Amerikaanse tegenhangers een essentiële rol spelen op de verschillende relevante terreinen. Voorts werden in samenwerking met de EC en Eurocontrol externe betrekkingen opgebouwd met verschillende strategische gebieden in de wereld, met name Brazilië, China, India en het Midden-Oosten;</p> <p>j) het communicatieplan werd uitgevoerd overeenkomstig de door de raad van bestuur goedgekeurde begroting. Als onderdeel van de door het communicatieteam uitgevoerde activiteiten vormt de in maart te Amsterdam gehouden jaarlijkse „Global Air Traffic Control“-conferentie een voorbeeld van een efficiënt en doeltreffend resultaat met beperkte middelen;</p> <p>k) De ingebruikname van ABAC en SAP werd voltooid in mei 2010, en de ingebruikname van ABAC-activa en ABAC-contracten is gepland voor het eind van 2011.</p>
--	--

Bron: Door de gemeenschappelijke onderneming SESAR verstrekte gegevens

---

ANTWOORDEN VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE ONDERNEMING SESAR

17. De gemeenschappelijke onderneming meent dat zij duidelijk vooruitgang heeft geboekt ten aanzien van het beginsel van begrotingsevenwicht. Het kassaldo van 57,2 miljoen euro aan het einde van het jaar 2010 betekent een vermindering van 34 % vergeleken bij 2009. Van de 55,6 miljoen euro aan bijdragen van de leden werd 43,8 miljoen euro in de laatste weken van het jaar ontvangen, teneinde de financiering van werkzaamheden in 2011 te kunnen waarborgen.

18. De gemeenschappelijke onderneming erkent de gefundeerdheid van de opmerking van de Rekenkamer. Zij heeft echter een beperkte levensduur en is van mening dat zij het geheel aan betalingskredieten slechts éénmaal in de totale begroting voor 2007-2016 kan opnemen om te voorkomen dat zij het begrotingsplafond aan het einde van de ontwikkelingsfase van SESAR in 2016 doorbreekt.

19. De gemeenschappelijke onderneming heeft een operationeel programmabeheersysteem ontwikkeld als aanvulling op de financiële en budgettaire informatie en is van mening dat zij haar systemen voor zover mogelijk heeft geïntegreerd, gezien de beperkingen door het gebruik van ABAC en SAP. Zij is van plan ABAC-Assets en ABAC-Contract eind 2011 te implementeren. Het verslag van de rekenplichtige van de Gemeenschappelijke Onderneming over de validering van de lokale systemen zal nog in 2011 gereed zijn.

20. De bijdragen van de twee leden die eind 2010 nog niet hadden betaald, beliepen in totaal 18 000 euro. De vertraging was te wijten aan een communicatiefout binnen het consortium van leden. Bedoelde bijdragen werden begin 2011 ontvangen.

VERSLAG

over de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming Brandstofcellen en waterstof betreffende het begrotingsjaar 2010, vergezeld van de antwoorden van de gemeenschappelijke onderneming

(2011/C 368/06)

INLEIDING

1. De gemeenschappelijke onderneming Brandstofcellen en waterstof (FCH), gevestigd te Brussel, werd in mei ⁽¹⁾ 2008 opgericht voor de periode tot 31 december 2017.
2. De doelstellingen van de gemeenschappelijke onderneming FCH omvatten de met de industrie en onderzoeksorganisaties gecoördineerde ondersteuning van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratieactiviteiten in de lidstaten en met het zevende kaderprogramma ⁽²⁾ geassocieerde landen, teneinde zich te richten op de ontwikkeling van markttoepassingen en daardoor extra inspanningen van de industrie te vergemakkelijken voor een snelle toepassing van brandstofcel- en waterstoftechnologieën ⁽³⁾.
3. De oprichtende leden van de gemeenschappelijke onderneming zijn de Europese Unie, vertegenwoordigd door de Commissie, en de Europese Industriegroepering gezamenlijk technologie-initiatief brandstofcellen en waterstof (industriegroepering).
4. De maximale EU-bijdrage aan de gemeenschappelijke onderneming FCH ter dekking van de bedrijfskosten en onderzoeksactiviteiten bedraagt 470 miljoen euro en wordt betaald uit de begroting van het zevende kaderprogramma voor onderzoek, waarbij het deel dat bestemd is voor de bedrijfskosten niet hoger mag zijn dan 20 miljoen euro. De industriegroepering dient 50 % van de bedrijfskosten te dragen (tot een maximum van 10 miljoen euro) en ondersteunt de financiering van de onderzoeksactiviteiten met bijdragen in natura ⁽⁴⁾ die minstens gelijk zijn aan de financiële bijdrage van de EU.
5. De gemeenschappelijke onderneming begon autonoom te werken op 15 november 2010.

BETROUWBAARHEIDSVERKLARING

6. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 287, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie

⁽¹⁾ Verordening (EG) nr. 521/2008 van de Raad van 30 mei 2008 betreffende de oprichting van de gemeenschappelijke onderneming brandstofcellen en waterstof (PB L 153 van 12.6.2008, blz. 1).

⁽²⁾ Het zevende kaderprogramma, vastgesteld bij Besluit 1982/2006/EG van het Europees Parlement en de Raad (PB L 412 van 30.12.2006, blz. 1), brengt alle onderzoeksgelateerde EU-initiatieven samen onder één dak en speelt een cruciale rol bij de verwezenlijking van de doelstellingen voor groei, concurrentievermogen en werkgelegenheid. Het is tevens een hoeksteen van de Europese onderzoeksruimte.

⁽³⁾ Ter informatie geeft de *bijlage* een overzicht van de bevoegdheden en activiteiten van de gemeenschappelijke onderneming.

⁽⁴⁾ Overeenkomstig artikel 12, lid 3, van de bijlage bij de oprichtingsverordening van de gemeenschappelijke onderneming van de Raad waarin het volgende wordt bepaald: „de exploitatiekosten van de gemeenschappelijke onderneming FCH worden gefinancierd door de communautaire bijdrage en de bijdragen in natura van de juridische entiteiten die aan de activiteiten deelnemen.”

controleerde de Rekenkamer de jaarrekening ⁽⁵⁾ van de gemeenschappelijke onderneming Brandstofcellen en waterstof, die bestaat uit de „financiële staten” ⁽⁶⁾ en de „verslagen over de uitvoering van de begroting” ⁽⁷⁾ betreffende het per 31 december 2010 afgesloten begrotingsjaar, alsmede de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekening.

7. Deze verklaring is krachtens artikel 185, lid 2, van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 van de Raad ⁽⁸⁾ aan het Europees Parlement en aan de Raad gericht.

De verantwoordelijkheid van de directeur

8. Als ordonnateur voert de directeur de begroting aan de ontvangsten- en uitgavenzijde uit overeenkomstig de financiële regeling van de gemeenschappelijke onderneming, onder zijn eigen verantwoordelijkheid en binnen de grens van de toegekende kredieten ⁽⁹⁾. De directeur is verantwoordelijk voor het opzetten ⁽¹⁰⁾ van de organisatorische structuur en van de systemen en procedures voor beheer en interne controle die van belang zijn om definitieve rekeningen ⁽¹¹⁾ te kunnen opstellen die geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevatten en om te verzekeren dat de onderliggende verrichtingen bij deze rekeningen wettig en regelmatig zijn.

De verantwoordelijkheid van de Rekenkamer

9. De Rekenkamer heeft de verantwoordelijkheid om op basis van haar controle een verklaring af te geven over de betrouwbaarheid van de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming en over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekening.

⁽⁵⁾ Bij deze rekening is een verslag gevoegd over het budgettaire en financieel beheer tijdens het jaar, dat onder meer de uitvoeringsgraad van de kredieten vermeldt en beknopte informatie geeft over de kredietoverschrijvingen tussen de verschillende begrotingsonderdelen.

⁽⁶⁾ De financiële staten omvatten de balans en de economische resultatenrekening, de tabel van de kasstromen, de staat van de veranderingen in de nettoactiva en de bijlage bij de financiële staten met een beschrijving van de voornaamste grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

⁽⁷⁾ Het verslag over de begrotingsuitvoering omvat ook de resultatenrekening van de begrotingsuitvoering, de aansluiting daarvan met de economische resultatenrekening en een verslag over de begrotingsuitvoering in 2010.

⁽⁸⁾ PB L 248 van 16.9.2002, blz. 1.

⁽⁹⁾ Artikel 33 van Verordening (EG, Euratom) nr. 2343/2002 van de Commissie (PB L 357 van 31.12.2002, blz. 72).

⁽¹⁰⁾ Artikel 38 van Verordening (EG, Euratom) nr. 2343/2002.

⁽¹¹⁾ De regels inzake de rekening en verantwoording en de boekhouding van EU-organen zijn vastgelegd in hoofdstuk 1 van titel VII van Verordening (EG, Euratom) nr. 2343/2002, zoals laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG, Euratom) nr. 652/2008 (PB L 181 van 10.7.2008, blz. 23), en zijn opgenomen in de financiële regeling van de gemeenschappelijke onderneming FCH.

10. De Rekenkamer heeft haar controle uitgevoerd overeenkomstig de internationale controlestandaarden en de regels inzake beroepsethiek van IFAC en ISSAI⁽¹²⁾. Volgens die standaarden moet de Rekenkamer voldoen aan ethische en professionele voorschriften en de controle zodanig plannen en uitvoeren dat redelijke zekerheid wordt verkregen dat de rekeningen geen afwijkingen van materieel belang bevatten en de onderliggende verrichtingen wettig en regelmatig zijn.

11. De controle van de Rekenkamer houdt in dat procedures worden uitgevoerd om controle-informatie te verkrijgen over de bedragen en mededelingen in de rekeningen en over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen daarbij. De keuze van de procedures, waaronder de beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang in de rekeningen of van onwettige of onregelmatige verrichtingen als gevolg van fraude of fouten, is afhankelijk van haar controloordeel. Bij deze risicobeoordelingen wordt gekeken naar de interne controle met betrekking tot de opstelling en presentatie van de rekeningen door de entiteit om controleprocedures op te zetten die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn. De controle van de Rekenkamer houdt tevens een beoordeling in van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaglegging en de redelijkheid van de door de leiding gemaakte boekhoudkundige schattingen, evenals een beoordeling van de algehele presentatie van de rekeningen.

12. De Rekenkamer is van oordeel dat de verkregen controle-informatie toereikend is en geschikt als grondslag voor de navolgende oordelen.

Oordeel over de betrouwbaarheid van de rekeningen

13. Naar het oordeel van de Rekenkamer geeft de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming op alle materiële punten een getrouw beeld van haar financiële situatie per 31 december 2010 en van de resultaten van haar verrichtingen en kasstromen in het op die datum afgesloten jaar, overeenkomstig de bepalingen van haar financiële regeling.

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij de rekeningen

14. Naar het oordeel van de Rekenkamer zijn de onderliggende verrichtingen bij de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming betreffende het per 31 december 2010 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

15. De hiernavolgende opmerkingen doen niets af aan het oordeel van de Rekenkamer.

⁽¹²⁾ Internationale Federatie van Accountants (IFAC) en Internationale Standaarden van Hoge Controle-instansies (ISSAI).

OPMERKINGEN OVER HET BUDGETTAIR EN FINANCIËEL BEHEER

Vertraagde financiële autonomie

16. De Rekenkamer is van oordeel dat de periode van 28 maanden die verstreek vanaf de datum dat de verordening van de Raad van kracht werd tot de daadwerkelijke financiële autonomie op 15 november 2010, te lang is en bekort had kunnen worden. Als gevolg van de vertraagde financiële autonomie werden alle operationele betalingen aan begunstigden in 2010 verricht in de laatste zes weken van 2010.

Internecontrolesystemen

17. Eind 2010 waren de onderliggende bedrijfsprocessen nog niet geformaliseerd en evenmin gevalideerd door de rekenplichtige, zoals de financiële regeling van de gemeenschappelijke onderneming voorschrijft.

18. Op grond van een beperkte beoordeling van de IT-controles werd geconstateerd dat de gemeenschappelijke onderneming, gelet op haar omvang en taken, beschikt over een toereikende IT-organisatie en toereikende IT-praktijken, maar dat de formalisering van beleid en procedures op bepaalde terreinen evenwel achterloopt⁽¹³⁾.

Methode voor het evalueren van bijdragen in natura

19. De methode voor het evalueren van bijdragen in natura is nog niet ontwikkeld⁽¹⁴⁾. De gemeenschappelijke onderneming FCH is vastbesloten een dergelijke methodologie in de loop van 2011 te ontwikkelen teneinde kostendeclaraties te kunnen valideren.

ANDERE AANGELEGENHEDEN

De interne-auditfunctie en de dienst Interne audit van de Commissie

20. De Rekenkamer wijst op de noodzaak om de financiële regeling van de gemeenschappelijke onderneming te wijzigen en de bepaling op te nemen die verwijst naar de bevoegdheden van de interne auditor van de Commissie uit de op de gemeenschappelijke ondernemingen van toepassing zijnde kaderverordening van de Commissie⁽¹⁵⁾. De Commissie en de gemeenschappelijke onderneming hebben maatregelen getroffen om te waarborgen dat de respectieve operationele taken van de dienst Interne audit van de Commissie en de interne-auditfunctie van de gemeenschappelijke onderneming duidelijk zijn omschreven.

⁽¹³⁾ a) Onvolledige cyclus voor strategische IT-planning, b) gebrek aan classificatie van gegevens naar vertrouwelijkheid en integriteit en c) ontbreken van een formeel plan voor bedrijfscontinuïteit (BCP) en een volledig en getest rampherstelplan (DRP).

⁽¹⁴⁾ In artikel 12, lid 7, van de bijlage bij de oprichtingsverordening van de gemeenschappelijke onderneming van de Raad wordt het volgende bepaald: „De methode voor het evalueren van bijdragen in natura wordt door de gemeenschappelijke onderneming FCH gedefinieerd overeenkomstig haar financieel reglement en op basis van de regels voor deelname aan het zevende kaderprogramma. De eerste beoordeling vindt plaats aan het einde van het tweede begrotingsjaar na de start van de gemeenschappelijke onderneming FCH.”.

⁽¹⁵⁾ Gelet op Verordening (EG, Euratom) nr. 2343/2002 van de Commissie van 19 november 2002 houdende de financiële kaderregeling van de organen, bedoeld in artikel 185 van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 van de Raad houdende het Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen.

Geen gastheerschapsovereenkomst

21. Krachtens de bepalingen van de Verordening van de Raad tot oprichting van de gemeenschappelijke onderneming dient een gastheerschapsovereenkomst te worden gesloten tussen de gemeenschappelijke onderneming en België betreffende kantoorruimte, de voorrechten en immuniteiten en andere ondersteunende maatregelen die door België worden verstrekt. Eind 2010 was een dergelijke overeenkomst echter nog niet gesloten.

Dit verslag werd door kamer IV onder voorzitterschap van de heer Igors LUDBORŽS, lid van de Rekenkamer, te Luxemburg vastgesteld op haar vergadering van 25 oktober 2011.

Voor de Rekenkamer

Vitor Manuel da SILVA CALDEIRA

President

BIJLAGE

Gemeenschappelijke onderneming Brandstofcellen en waterstof
Bevoegdheden en activiteiten

<p>Bevoegdheden van de Unie volgens het Verdrag</p>	<p>Uittreksels uit de artikelen 187 en 188 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie</p> <p>Besluit nr. 1982/2006/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2006 betreffende het zevende kaderprogramma voorziet in een communautaire bijdrage voor de oprichting van publiek-private partnerschappen op lange termijn in de vorm van gezamenlijke technologie-initiatieven die zouden kunnen worden uitgevoerd via gemeenschappelijke ondernemingen in de zin van artikel 187 VWEU.</p>
<p>Bevoegdheden van de gemeenschappelijke onderneming</p> <p><i>(Verordening (EG) nr. 521/2008 van de Raad)</i></p>	<p>Doelstellingen</p> <p>De gemeenschappelijke onderneming Brandstofcellen en waterstof draagt bij tot de uitvoering van het zevende kaderprogramma en met name van de thema's „Energie”, „Nanowetenschappen, nanotechnologieën, materialen en nieuwe productietechnologieën”, „Milieu (met inbegrip van klimaatverandering)” en „Vervoer (met inbegrip van luchtvaart)” van het specifiek programma „Samenwerking”.</p> <p>Zij is met name belast met:</p> <ul style="list-style-type: none"> — de opdracht om Europa wereldwijd een voortrekkersrol te laten spelen op het gebied van brandstofcel- en waterstoftechnologieën en de markt doorbraak van deze technologieën mogelijk te maken, waarbij men commerciële marktkrachten de substantiële potentiële publieke voordelen laat aansturen; — de gecoördineerde ondersteuning van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie (hierna: OTD) in de lidstaten en met het zevende kaderprogramma geassocieerde landen (hierna „geassocieerde landen” te noemen) om markttekortkomingen te ondervangen; zij richt zich op de ontwikkeling van markttoepassingen en vergemakkelijkt daardoor extra inspanningen van de industrie voor een snelle toepassing van brandstofcel- en waterstoftechnologieën; — de ondersteuning van de uitvoering van de OTD-prioriteiten van het JTI „brandstofcellen en waterstof”, met name door het toekennen van subsidies na vergelijkende uitnodigingen tot het indienen van voorstellen; — de stimulering van verhoogde publieke en private onderzoeksinvesteringen in brandstofcel- en waterstoftechnologieën in de lidstaten en geassocieerde landen. <p>Taken</p> <ul style="list-style-type: none"> — Zorgen voor de oprichting en het efficiënte beheer van het gezamenlijk technologie-initiatief inzake brandstofcellen en waterstof; — tot stand brengen van de kritieke massa aan onderzoeksinspanningen, om vertrouwen te geven aan de industrie, publieke en private investeerders, besluitvormers en andere belanghebbenden, teneinde een programma op lange termijn aan te vatten; — als hefboom werken voor nieuwe industriële, nationale en regionale investeringen op het gebied van OTD; — integreren van OTD, centraal stellen van het realiseren van duurzaamheids- en industriële concurrentiedoelstellingen betreffende kosten, prestatie en duurzaamheid op lange termijn en ondervangen van kritieke technische problemen; — stimuleren van innovatie en van het ontstaan van nieuwe waardeketens, onder meer bij kmo's; — faciliteren van de interactie tussen industrie, universiteiten en onderzoekscentra, ook op het gebied van fundamenteel onderzoek;

	<ul style="list-style-type: none"> — de deelname van kmo's bij haar activiteiten te bevorderen, overeenkomstig de doelstellingen van het zevende kaderprogramma; — stimuleren van de deelname van instellingen van alle lidstaten en geassocieerde landen; — uitvoeren van breed opgezet sociaaltechnisch-economisch onderzoek voor het beoordelen en monitoren van technologische vooruitgang en niet-technische hinderpalen voor markttoegang; — uitvoeren van onderzoek ter ondersteuning van de ontwikkeling van nieuwe voorschriften en normen en met het oog op de evaluatie van bestaande voorschriften en normen om kunstmatige hindernissen voor markttoegang uit de weg te ruimen en de onderlinge uitwisselbaarheid, interoperabiliteit, grensoverschrijdende waterstofhandel en uitvoermarkten te ondersteunen terwijl ook een veilige werking wordt verzekerd en innovatie niet wordt belemmerd; — verrichten van activiteiten op het gebied van communicatie en verspreiding, en verstrekken van betrouwbare informatie voor het verbeteren van de publieksvoorlichting en het creëren van publieke acceptatie betreffende de veiligheid van waterstof en de voordelen van de nieuwe technologieën voor het milieu, de voorzieningszekerheid, energiekosten en werkgelegenheid; — opzetten en uitvoeren van een meerjarig uitvoeringsplan; — vastleggen van de communautaire financiering en mobiliseren van de middelen van de private sector en andere middelen van de publieke sector die nodig zijn voor de uitvoering van haar OTD-activiteiten; — verzekeren van de deugdelijke uitvoering van de OTD-activiteiten en het deugdelijk financieel beheer van de middelen; — communiceren en verspreiden van informatie over de projecten, waaronder de naam van de deelnemers, de resultaten van de OTD-activiteiten en de hoogte van de financiële bijdrage van de gemeenschappelijke onderneming FCH; — de juridische entiteiten die een subsidieovereenkomst met de gemeenschappelijke onderneming FCH hebben gesloten, op de hoogte brengen van de leenfaciliteiten van de Europese Investeringsbank, met name de in het kader van het zevende kaderprogramma opgezette financieringsfaciliteit met risicodeling; — waarborgen van een hoog niveau van transparantie en eerlijke concurrentie onder gelijke toegangsvoorwaarden voor alle gegadigden voor deelname aan de OTD-activiteiten van de gemeenschappelijke onderneming FCH, ongeacht of deze al dan niet lid zijn van de onderzoeksgroepering of de industriegroepering, (met name kmo's); — volgen van de internationale ontwikkelingen op dit gebied en aangaan, waar passend, van internationale samenwerking; — nauwe samenwerking tot stand brengen en zorg dragen voor de coördinatie met het kaderprogramma voor onderzoek en met andere activiteiten, instanties en belanghebbenden op Europees, nationaal en internationaal niveau; — bewaken van de voortgang bij de verwezenlijking van de doelstellingen van de gemeenschappelijke onderneming FCH; — uitvoeren van alle andere activiteiten die nodig zijn om haar doelstellingen te bereiken.
Organisatie	<p>De <i>organen van de gemeenschappelijke onderneming FCH</i> zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) de raad van bestuur; b) de uitvoerend directeur; c) het wetenschappelijk comité <p>1. De raad van bestuur</p> <p>De raad van bestuur is het voornaamste besluitvormingsorgaan van de gemeenschappelijke onderneming FCH.</p>

	<p>2. De directeur</p> <p>De directeur is belast met het dagelijks beheer van de gemeenschappelijke onderneming en is de wettige vertegenwoordiger ervan. Hij is verantwoording verschuldigd aan de raad van bestuur.</p> <p>3. De comités</p> <p>Wetenschappelijk comité — Bestaat uit maximaal negen leden waarbij wordt gestreefd naar een evenwichtige vertegenwoordiging van expertise van wereldklasse uit de academische wereld, industrie en toezichthouders.</p> <p>Het comité heeft de volgende taken:</p> <ol style="list-style-type: none"> advies uitbrengen over de wetenschappelijke prioriteiten betreffende het voorstel voor het jaarlijks en het meerjarig uitvoeringsplan; advies uitbrengen over de in het jaarlijkse activiteitenverslag beschreven wetenschappelijke prestaties; advies uitbrengen over de samenstelling van de comités voor collegiale toetsing. <p>De <i>externe adviesorganen</i> van de gemeenschappelijke onderneming FCH zijn:</p> <p>de groep vertegenwoordigers van de FCH-staten en de algemene vergadering van belanghebbenden.</p> <p>4. Groep vertegenwoordigers van de FCH-staten</p> <p>De groep is samengesteld uit één vertegenwoordiger van elke lidstaat en één van elk geassocieerd land.</p> <p>Haar belangrijkste taken zijn het uitbrengen van advies over de vorderingen met het programma van de gemeenschappelijke onderneming FCH, toezicht houden op het bereiken en de inachtneming van streefcijfers en coördinatie met nationale programma's om overlappen te voorkomen.</p> <p>5. Algemene vergadering van belanghebbenden</p> <p>De AVB vormt een belangrijk communicatiekanaal betreffende de activiteiten van de gemeenschappelijke onderneming FCH en staat als zodanig open voor alle publieke en private belanghebbenden, internationale belangengroepen uit de lidstaten, geassocieerde landen en derde landen. Zij wordt eenmaal per jaar bijeengeroepen. De AVB wordt geïnformeerd over de werkzaamheden van de gemeenschappelijke onderneming FCH, en wordt verzocht haar opmerkingen kenbaar te maken.</p> <p>De <i>interne en externe auditors</i> en de <i>kwijtingverlenende autoriteit</i> van de gemeenschappelijke onderneming FCH zijn:</p> <p>6. Interne audit</p> <p>— Gemeenschappelijke onderneming FCH manager interne audit (d.w.z. interne-auditcapaciteit — IAC)</p> <p>— Dienst Interne audit van de Commissie (d.w.z. DIA)</p> <p>7. Externe controle</p> <p>De Europese Rekenkamer.</p> <p>8. Kwijtingverlenende autoriteit</p> <p>Het Europees Parlement op aanbeveling van de Raad.</p>
<p>In 2010 ter beschikking van de gemeenschappelijke onderneming gestelde middelen</p>	<p>Begroting</p> <p>97,4 miljoen euro aan vastleggingskredieten waarvan 94,2 miljoen euro gefinancierd door de EU-begrotingsbijdrage voor activiteiten (er is in een gelijke bijdrage in natura voorzien van particuliere deelnemers uit de industrie) en 3,2 miljoen euro voor exploitatiekosten.</p> <p>Personeelsbestand per 31 december 2010</p> <p>18 tijdelijke posten opgenomen in de lijst van het aantal ambten, waarvan 14 bezet per 31 december 2010</p>

	<p>Andere dienstverbanden:</p> <ul style="list-style-type: none"> — gedetacheerde nationale deskundigen: n.v.t., — arbeidscontractanten: 2, — plaatselijke functionarissen: n.v.t., <p>waarvan er:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 6 operationele activiteiten, — 6 administratieve taken, en — 6 gemengde taken verrichten
<p>In 2010 geleverde producten en diensten</p>	<p>Operationele resultaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> — herziening van het meerjarige uitvoeringsplan (MAIP), gelanceerd in november 2010, specifiek gericht op het actualiseren van de programmadoelen en -prioriteiten; — opstellen van de OTD-prioriteiten en de onderwerpen voor de oproepen van 2010 (25) met een indicatieve financiering van 89,1 miljoen euro van de gemeenschappelijke onderneming FCH; — publicatie in juni van de oproepen tot het indienen van voorstellen voor 2010 met een uiterste indieningsdatum van oktober 2010; — in november 2010 beoordeling van de voorstellen naar aanleiding van de oproep van 2010 inclusief het opstellen van een lijst van projecten waarvoor de onderhandelingen kunnen worden geopend; de lijst wordt naar verwachting in het eerste kwartaal van 2011 voor goedkeuring ingediend bij de raad van bestuur; — onderhandelingen voor de in het kader van de oproep van 2009 geselecteerde voorstellen na goedkeuring van de correctiefactor door de raad van bestuur en het sluiten van de desbetreffende subsidieovereenkomsten (28); — ontwikkeling van de internationale samenwerking met voornaamste partners (Verenigde Staten, Japan en Korea); — uitwisseling van informatie met de lidstaten en geassocieerde landen (informatie-sessies); — samenwerking met de Europese regio's (via HyRaMP); — samenwerking met het gemeenschappelijk centrum voor onderzoek (GCO) op project- en programmaniveau. Afstemming van de activiteiten door middel van een gezamenlijk werkplan gericht op meting, vergelijking van technologie en strategisch advies; algemene vergadering van belanghebbenden op 9-10 november met 444 geregistreerde deelnemers en andere communicatieactiviteiten met de nadruk op de vermarkting van FCH-technologieën, met name in de vervoerssector. <p>Voornaamste andere resultaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> — voltooiing van het internecontrolesysteem; vaststelling van de internecontrole-normen; ontwikkeling van een proces voor risicobeheer; vaststelling van de strategie voor controle achteraf; — de gemeenschappelijke onderneming FCH werd autonoom op 15 november 2010; — onderhandelingen voor nieuw kantoor ter huisvesting van FCH samen met vier andere GTI's en opzetten van nieuwe IT-infrastructuur vóór de verhuizing (medio januari 2011).

Bron: Door de gemeenschappelijke onderneming verstrekte gegevens.

ANTWOORDEN VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE ONDERNEMING BRANDSTOFCELLEN EN WATERSTOF (FCH) OP DE BEVINDINGEN VAN DE REKENKAMER

Paragraaf 16

De gemeenschappelijke onderneming deelt het standpunt van de Rekenkamer dat de periode die verstreek vanaf de datum dat de verordening van de Raad van kracht werd tot de daadwerkelijke financiële autonomie lang was. De gemeenschappelijke onderneming wil er echter op wijzen dat zij alle noodzakelijke stappen had gezet op weg naar deze autonomie (zoals tijdige indiening bij de Commissie van een rapport waarin haar gereedheid werd beoordeeld en werd aangetoond dat werd voldaan aan de criteria voor autonomie) en dat de vertraging bij de toekenning van de autonomie derhalve het gevolg was van gebeurtenissen waarop zij geen invloed had.

De uitvoering van de operationele betalingen (2010) in de laatste weken van 2010 was niet zozeer het gevolg van de vertraagde financiële autonomie als wel van het feit dat op dat moment pas werd voldaan aan de operationele en financiële voorwaarden om tot betaling over te kunnen gaan. De Commissie zou zeker tot betaling over zijn gegaan, zelfs voordat de gemeenschappelijke onderneming financieel autonoom zou zijn, als de voorwaarden eerder waren vervuld. Zij heeft dit immers ook gedaan bij de vorige uitnodiging, overeenkomstig artikel 16 van de verordening van de Raad.

Paragraaf 17

De gemeenschappelijke onderneming is vastbesloten haar boekhoudsysteem in de loop van 2011 te valideren. Met de beschikbare hulpmiddelen was dit in 2010 realistisch noch haalbaar. Zij zal de richtsnoeren voor systeemvalidering van de Commissie volgen waarin ook op alle relevante terreinen steekproeven bij transacties zijn voorzien.

Paragraaf 18

De gemeenschappelijke onderneming is vastbesloten eind 2011 haar IT-strategie en veiligheidsvoorschriften voor de toegang tot documenten te formaliseren, evenals haar plan voor bedrijfscontinuïteit (BCP), waaronder een rampherstelplan (DRP).

Paragraaf 19

De gemeenschappelijke onderneming heeft in het tweede trimester van 2011 een methodologie ontwikkeld die de raad van bestuur in november 2011 tijdens zijn eerstvolgende bijeenkomst ter goedkeuring zal worden voorgelegd.

Paragraaf 20

De Commissie en de gemeenschappelijke onderneming hebben, zoals de Rekenkamer heeft opgemerkt, maatregelen getroffen om te waarborgen dat de respectieve operationele taken van de dienst Interne audit van de Commissie (DIA) en de interne-auditfunctie van de gemeenschappelijke onderneming (IAC) duidelijk zijn omschreven. Zo bekrachtigde de raad van bestuur tijdens zijn bijeenkomst van 10 november 2010 de bevoegdheden van de dienst Interne audit van de Commissie overeenkomstig de financiële kaderregeling. Op 10 maart 2011 en 18 maart 2011 keurden respectievelijk de raad van bestuur en de uitvoerend directeur de Audit Handvesten van de DIA en IAC goed en op 19 mei 2011 stelde de raad van bestuur een gecoördineerd DIA/IAC-auditstrategieplan voor de periode 2011-2013 vast dat momenteel volgens plan ten uitvoer wordt gelegd.

Gelet op bovenvermelde maatregelen ter verduidelijking van de taken van de dienst Interne audit van de Commissie en de interne-auditfunctie is de gemeenschappelijke onderneming van mening dat het niet nodig is haar financiële regeling te wijzigen. Zij zal echter, nadat de momenteel lopende herziening van de financiële kaderregeling van de Commissie afgerond is, analyseren of het nodig en passend is haar financiële regeling op alle relevante punten en dus ook de auditfunctie te wijzigen.

Paragraaf 21

De gemeenschappelijke ondernemingen hebben begin juni 2011 de Belgische autoriteiten opnieuw gecontacteerd met het oog op de definitieve vaststelling van een op grond van het Belgische voorstel en de opmerkingen van de Commissie opgestelde, overeen te komen tekst. De gemeenschappelijke onderneming FCH wil echter graag benadrukken dat het restrisico van vertraagde ondertekening van de gastheerschapsovereenkomst (uitermate) beperkt is, daar 1) het protocol inzake voorrechten en immuniteiten rechtstreeks van toepassing is op de gemeenschappelijke ondernemingen en hun personeel overeenkomstig de verordening tot oprichting van de gemeenschappelijke ondernemingen en 2) de Belgische autoriteiten het protocol zonder problemen in de praktijk toepassen.

VERSLAG

over de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC betreffende het begrotingsjaar 2010, vergezeld van de antwoorden van de gemeenschappelijke onderneming

(2011/C 368/07)

INLEIDING

1. De Europese gemeenschappelijke onderneming voor de toepassing van het gezamenlijk technologie-initiatief inzake nano-elektronica (de gemeenschappelijke onderneming ENIAC), gevestigd te Brussel, werd in december 2007 ⁽¹⁾ opgericht voor een periode van tien jaar.

2. De voornaamste doelstelling van de gemeenschappelijke onderneming is het vaststellen en ten uitvoer leggen van een „onderzoeksagenda” voor de ontwikkeling van cruciale competenties voor nano-elektronica op verschillende toepassingsgebieden, teneinde het Europese concurrentievermogen en de duurzaamheid van de economie te versterken en het ontstaan van nieuwe markten en maatschappelijke toepassingen te bevorderen ⁽²⁾.

3. De oprichtende leden van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC zijn de Europese Unie, vertegenwoordigd door de Commissie, de lidstaten België, Duitsland, Estland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, Italië, Nederland, Polen, Portugal, Spanje, het Verenigd Koninkrijk en Zweden, en Aeneas, de vereniging voor Europese nano-elektronische activiteiten. Andere lidstaten en geassocieerde landen, alsmede alle andere landen of elke andere rechtspersoon die in staat is op betekenisvolle wijze bij te dragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC, kunnen toetreden tot de gemeenschappelijke onderneming ENIAC.

4. De maximale EU-bijdrage in de gemeenschappelijke onderneming ENIAC ter dekking van de bedrijfskosten en onderzoeksactiviteiten bedraagt 450 miljoen euro en wordt betaald uit de begroting van het zevende kaderprogramma voor onderzoek ⁽³⁾. Aeneas betaalt een maximale bijdrage van 30 miljoen euro voor de bedrijfskosten van de gemeenschappelijke onderneming. De lidstaten van ENIAC betalen bijdragen in natura voor de bedrijfskosten (door het bevorderen van de uitvoering van projecten) alsook financiële bijdragen die ten minste 1,8 maal de EU-bijdrage belopen. Bijdragen in natura worden ook betaald door de onderzoeksorganisaties die deelnemen aan projecten. De organisaties die deelnemen aan onderzoeksprojecten moeten een bijdrage in natura leveren die ten minste gelijk is aan die van de Commissie en de lidstaten.

⁽¹⁾ Verordening (EG) nr. 72/2008 van de Raad van 20 december 2007 betreffende de oprichting van de „gemeenschappelijke onderneming ENIAC” (PB L 30 van 4.2.2008, blz. 21).

⁽²⁾ Ter informatie geeft de *bijlage* een overzicht van de bevoegdheden, activiteiten en beschikbare middelen van de gemeenschappelijke onderneming.

⁽³⁾ Het zevende kaderprogramma, vastgesteld bij Besluit nr. 1982/2006/EG van het Europees Parlement en de Raad, brengt alle onderzoekgerelateerde EU-initiatieven samen onder één dak en speelt een cruciale rol bij de verwezenlijking van de doelstellingen voor groei, concurrentievermogen en werkgelegenheid. Het is ook een hoeksteen van de Europese onderzoeksruimte.

5. De gemeenschappelijke onderneming kreeg haar financiële autonomie op 26 juli 2010.

BETROUWBAARHEIDSVERKLARING

6. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 287, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie controleerde de Rekenkamer de jaarrekening ⁽⁴⁾ van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC, die bestaat uit de „financiële staten” ⁽⁵⁾ en de „verslagen over de uitvoering van de begroting” ⁽⁶⁾ betreffende het per 31 december 2010 afgesloten begrotingsjaar, alsmede de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekening.

7. Deze betrouwbaarheidsverklaring is krachtens artikel 185, lid 2, van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 van de Raad ⁽⁷⁾ aan het Europees Parlement en aan de Raad gericht.

De verantwoordelijkheid van de directeur

8. Als ordonnateur voert de directeur de begroting aan de ontvangsten- en uitgavenzijde uit overeenkomstig de financiële regeling van de gemeenschappelijke onderneming, onder zijn eigen verantwoordelijkheid en binnen de grens van de toegekende kredieten ⁽⁸⁾. De directeur is verantwoordelijk voor het opzetten ⁽⁹⁾ van de organisatorische structuur en van de systemen en procedures voor beheer en interne controle die van belang zijn om definitieve rekeningen ⁽¹⁰⁾ te kunnen opstellen die geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevatten en om te verzekeren dat de onderliggende verrichtingen bij deze rekeningen wettig en regelmatig zijn.

De verantwoordelijkheid van de Rekenkamer

9. De Rekenkamer heeft de verantwoordelijkheid om op basis van haar controle een verklaring af te geven over de betrouwbaarheid van de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming en over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekening.

⁽⁴⁾ De Rekenkamer ontving de jaarrekening op 1 juli 2011 en een rectificatie van deze rekening op 7 oktober 2011. Bij deze rekening is een verslag gevoegd over het budgettaire en financieel beheer tijdens het jaar, dat onder meer de uitvoeringsgraad van de kredieten vermeldt.

⁽⁵⁾ De financiële staten omvatten de balans en de economische resultatenrekening, de tabel van de kasstromen, de staat van de veranderingen in de nettoactiva en de bijlage bij de financiële staten met een beschrijving van de voornaamste grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

⁽⁶⁾ De verslagen over de begrotingsuitvoering omvatten ook de resultatenrekening van de begrotingsuitvoering en de bijlage daarbij.

⁽⁷⁾ PB L 248 van 16.9.2002, blz. 1.

⁽⁸⁾ Artikel 33 van Verordening (EG, Euratom) nr. 2343/2002 van de Commissie (PB L 357 van 31.12.2002, blz. 72).

⁽⁹⁾ Artikel 38 van Verordening (EG, Euratom) nr. 2343/2002.

⁽¹⁰⁾ De regels inzake de rekening en verantwoording en de boekhouding van de EU-organen zijn vastgelegd in hoofdstuk 1 van titel VII van Verordening (EG, Euratom) nr. 2343/2002, zoals laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG, Euratom) nr. 652/2008 (PB L 181 van 10.7.2008, blz. 23), en zijn als zodanig opgenomen in de financiële regeling van de gemeenschappelijke onderneming.

10. De Rekenkamer heeft haar controle uitgevoerd overeenkomstig de internationale controlestandaarden en de regels inzake beroepsethiek van IFAC en ISSAI⁽¹¹⁾. Volgens die standaarden moet de Rekenkamer voldoen aan ethische voorschriften en de controle zodanig plannen en uitvoeren dat redelijke zekerheid wordt verkregen dat de rekeningen geen afwijkingen van materieel belang bevatten en de onderliggende verrichtingen wettig en regelmatig zijn.

11. De controle van de Rekenkamer houdt in dat procedures worden uitgevoerd om controle-informatie te verkrijgen over de bedragen en mededelingen in de rekeningen en over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen daarbij. De keuze van de procedures, waaronder de beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang in de rekeningen of van onwettige of onregelmatige verrichtingen als gevolg van fraude of fouten, is afhankelijk van haar controloordeel. Bij deze risicobeoordelingen wordt gekeken naar de interne controle met betrekking tot de opstelling en presentatie van de rekeningen door de entiteit om controleprocedures op te zetten die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn. De controle van de Rekenkamer houdt tevens een beoordeling in van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en de redelijkheid van de door de leiding gemaakte boekhoudkundige schattingen, evenals een beoordeling van de algehele presentatie van de rekeningen.

12. De Rekenkamer is van oordeel dat de verkregen controle-informatie toereikend is en geschikt als grondslag voor de navolgende oordelen.

Grondslag voor de verklaring met beperking ten aanzien van de betrouwbaarheid van de rekeningen

13. De resultatenrekening van de begrotingsuitvoering en de aansluiting hiervan op de economische resultatenrekening, die worden voorgeschreven door EG-boekhoudregel 16 „Presentatie van informatie over het budget in de jaarrekening”, zijn niet in de rekeningen opgenomen.

Verklaring met beperking ten aanzien van de betrouwbaarheid van de rekeningen

14. Naar het oordeel van de Rekenkamer geeft de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming, behalve voor de gevolgen van de kwestie die wordt beschreven in de paragraaf met betrekking tot de grondslag voor de verklaring met beperking, op alle materiële punten een getrouw beeld van haar financiële situatie per 31 december 2010 en van de resultaten van haar verrichtingen en kasstromen in het per die datum afgesloten jaar, overeenkomstig de bepalingen van haar financiële regeling.

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij de rekeningen

15. Naar het oordeel van de Rekenkamer zijn de onderliggende verrichtingen bij de jaarrekening van de gemeenschappelijke onderneming betreffende het per 31 december 2010 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

16. De hiernavolgende opmerkingen in de paragrafen 17-25 doen niets af aan het oordeel van de Rekenkamer.

OPMERKINGEN OVER HET BUDGETTAIR EN FINANCIËEL BEHEER

Uitvoering van de begroting

17. De definitieve begroting 2010 omvatte een bedrag van 38 miljoen euro aan vastleggings- en betalingskredieten. De bestedingsgraad voor de beschikbare vastleggings- en betalingskredieten was respectievelijk 99 % en 24 %. Er werd 29 miljoen euro aan betalingskredieten overgedragen naar 2011. De lage uitvoering van betalingskredieten is te wijten aan de vertraagde overdracht van de operationele activiteiten en de bijbehorende middelen van de Commissie aan de gemeenschappelijke onderneming (zie paragraaf 23)⁽¹²⁾. Dit wordt ook weerspiegeld in het kassaldo, dat 20 miljoen euro bedroeg aan het einde van het jaar (53 % van de beschikbare betalingskredieten voor 2010).

Internecontrolesystemen

18. De gemeenschappelijke onderneming heeft haar systemen voor interne controle en financiële informatie nog niet volledig in gebruik genomen. Met name moet nog verder worden gewerkt aan het vaststellen en documenteren van de boekhoudprocedures en controles met betrekking tot de afsluiting van de rekeningen en met betrekking tot de opname en waardering van de operationele uitgaven. Dit zijn belangrijke elementen in het internecontrolesysteem van de gemeenschappelijke onderneming.

19. Er werden controlegebreken ontdekt op het gebied van financiële verificatie vooraf van voorfinancieringsbetalingen, met name met betrekking tot de berekening en validering van de te betalen bedragen. Ook werd opgemerkt dat voor voorfinancieringsbetalingen en voor de aanvaarding van kosten volledig werd vertrouwd op de van de nationale financierende autoriteiten (NFA's) ontvangen certificaten en dat er geen andere controles werden verricht om de wettigheid en regelmatigheid⁽¹³⁾ van de gedeclareerde kosten te waarborgen.

⁽¹²⁾ Er werden betalingen gedaan voor de projecten in het kader van de oproepen 2008 en 2009 vanaf 22 september 2010.

⁽¹³⁾ Artikel 13, lid 6 van de statuten van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC in de bijlage van de verordening van de Raad tot oprichting van de gemeenschappelijke onderneming stelt dat „ENIAC-lidstaten subsidie-overeenkomsten sluiten met deelnemers in projecten overeenkomstig hun nationale regels, met name wat de subsidiabiliteitscriteria en andere financiële en wettelijke vereisten betreft”.

⁽¹¹⁾ Internationale Federatie van Accountants (IFAC) en Internationale Standaarden van Hoge Controle instanties (ISSAI).

20. De controle achteraf van de met projecten verband houdende kostendeclaraties is volledig gedelegeerd aan de lidstaten, zonder dat de gemeenschappelijke onderneming⁽¹⁴⁾ enige controle uitoefent. Hierdoor wordt het voor de gemeenschappelijke onderneming moeilijk om: i) ervoor te zorgen dat de financiële belangen van haar leden op adequate wijze worden beschermd, zoals voorgeschreven door de desbetreffende verordening van de Raad⁽¹⁵⁾, en ii) de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen te waarborgen.

21. De rekenplichtige van de gemeenschappelijke onderneming heeft de financiële en boekhoudsystemen (ABAC en SAP) op 20 december 2010 gevalideerd. De onderliggende bedrijfsprocessen waaruit de financiële informatie voortkomt, werden echter niet gevalideerd, met name het proces dat financiële informatie levert over de validering en betaling van de van de nationale instanties ontvangen kostendeclaraties.

22. Een beperkte beoordeling van de IT-controles wees uit dat de gemeenschappelijke onderneming, gelet op haar omvang en taken, beschikt over een toereikende IT-organisatie en toereikende IT-praktijken, maar dat de formalisering van beleid en procedures op bepaalde terreinen evenwel achterloopt⁽¹⁶⁾.

Vertraagde financiële autonomie

23. De Verordening van de Raad betreffende de oprichting van de gemeenschappelijke onderneming trad in februari 2008 in werking. In mei 2010 werden de financiële en boekhoudsystemen ingevoerd en met succes getest, en de administratieve

kredieten werden overgedragen aan de gemeenschappelijke onderneming. De operationele begrotingsonderdelen werden echter niet overgedragen en bleven ontoegankelijk in het boekhoudsysteem tot de gemeenschappelijke onderneming op 26 juli 2010 officieel financiële autonomie kreeg. De overdacht van contanten van de Commissie aan de gemeenschappelijke onderneming die de operationele kredieten dekte, vond plaats op 22 september 2010. Pas vanaf die datum kan de gemeenschappelijke onderneming operationele betalingen doen.

ANDERE AANGELEGENHEDEN

De interne-auditfunctie en de dienst Interne audit van de Commissie

24. De taakomschrijving van de dienst Interne audit van de Commissie werd op 18 november 2010 vastgesteld door de raad van bestuur. De financiële regeling van de gemeenschappelijke onderneming is echter nog niet gewijzigd om de bepaling van de kaderregeling⁽¹⁷⁾ ten aanzien van de bevoegdheden van de interne auditor van de Commissie erin op te nemen.

Ontbrekende gastheerschapsovereenkomst

25. Krachtens de Verordening van de Raad tot oprichting van de gemeenschappelijke onderneming dient een gastheerschapsovereenkomst te worden gesloten tussen de gemeenschappelijke onderneming en België betreffende kantoorruimte, de voorrechten en immunititeiten en andere ondersteunende maatregelen die door België aan de gemeenschappelijke onderneming worden verstrekt. Eind 2010 was een dergelijke overeenkomst echter nog niet gesloten.

Dit verslag werd door kamer IV onder voorzitterschap van de heer Igors LUDBORŽS, lid van de Rekenkamer, te Luxemburg vastgesteld op haar vergadering van 25 oktober 2011.

Voor de Rekenkamer

Vitor Manuel da SILVA CALDEIRA

President

⁽¹⁴⁾ De met de nationale financierende autoriteiten (NFA's) gesloten administratieve overeenkomsten omvatten geen expliciete bijzonderheden ten aanzien van de praktische regelingen voor door de NFA's te verrichten controles achteraf (d.w.z. controlemethodologie, te hanteren procedures). De NFA's zijn slechts wettelijk verplicht om de resultaten van deze controles bekend te maken aan de gemeenschappelijke onderneming.

⁽¹⁵⁾ In artikel 12 van de Verordening van de Raad betreffende de oprichting van de gemeenschappelijke onderneming wordt bepaald dat de gemeenschappelijke onderneming er „door het uitvoeren of laten uitvoeren van de nodige interne en externe controles, over waakt dat de financiële belangen van haar leden op adequate wijze worden beschermd” en dat zij „ter plaatse controles en financiële verificaties uitvoert bij de ontvangers van openbare financiering door de gemeenschappelijke onderneming ENIAC. Deze controles en verificaties kunnen worden uitgevoerd, hetzij direct door de gemeenschappelijke onderneming ENIAC, hetzij door de ENIAC-lidstaten namens de gemeenschappelijke onderneming.”

⁽¹⁶⁾ a) Onvolledige cyclus voor strategische IT-planning, b) ontbreken van een behoorlijke indeling van gegevens in overeenstemming met de vereisten inzake vertrouwelijkheid en integriteit, c) ontbreken van een formeel rampenherstelplan (DRP).

⁽¹⁷⁾ Verordening (EG, Euratom) nr. 2343/2002 van de Commissie van 23 december 2002 houdende de financiële kaderregeling van de organen, bedoeld in artikel 185 van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 van de Raad houdende het Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen.

BIJLAGE

Gemeenschappelijke onderneming ENIAC (Brussel)

Bevoegdheden en activiteiten

<p>Bevoegdheden van de Unie volgens het Verdrag</p> <p><i>(Artikel 187 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie)</i></p>	<p>De gemeenschappelijke onderneming is een communautair orgaan en voor de uitvoering van de begroting ervan moet dan ook kwijting worden verleend door het Europees Parlement, dat echter rekening moet houden met de specifieke aard van GTI's als publiek-private partnerschappen en in het bijzonder met de bijdrage van de particuliere sector.</p> <p>De gemeenschappelijke onderneming ENIAC werd opgericht bij Verordening (EG) nr. 72/2008 van de Raad van 20 december 2007 (PB L 30 van 4.2.2008, blz. 21).</p>
<p>Bevoegdheden van de gemeenschappelijke onderneming</p> <p><i>(Verordening (EG) nr. 72/2008 van de Raad)</i></p>	<p>Doelstellingen</p> <p>De gemeenschappelijke onderneming ENIAC draagt bij tot de uitvoering van het zevende kaderprogramma van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie en het thema „Informatie- en communicatietechnologieën” van het specifieke programma „Samenwerking” tot uitvoering van het zevende kaderprogramma (2007-2013) van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie. Zij zal met name:</p> <ul style="list-style-type: none"> — een onderzoeksagenda voor de ontwikkeling van cruciale competenties voor nano-elektronica op verschillende toepassingsgebieden vaststellen en ten uitvoer leggen, teneinde het Europese concurrentievermogen en de duurzaamheid van de economie te versterken en het ontstaan van nieuwe markten en maatschappelijke toepassingen te bevorderen; — de voor de tenuitvoerlegging van de onderzoeksagenda vereiste activiteiten (hierna „O&O-activiteiten” genoemd) ondersteunen, met name door het toekennen van financiering aan de deelnemers in projecten die geselecteerd zijn op basis van vergelijkende uitnodigingen tot het indienen van voorstellen; — een publiek-privaat partnerschap bevorderen met het oog op het mobiliseren en samenbrengen van communautaire, nationale en particuliere inspanningen, waardoor de totale investeringen voor onderzoek en ontwikkeling op het gebied van nano-elektronica worden verhoogd en de samenwerking tussen de publieke en particuliere sectoren wordt versterkt; — de efficiëntie en duurzaamheid garanderen van het GTI op het gebied van nano-elektronica; — synergie en coördinatie bewerkstelligen van de Europese onderzoeks- en ontwikkelingsinspanningen op het gebied van nano-elektronica, inclusief de geleidelijke integratie in de gemeenschappelijke onderneming ENIAC van verwante activiteiten op dit gebied die momenteel worden uitgevoerd in het kader van intergouvernementele stelsels voor onderzoek en ontwikkeling (Eureka).
<p>Organisatie</p>	<p>1. Leden</p> <p>De oprichtende leden van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> — de Europese Gemeenschap, vertegenwoordigd door de Commissie; — België, Duitsland, Estland, Griekenland, Spanje, Frankrijk, Ierland, Italië, Nederland, Polen, Portugal, Zweden, het Verenigd Koninkrijk; — de Aeneas-vereniging (hierna: Aeneas). <p>Op voorwaarde dat zij de in artikel 2 van de oprichtingsverordening genoemde doelstellingen onderschrijven, kunnen de volgende entiteiten toetreden tot de gemeenschappelijke onderneming ENIAC:</p> <ul style="list-style-type: none"> — andere lidstaten en met het zevende kaderprogramma geassocieerde landen; — elk land dat geen (kandidaat-)EU-lidstaat of geassocieerd land is (hierna: derde land) met een beleid of programma's voor O&O op het gebied van nano-elektronica;

— elke rechtspersoon die in staat is op betekenisvolle wijze bij te dragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC.

De oprichtende leden en nieuwe leden worden hierna „leden” genoemd.

De lidstaten en geassocieerde landen die lid zijn van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC worden hierna de „ENIAC-lidstaten” genoemd.

2. De raad van bestuur

De raad van bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van de leden van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC en de voorzitter van het Comité industrie en onderzoek.

De raad van bestuur heeft de eindverantwoordelijkheid voor de werkzaamheden van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC en houdt toezicht op de tenuitvoerlegging van haar activiteiten. De raad van bestuur is met name belast met het:

- evalueren van nieuwe aanvragen voor lidmaatschap en het vaststellen of aanbevelen van wijzigingen in het lidmaatschap;
- beslissen over de beëindiging van het lidmaatschap van elk lid dat zijn verplichtingen niet nakomt en het probleem niet heeft opgelost binnen een door de uitvoerend directeur vastgestelde redelijke termijn, onverminderd de bepalingen van het Verdrag die de naleving van het Gemeenschapsrecht verzekeren;
- goedkeuren van de financiële regeling van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC;
- aannemen van voorgestelde wijzigingen van de Statuten;
- aannemen van het strategisch meerjarenplan, inclusief de onderzoeksagenda;
- toezicht op het geheel van de activiteiten van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC;
- toezicht op de voortgang bij de tenuitvoerlegging van het strategisch meerjarenplan;
- aannemen van het jaarlijks uitvoeringsplan en de jaarlijkse begroting, inclusief de lijst van het aantal ambten;
- aannemen van het jaarverslag en de jaarrekening en balans;
- benoemen, ontslaan of vervangen van de uitvoerend directeur, geven van richtsnoeren voor de uitvoerend directeur en toezicht op de prestaties van de uitvoerend directeur;
- verantwoordelijkheid nemen voor de passende uitvoering van de taken die uit hoofde van artikel 185, lid 3, van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 aan de intern controleur van de Commissie zijn opgedragen;
- vaststellen van de nodige uitvoeringsmaatregelen voor het statuut van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC;
- zo nodig oprichten van comités of werkgroepen om specifieke taken uit te voeren;
- vaststellen van zijn reglement van orde;

en toewijzen van alle taken die niet specifiek aan een van de organen van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC zijn toegewezen.

3. De raad van openbare instanties

De raad van openbare instanties bestaat uit de openbare instanties van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC. De raad van openbare instanties:

- waakt erover dat de beginselen van eerlijkheid en transparantie naar behoren worden nagekomen bij de toewijzing van publieke middelen aan deelnemers in projecten;

- stelt het jaarlijkse werkprogramma vast, op voorstel van het Comité industrie en Onderzoek, met inbegrip van de middelen die beschikbaar zijn voor de uitnodigingen tot het indienen van voorstellen;
- neemt het reglement van orde aan voor uitnodigingen tot het indienen van voorstellen, voor de evaluatie en selectie van voorstellen en voor de monitoring van de projecten;
- neemt, op voorstel van de vertegenwoordiger van de Gemeenschap, een besluit over de financiële bijdrage van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC aan de begroting voor uitnodigingen tot het indienen van voorstellen;
- keurt de lancering van uitnodigingen tot het indienen van voorstellen goed;
- beslist op basis van uitnodigingen tot het indienen van voorstellen over de selectie van projectvoorstellen die in aanmerking komen overheidsfinanciering;
- neemt, op voorstel van de vertegenwoordiger van de Gemeenschap, een besluit over het percentage van de financiële bijdrage van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC aan projecten die in een bepaald jaar op basis van uitnodigingen tot het indienen van voorstellen zijn geselecteerd,

en stelt zijn reglement van orde vast.

4. Het Comité industrie en onderzoek

Aeneas wijst de leden van het Comité industrie en onderzoek aan. Het Comité industrie en onderzoek bestaat uit niet meer dan 25 leden.

Het Comité industrie en onderzoek:

- werkt een ontwerp van strategisch meerjarenplan uit, inclusief de vaststelling en actualisering van de onderzoeksagenda, en dient dit plan ter goedkeuring in bij de raad van bestuur;
- werkt een ontwerp van het jaarlijks werkprogramma uit, inclusief voorstellen voor de inhoud van door de gemeenschappelijke onderneming ENIAC te lanceren uitnodigingen tot het indienen van voorstellen;
- werkt voorstellen uit met betrekking tot de technologische, onderzoeks- en innovatiestrategie van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC;
- werkt voorstellen uit voor activiteiten voor de totstandbrenging van open innovatie-omgevingen, de bevordering van de deelname van kleine en middelgrote ondernemingen, de uitwerking van normen, op een transparante wijze en openstaand voor deelname, de internationale samenwerking, de verspreiding van resultaten en de public relations;
- adviseert de andere organen over alle kwesties die verband houden met de planning van onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma's, het bevorderen van partnerships en het mobiliseren van middelen in Europa met het oog op het verwezenlijken van de doelstellingen van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC;
- wijst waar dat nodig is werkgroepen aan, onder de algemene coördinatie van één of meer leden van het comité, met het oog op de verwezenlijking van bovengenoemde taken;

— stelt zijn reglement van orde vast.

5. De uitvoerend directeur

De uitvoerend directeur is als hoogste uitvoerende functionaris belast met het dagelijks beheer van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC en is de wettige vertegenwoordiger ervan. Hij voert zijn taken volledig onafhankelijk uit en is verantwoordelijk verschuldigd aan de raad van bestuur. De uitvoerend directeur oefent met betrekking tot het personeel de in artikel 7, lid 2, van de verordening van de Raad betreffende de oprichting van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC vermelde bevoegdheden uit.

De rol en de taken van de uitvoerend directeur zijn:

- de voorbereiding, in samenwerking met het Comité industrie en onderzoek, van het jaarlijks uitvoeringsplan en de jaarlijkse begroting, en de indiening daarvan, ter goedkeuring, bij de raad van bestuur;

- het toezicht op de algemene organisatie en uitvoering van alle activiteiten die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het jaarlijks tenuitvoerleggingsplan binnen het kader en de regels van deze statuten en de daarop volgende door de raad van bestuur en de raad van openbare instanties vastgestelde besluiten;
- de voorbereiding van het jaarverslag en de jaarrekening en balans, en de indiening daarvan ter goedkeuring bij de raad van bestuur;
- het ter goedkeuring aan de raad van bestuur voorleggen van voorstellen betreffende de interne functionering van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC;
- het ter goedkeuring aan de raad van openbare instanties voorleggen van voorstellen betreffende het reglement van orde voor door de gemeenschappelijke onderneming ENIAC te lanceren uitnodigingen tot het indienen van voorstellen, met inbegrip van het desbetreffende evaluatie- en selectieproces voor projectvoorstellen;
- het beheer van uitnodigingen tot het indienen van voorstellen, het evaluatie- en selectieproces met betrekking tot geselecteerde projectvoorstellen, het onderhandelingsproces met betrekking tot subsidieovereenkomsten voor geselecteerde projectvoorstellen en de daarop volgende periodieke monitoring en follow-up van projecten, binnen het door de raad van openbare instanties verstrekte mandaat;
- het sluiten van subsidieovereenkomsten voor de uitvoering van de O&O-activiteiten en van de dienstverlenings- en leveringscontracten ten behoeve van de werkzaamheden van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC;
- het goedkeuren van alle door de gemeenschappelijke onderneming ENIAC te verrichten betalingen;
- het vaststellen en uitvoeren van de nodige maatregelen en acties ter beoordeling van de vooruitgang die de gemeenschappelijke onderneming ENIAC boekt bij het verwezenlijken van haar doelstellingen, inclusief onafhankelijke monitoring en auditing om de doeltreffendheid en prestaties van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC te beoordelen;
- het organiseren van projectevaluaties en technische audits voor de beoordeling van de resultaten van onderzoek en ontwikkeling en het rapporteren van de desbetreffende resultaten aan de raad van bestuur;
- het uitvoeren van financiële audits, direct of via de nationale openbare instanties, betreffende de deelnemers aan projecten voor zover nodig, in overeenstemming met het financieel reglement van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC;
- het onderhandelen over de voorwaarden voor toetreding van nieuwe leden tot de gemeenschappelijke onderneming ENIAC, namens en binnen het mandaat van de raad van bestuur;
- het uitvoeren van alle verdere acties die noodzakelijk zijn voor het bereiken van de doelstellingen van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC waarin niet was voorzien in het jaarlijks uitvoeringsplan, binnen de door de raad van bestuur vastgelegde grenzen en voorwaarden;
- het bijeenroepen van vergaderingen van de raad van bestuur en van de raad van openbare instanties en het bijwonen van deze vergaderingen als waarnemer, wanneer dit passend is;
- het verstrekken van alle door de raad van bestuur opgevraagde informatie;
- het voorleggen aan de raad van bestuur van zijn/haar voorstellen betreffende de organisatiestructuur van het secretariaat;
- de volledige verantwoordelijkheid nemen voor de besluiten inzake het beheer van het personeel van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC;
- het uitvoeren van risico-evaluatie en -beheersanalyses en het voorstellen aan de raad van bestuur van de nodige verzekeringen die de gemeenschappelijke onderneming ENIAC moet nemen om aan haar verplichtingen te kunnen voldoen.

	<p>6. Externe controle</p> <p>De Europese Rekenkamer.</p> <p>7. Kwijtingverlenende autoriteit</p> <p>Het Europees Parlement, op aanbeveling van de Raad.</p>																														
<p>In 2010 ter beschikking van de gemeenschappelijke onderneming gestelde middelen</p>	<p>Begroting</p> <p>Goedgekeurde begroting 2010 in euro:</p> <table border="1" data-bbox="563 533 1337 943"> <thead> <tr> <th></th> <th>Betalingen</th> <th>Vastleggingen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>TITEL I — Personeel</td> <td>1 136 000</td> <td>1 136 000</td> </tr> <tr> <td>TITEL II — Administratief</td> <td>1 136 000</td> <td>1 136 000</td> </tr> <tr> <td>TOTAAL TITELS I & II</td> <td>2 272 000</td> <td>2 272 000</td> </tr> <tr> <td>TITEL III — Beleid</td> <td>36 168 000</td> <td>36 168 000</td> </tr> <tr> <td>TOTAAL TITELS I, II & III</td> <td>38 440 000</td> <td>38 440 000</td> </tr> </tbody> </table> <p>Personeelsbestand per 31 december 2010</p> <table border="1" data-bbox="563 1021 1337 1238"> <thead> <tr> <th></th> <th>Lijst van het aantal ambten 2010</th> <th>Bezet op 31 december 2010</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Tijdelijke functionarissen</td> <td>6</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>Arbeidscontractanten</td> <td>6</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>Totaal aantal personeelsleden:</td> <td>12</td> <td>10</td> </tr> </tbody> </table> <p>waarvan er</p> <ul style="list-style-type: none"> — 4 operationele activiteiten, — 4 administratieve taken, en — 2 gemengde taken verrichten. 		Betalingen	Vastleggingen	TITEL I — Personeel	1 136 000	1 136 000	TITEL II — Administratief	1 136 000	1 136 000	TOTAAL TITELS I & II	2 272 000	2 272 000	TITEL III — Beleid	36 168 000	36 168 000	TOTAAL TITELS I, II & III	38 440 000	38 440 000		Lijst van het aantal ambten 2010	Bezet op 31 december 2010	Tijdelijke functionarissen	6	5	Arbeidscontractanten	6	5	Totaal aantal personeelsleden:	12	10
	Betalingen	Vastleggingen																													
TITEL I — Personeel	1 136 000	1 136 000																													
TITEL II — Administratief	1 136 000	1 136 000																													
TOTAAL TITELS I & II	2 272 000	2 272 000																													
TITEL III — Beleid	36 168 000	36 168 000																													
TOTAAL TITELS I, II & III	38 440 000	38 440 000																													
	Lijst van het aantal ambten 2010	Bezet op 31 december 2010																													
Tijdelijke functionarissen	6	5																													
Arbeidscontractanten	6	5																													
Totaal aantal personeelsleden:	12	10																													
<p>In 2010 geleverde producten en diensten</p>	<p>De gemeenschappelijke onderneming ENIAC heeft in 2010 enorme voortgang geboekt. Ofschoon er geen verandering is opgetreden in het aantal leden ⁽¹⁾, is het engagement van de ENIAC-instanties geïntensiveerd wat betreft de uitvoering van de taken zoals vastgelegd in de statuten:</p> <ul style="list-style-type: none"> — het Comité industrie en onderzoek, benoemd door Aeneas om voorstellen te doen voor de onderzoeksagenda, is uitgebreid met de Groep ondersteuning naast de leden van de Stuurgroep die echter zelden (of nooit) deelgenomen hebben aan de vergaderingen. Het comité heeft nog geen reglement van orde aangenomen, Aeneas blijft de instantie die vergaderingen bijeenroep en leidt; — de raad van openbare instanties heeft het jaarlijks werkprogramma goedgekeurd, de in 2010 te financieren projecten geselecteerd en gewerkt aan de regels voor het selecteren van projecten en de „definitie” wat betreft Catrene. Ontevreden met de „definitie” hebben Duitsland en Frankrijk in januari tegen het jaarlijks werkprogramma 2010 gestemd en heeft Duitsland zich in december 2010 onthouden van stemming wat betreft het jaarlijks werkprogramma 2011; — de uitvoerend directeur en het secretariaat hebben de gemeenschappelijke onderneming ENIAC in staat gesteld om haar eigen begroting ten uitvoer te leggen en het jaarlijks uitvoeringsprogramma 2010 uit te voeren; 																														

— de raad van bestuur heeft zijn juridische kader opgezet en was genoopt minder tijd te besteden aan administratieve zaken en zich meer te concentreren op beleidszaken. Het is inderdaad de hoogste tijd om zich te concentreren op beleid, nu de gemeenschappelijke onderneming ENIAC in staat is gesteld haar begroting ten uitvoer te leggen en begonnen is met de autonome uitvoering van haar taken. Om dit te bewerkstelligen heeft de gemeenschappelijke onderneming de wervingsprocedures en trainingen voor haar personeel afgerond, het financiële circuit in werking gesteld, een aanvang gemaakt met de opname van de kredieten voor de functionele werkzaamheden (5 mei 2010), een kader voor interne controle ingevoerd, de operationele kredieten ontvangen (22 september 2010), auditprocedures vastgesteld, haar nieuwe vestiging gekozen in het White Atrium-gebouw, enz.

Aan het eind van het jaar heeft de gemeenschappelijke onderneming ENIAC alle kredieten vastgelegd voor de projecten die zijn voortgekomen uit openbare aanbesteding nr. 3 (2010), 21,1 % van de operationele betalingen uitgevoerd en de functionele begroting afgesloten met vastleggingen ten belope van 1,92 miljoen euro, vergeleken met een begroting van 2,27 miljoen euro; het overschot van 352 000 euro zal worden overgemaakt naar de Commissie en Aeneas naar verhouding van hun respectievelijke bijdragen.

De gemeenschappelijke onderneming ENIAC heeft eveneens haar communicatiewerkzaamheden verbeterd: ze heeft de brochure en de projectprofielen voor oproepen 1 en 2 gepubliceerd en gedistribueerd, de website geactualiseerd, het Europees Forum voor nano-elektronica (Madrid) medegeorganiseerd, actief deelgenomen aan evenementen in Oostenrijk, Duitsland, Italië en Roemenië alsook aan internationale conferenties zoals ICT2010 (Brussel), DATE2010 (Dresden) en de Sematech Litho Workshop (New York). Hoewel industriële ondernemingen gericht blijven op het nastreven van belangrijke zakelijke doelstellingen en solide nationaal beleid uitvoeren op het gebied van halfgeleiders, wordt op basis van een algemeen beeld van de resultaten, toch duidelijk dat de Europese positie in de wereldwijde concurrentie slechter wordt.

Om zijn concurrentievermogen te behouden moet Europa O&O (onderzoek en ontwikkeling) en industriële programma's naar een nieuwe hoogte brengen, zoals hopelijk wordt voorgesteld door de Groep op hoog niveau voor cruciale ontsluitende technologie. Het voornaamste risico voor de gemeenschappelijke onderneming ENIAC is dat ze aan het eind van haar levenscyclus komt zonder invloed te hebben gehad op de evolutie van de Europese halfgeleiderindustrie.

Realistisch gezien heeft Europa een allesomvattende aanpak nodig om zijn halfgeleiderindustrie weer op de weg naar groei te zetten, inclusief — maar niet beperkt tot — het kader van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC. Een Europees plan met nationale ondersteuning is een moeilijk voorstel, zoals blijkt uit de onvoldoende financiële verplichtingen van de belangrijkste ENIAC-lidstaten. De gemeenschappelijke onderneming ENIAC moet echter bijdragen aan het bereiken van deze doelstelling door het verder verbeteren van haar vermogen om middelen te mobiliseren die door de begrotingsautoriteit beschikbaar worden gesteld en om het verschil te kunnen maken.

Hiertoe moet de gemeenschappelijke onderneming ENIAC samenwerken met alle belanghebbenden volgens drie grote sporen voor actie:

- samenwerken met Aeneas en de industrie in het algemeen om voorstellen te doen voor fascinerende „per se uit te voeren” projecten met een strategische impact in overeenstemming met de onderzoeksagenda;
- samenwerken met de nationale overheidsinstanties om de synergie met het door de ENIAC-lidstaten nagestreefde beleid te verbeteren en hun financiële engagement te optimaliseren;
- extra overheidsinstanties engageren die op nationaal niveau aan het programma kunnen bijdragen.

Als halfgeleiders inderdaad cruciale ontsluitende technologie is in Europa, zou het mogelijk moeten zijn deze doelstellingen te verwezenlijken.

Bron: Door de gemeenschappelijke onderneming verstrekte gegevens.

(¹) De leden van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC zijn: Aeneas, de Europese Commissie en de ENIAC-lidstaten (België, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Ierland, Italië, Letland, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Slowakije, Spanje, Tsjechië, het Verenigd Koninkrijk en Zweden).

ANTWOORDEN VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE ONDERNEMING ENIAC

Presentatie van de jaarrekening 2010

De gemeenschappelijke onderneming ENIAC bevestigt dat sommige elementen in de jaarrekening ontbreken en zal erop toezien de nodige aanpassingen door te voeren voor de komende jaarrekeningen.

Paragraaf 18

De boekhoudprocedures en controles met betrekking tot de afsluiting van rekeningen en met betrekking tot de opname en waardering van de operationele uitgaven zijn vastgesteld en gedocumenteerd en zullen bij het afsluiten van de jaarrekening 2011 volledig in gebruik genomen zijn.

Paragraaf 19

Vanwege de verschillende methoden die sommige nationale autoriteiten hanteren bij het berekenen van hun bijdragen, zijn er bij de invoer van gegevens soms verschillen ontstaan bij enkele voorfinancieringsbetalingen. De gemeenschappelijke onderneming ENIAC heeft deze problemen geconstateerd en de nodige verbeteringen doorgevoerd.

Gezien artikel 66 van het financieel reglement van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC dient de validering van elke uitgave gebaseerd te zijn op de bevestiging van het door de desbetreffende nationale financierende autoriteiten ingediende feitelijke bedrag. Bovendien zal de gemeenschappelijke onderneming de komende jaren op eigen verantwoordelijkheid steekproeven uitvoeren om de wettigheid en de regelmatigheid van de gedeclareerde kosten te waarborgen.

Paragraaf 20

De gemeenschappelijke onderneming ENIAC verzamelt momenteel de verschillende nationale controlestrategieën en -procedures, alsmede de resultaten van de controles achteraf, en zal met de dienst Interne audit (IAS) analyseren hoe de strategie voor de controle achteraf kan worden verbeterd en herzien.

Paragraaf 21

Hoewel de financiële en boekhoudkundige systemen (ABAC en SAP) in 2010 gevalideerd zijn, erkent het management dat meer inspanningen nodig zijn voor het valideren van bepaalde onderliggende bedrijfsprocessen die financiële informatie geven. Het valideren van deze processen zal in 2011 worden afgerond, met inachtneming van de desbetreffende richtsnoeren van de Commissie.

Paragraaf 22

Vanwege de begin 2011 op handen zijnde verhuizing naar een nieuw onderkomen heeft de gemeenschappelijke onderneming ENIAC in 2010 de plannen uitgesteld voor het ontwikkelen van eigen software en het opzetten van een eigen gegevensopslag, en gebruik gemaakt van het rampenherstelplan van de Commissie als de leverancier van de IT-infrastructuur.

Paragraaf 24

Een nadere verduidelijking van de rol van de IAS in relatie tot het financieel reglement van de gemeenschappelijke onderneming ENIAC zal worden opgepakt na voltooiing van de huidige herziening van het Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting van de Europese Unie.

Paragraaf 25

De gemeenschappelijke onderneming ENIAC heeft de nodige stappen voor de ondertekening van de gastlandovereenkomst gezet en heeft op 17 december 2010 twee door de directeur ondertekende exemplaren van deze overeenkomst naar de Belgische autoriteiten gezonden met het verzoek een door hen ondertekend exemplaar terug te sturen.

Abonnementsprijzen 2011 (excl. btw, incl. verzendkosten voor normale verzending)

<i>Publicatieblad van de Europese Unie</i> , L- en C-serie, uitsluitend papieren versie	22 officiële talen van de Europese Unie	1 100 EUR per jaar
<i>Publicatieblad van de Europese Unie</i> , L- en C-serie, papieren versie + dvd (jaarlijks)	22 officiële talen van de Europese Unie	1 200 EUR per jaar
<i>Publicatieblad van de Europese Unie</i> , L-serie, uitsluitend papieren versie	22 officiële talen van de Europese Unie	770 EUR per jaar
<i>Publicatieblad van de Europese Unie</i> , L- en C-serie, dvd (maandelijks) (cumulatief)	22 officiële talen van de Europese Unie	400 EUR per jaar
<i>Supplement op het Publicatieblad van de Europese Unie</i> (S-serie: Overheidsopdrachten en aanbestedingen), dvd, verschijnt één keer per week	Meertalig: 23 officiële talen van de Europese Unie	300 EUR per jaar
<i>Publicatieblad van de Europese Unie</i> , C-serie „Vergelijkende onderzoeken”	Taal (talen) van het (de) vergelijkende onderzoek(en)	50 EUR per jaar

Het abonnement op het *Publicatieblad van de Europese Unie*, dat in de officiële talen van de Europese Unie verschijnt, is verkrijgbaar in 22 verschillende taalversies. Het abonnement omvat de L-serie (Wetgeving) en de C-serie (Mededelingen en bekendmakingen).

Ieder abonnement geldt slechts voor één enkele taalversie.

Overeenkomstig Verordening (EG) nr. 920/2005 van de Raad, bekendgemaakt in *Publicatieblad L 156* van 18 juni 2005, waarin is bepaald dat de instellingen van de Europese Unie tijdelijk niet verplicht zijn om alle rechtsbesluiten in het lers te redigeren en in die taal bekend te maken, worden de in het lers opgestelde nummers van het *Publicatieblad* apart verkocht.

Het abonnement op het *Supplement op het Publicatieblad van de Europese Unie* (S-serie: Overheidsopdrachten en aanbestedingen) omvat alle 23 officiële taalversies op één meertalige dvd.

Op verzoek kunnen de abonnees op het *Publicatieblad van de Europese Unie* eveneens de verschillende bijlagen van het *Publicatieblad* ontvangen. De abonnees worden op de hoogte gebracht van het verschijnen van bijlagen door middel van een „Bericht aan de lezer” in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Verkoop en abonnementen

Abonnementen op verscheidene niet-kosteloze publicaties, zoals het abonnement op het *Publicatieblad van de Europese Unie*, zijn verkrijgbaar bij onze verkoopkantoren. Een lijst met verkoopkantoren is te vinden op het volgende internetadres:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_nl.htm

Via EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) heeft u direct en gratis toegang tot het recht van de Europese Unie. Op deze website kunt u het *Publicatieblad van de Europese Unie* raadplegen. U vindt er eveneens de verdragen, de wetgeving, de jurisprudentie en de voorbereidende wetgevende besluiten.

Meer informatie over de Europese Unie is te vinden op de volgende website: <http://europa.eu>

Bureau voor publicaties van de Europese Unie
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

NL